

A-61988

J. J. Chichester.

Wahialune waikib . . .

Kriminaal romaan.

D.-L. „Raja“ kirjastus, Tallinnas 1933.

A. S. „Õhiselu“ trükk, Tallinnas 1933.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Siimene peatükk.

Wilistades kõige uuemat lõõkslaulu, astus Barton Clark oma sõbra Maxwell Sandersoni tubba. Nende ühine korter, millesse nad wast eile olid kolunud, lubas oletada, et meestel rahast polnud puudust.

Naeratahes seisatas Barton Clark sõbra ees.

„Bean ifka jälle wagtuna oma pangaraamatuid,“ ütles ta sigaretilt raputades tuhka. „Kui imelik, et see kõik toimub ümri!“

Kolm toredasti sijnustatud ruumi kallis Chicago luksushotellis erinesid tõepoolest terawalt tollest wilestajast urkast laugel linna põhjapooljemas osas, kus nad elasid senini. Kuude wiisi oli saatus neid narrinud, ilusamad lootused olid lõhkenud seebimullidena.

Ent wiimaks ka neile naeratas õnn, foodus wool kandis nad üles ja — peab tõele au andma — üsna kõrgele! Tõhetraamat, millist Barton Clark nüüd lehitseis, oli nimelt ainult üks neljast ja ta tõendas, et pankra jooksu wale arwele oli makstud kakskümme tuhat dollarit. Kuna Clark oli kofkuhoidlikum ja rahaasjus üldse ettewaatlikum kui ta seltsimees, oli wiimane temale usaldanud oma ühise, ebaseadusliku teelgitud waranduse waldamise. Sanderson oli oma nimele kandnud ainult wiieendiku teinwest summast — waiskamijeks, nagu Clark muiates oli tähendanud. Nad mõisid tõesti olla uhked, sest sadatuhat dollarit kapitali polnud wälse asi!

Sellepärast Barton Clark oli nii roosilises tujus.

4

Sepsoni pärlid olid läinud küll mett vedama, aga selle eest Sanderson oli kelmilt kuldsjepalt kättemaksuks võtnud mitte üksi Kanadast salakaubana toodud teemantide raha, vaid ka teemandid ise! Nii oli neil nüüd peale saja tuhande dollari sularahas ka veel ilus foku kalliskive. Kui need altkää poole hinnaga maha müüa, võis kindlasti saada viis- kuuskümme tuhat dollarit — vast koguni tsipake rohkem.

Ra Maxwell Sanderson oli muidugi oluforraga väga rahul, kuid tal polnud kombeks avaldada oma tundeid. Ta ainult naeratas sõbra poisikliku rõõmu üle.

„Tõesti“, arvas Clark tshefiraamatut tasku pistes, suuremat õrnet ei või inimestel juhtuda! Kuna sina aga oled tuntud pillaja, jääb minu ülesandeks malvata selle järgi, et me siit kõrgustikult järsku alla kuristikku ei libise. Sõegi kui Sestowitz mängib kitsipunga — viiskümme tuhat ta ikka peab andma me järvate kiviõeste eest! Oh — filme ees lõõb mustaks, kui mõtlen neile hiigla armudele!”

„Sõgatahes on päris hea natuke aega puhata, kuid kui sa arvad, et jään nüüd oma loorberitele lebama, ehk id rängasti!”

„Kas sa ikka veel ihaldad seiklusi? Wiimajail kuil oli meil ärewust rohkem kui teistel terwel elu ajal, ja nüüd räägid ja jälle juba tööst? Kuid, kullo sõber, mina seekord sinuga kaasa ei tule... Oh, meil oleks hea elada, kui sa jälle...”

„Ira ärritu, wanapoiss,“ naeris Sanderson. „Usu, asjatult ma riskima ei hakka, kuid warsti muutub ka sulle tegewusetus piinaks. Kes korra on õppinud tundma hädaohu ahmatlemat mängu, see —“

Reputus ufsjele kattesas ta jutu. Barton Clarki rahu kadus filmapilkjelt, ta näole tekkis pinew ilme ning tahtmatult wõttis ta kaitsejõijundi. Sibistanud

pongaraamatuid lauast kiire liigutusega tasku, jäi ta seisma kejet tuba, ühkiilmni wahtides uksele.

Mingi ebamäärane pilt poliitiametnikest, kes ootavad koridoris, keskis ta silme ette. Kas alistuda mõi surra? Selle küsimuse peaksid nad siis sekundi tselstel lahendada.

Ent Sanderjoni näol ei liikunud ainusti mustel. Rahulikult sammus ta ukse poole, itoonilijelt naeratahes öeldes sõbrale:

„Kuule, wanapoiss, ja peaksid ometi ford harjuma sellega, et wiiskad inimejed alati koputama uksele! Armatawasti tuuakse telegramm, mida ootan juba hommitust jaadit.“

Maxwell Sanderjonil oli õigus. Koridoris seisis hotelli boi hallis mundris, telegramm käes. Sanderjon mõttis selle ning ulatas siis wafaku käega hea jootraha poisile, kes rõõmust punastas.

Sergendusohkuga lastus Clark tugitooli.

„Ma pole tõesti argpüks, Max — oga närwid siiski mängiwad, kui kuulen koputust. Rujutlen nii selgesti, kuidas sa rahulikel sammel lähened uksele, selle awad ja seisad siis wastamisi —“

„Lori! Just selline alaline pinemus teebki etu huwitawaks.“

Sanderjon awas kollase ümbriku, heitis pilgu telegrammile ja ulatas selle siis Clarkile.

„Muidugi Lefkowihtil,“ lõnas ta ühskõiksel. „Ta kirjutab alla küll teisiti. Waelel mehel on alati surmahirm, et paberilipakas ta õige nimega mõiks jattuda poliitsei kätte!“

Barton Clark, kes teadis, et asi puutus teemantide müügisse, tahtis kiiresti tutwuda Lefkowihti ettepanekutega. Ta luges:

„Kiri käes. Olen walmis maksma jularaha, kui saup reedeks jõuab pärale. Sõidan pühapäewal

Euroopasse. Soovitan kohtamist New-Yorgi lähedal. Dotan Sufferni jaamas New-York — Chicago liinil. Palun wastust. Ballantine."

"Ammalise warjumine on ta endale walinud," naeratas Clark teadet teistkordsest lugedes. "Ta ettepanek on üpris mõistlik. Nähtawasti kardab ta, et sina New-Yorki sõites wõid sattuda hädaohtu."

"Minu saatus ei huvita teda põrmugi, ehk olgu waid niipalju, kui see puudutab ka teda. Tal on hirm, et mind jälgitakse ja wast koguni tema korteris wangistatakse. Kujutle, milline skandaal see oleks! Kuid — lõpuks pole ju minu asi, millest on tingitud ettewaatuse abinõud. Lefkowiž muide on ausamaid ja targemaid warguse wastuwõtjaid, teda olen kohanud. Ettewaatus ei tee kunagi paha, olen küll ja küll näinud, kui kergesti need mehed, kes poole hinnaga ostawad meiesugustelt wäärtasju, langetawad lõksu ja siis oma naha päästmiseks kõik saladused wälja lohisewad. Lefkowiž on hoopis teist laadi mees, teda pole nii lihtne tabada."

Clark süütas sigareti ning ütles siis, suitsepilwi õhku puhudes:

"Sgatahes on mul hea meel, et sa ei tarwitje sõita New-Yorki. Nagu mäletan, asub Sufferni jaam umbes nelikümmend kilomeetrit siinpool New-Yorki New-Jersey pooljel Hudsoni kaldal."

"Sigus! Sinu maateaduslikud teadmised on eestujulikud."

"Miks walis ta kohtamispaigaks juht Sufferni?"

"Oled naljakas, Bart," Sandersoni häälest kostis kannatamatust. "Wingiuguse lähema jaama pidi ta ju walima! Kas talle lihtsalt meeldis Sufferni nimi wõi tegi ta seda mõningail alateadlikel kaalutlusil..."

"Ära oksi pühholoogilisi jeketusi!" katkestas teda Clark. "Riisijin sinult waid, kas Lefkowiž on küllalt

ujaldusväärne. Me viimane kogemus tegi mu hel-
laks, kahlustan nüüd igat sellist tüüpi. Muudugi
— tooford lõppes asi veel hästi — tänu sinu leid-
likkusele... Tont võtaks, see oli ikka tõesti tore
number — miletsa pärlisee ajemele, mille hind wac-
walt kolmkümmend tuhat dollarit, saada teemante
saja tuhanda väärtuses ja sadatuhat dollarit jula-
rahas veel pealekauba!

Maxwell Sandersonil oli harjumuseks osta alati
kõige uuemaid raudtee sõiduplaane, harjumus, mis
talle sageli oli toonud suurt kasu. Ka nüüd astus
ta laua äärde ja võttis laekast sõiduplaanide kuh-
jast — ühendriikides polnud wiist ainust sõiduplaani,
millist poleks leidnud Sandersoni kogus — wajaliku
eksemplari. Kärmekesti lehitsetes ta raamatukest.

„See on ju juurepärane,“ ütles ta rahulolles.
„Tunni ja kolmveerandi pärast lähed kiirrong —
postironge ma ei kannata, — nii jatkub parajasti
aega kohwri pakkimiseks, pangast raha toomiseks ja
lõunatamiseks. Homme hommikul kell kümme olen
Suffernis. Lõunaks on asjad Desfontainiga joones,
kell kolm täpselt astun rongile ning tunahomme lõ-
naks olen Chicagos tagasi. Tuled ja kaasa, Bart?
Oleksin wäge rõõmus, kui ja seda teeksid!“

Clark raputas eitawalt pead.

„Sa tead ju, et ma rongil ei saa magada! Pea-
legi — milleks wijata sada dollarit tuulde? Aga
kui ja kawatjed külastada New-Yorki —“

„Ei, Bart! Milleks õime asjatult proomile
panna? Ma ei mõtlegi New-Yorki sõita.“

„Seda parem — siis jään ma siia. Uju, olen
tõesti rõõmus, et õhtul saan heita mugawasse süngi
ega tarwitse kuulata waguni rataste monotoonset
müra ega kaasreisijate laste nuttu. Muuseas, luba-
sin homme minna hambaarsti juure.“

Kuigi Clarki keeldumine Sanderjonile waltustas pettumuse, ei wäljendanud ta oma tundeid ainjagi liigutusega. Alles weidi aja pärast ütles ta:

„Hea küll, nagu soowid! Aga vähemalt einele tuled ja minuga koos ja pärast saadad jaama? Et ole?“

Nad istusid autosse ja sõitsid eelkõige panka, kus Sanderjonil oli isiklik jooksem arwe. Ta wõttis wiis sada dollarit. „Sellest wiisi aitab!“ lausus ta sõbrale, kes tõsiselt pead raputas. Siis läksid nad einele toredasse restorani, mille hallis asus reisirüüroo kioff. Siin selgus, et kõik alumised magamistwaguni woodid olid juba müüdnud. Sanderjonil tuli kas leppida ülemise magamisajemega wõi wõtta lufjuskupee. Muudugi eelistas ta wiimast — ja see asjaolu muutuski talle saatuslikuks.

Kui sõbrad olid lõpetanud jõmise, jäi neil veel lastkimmend wiis minutit aega rongi äraminekuni. Särsku tõmbas Sanderjon taskust oma tšhefiraamatu ja kirjutas tšhefi termele pangas olevale summale.

„Mis see tähendab?“ küsis Clark imestades.

Tšheff oli määratud J. Rodgerfile, millise nime all nad olid oma raha paigutanud panka.

„Ara ärritu, kulla sõber,“ seletas Sanderjon. „See on ainult lihtne ettewaatuse abinõu. Kui minuga äkki midagi juhtub, on vähemalt kindel, et raha satub õigetesse kättesse.“

„Särelikult,“ mastas Barton Clark süngelt, „ja armestad võimalusega, et — find takistatakse tagasi tulemast!“

Teine peatükk.

On imelik, kui suurt osa mängib inimelus juhus ja kui sageli see paiskab segi kõige hoolkamalt läbi mõeldud kawatšused.

Kui Maxwell Sanderjoni olesks sõitnud teise rongiga, kui naeruväärse veduri riffe tõttu rong poleks seisnud Youngtowni jaamas tund ja kahekümme minutit, kui Sanderjoni ainult paar minutit warem või hiljem olesks väljunud restoranvaguniist, poleks ta sattunud Clevelandi magamisvagunit lähima just sel hetkel, kui härra Peter Blodgett parajasti kirjides ajalehte juhuslikult, tõstis pea — kõik olesks läinud hoopis teisiti. Siis olesks kahtlemata teostunud teemantide müük ja nii Sanderjoni kui ka Lefkowi olesks rahuldatus võinud pöörata koju tagasi. Müüd aga juhtus hoopis midagi muud.

Peter Blodgett, endine kriminaalkomisjar, keda „Bulldoggi“ nime all tundsid sõbrad ja vaenlased, oli peale pensionile minekut hakanud tegutsema era-salapolitseerina. Muuseas oli temale mitmekordne miljonär Adam Decker, kes vihkas Maxwell Sanderjoni kui oma kurjemat vaenlast, teinud ülesandeks jälgida toda kardetud „rahakapi eriteadlast“. Ta tahtis nimelt tõestada oma armsatele kaaskodanikele, et elegantne, parimas seltskonnas liikuv härra Maxwell Sanderjoni oli ametilt juurwaras.

Senini oli Sanderjoni alati õnnestunud Blodgeti meeste käest pääseda. Leidlike manöövrite abil oli ta ikka viimsel filmapilgul ilusti põgenenud. Kord oli ta koguni juba jipelnud piinises, aga jiski otse imetombel jälle saanud vabadusesse. Igatahes ei sõandanud ta peale sellise kogemuse enam jääda New-Yorki, vaid sõitis Chicagosse. Põgenemise oskas ta lastada nii osavasti, et vaenlased kaotasid ta filmist.

Blodgett lohutas end teadmisega, et „rahakapi eriteadlase“ tegevusala oli vähemalt ajutiselt laetud New-Yorgiist eemale.

„Warene mõni hiljem ma selle peene lintu ikka

taban, sest lõplikult ei pääse keegi Blodgeti küüjilt," armastas ta kiidelda. Tal oli nimest palju juurem uis oma võimetesje kui Adam Deckeril, kes viimasel kohtamisel ta põhjalikult oli läbi jõimanud ja lubanud pöörata mõne osavama jalapolitseiniku poole.

Peter Blodgett tuli nüüd Pennsilvaniasst, kus ta oli käinud oma onu matusel. Minult Sanderjoni rongi hilinemise tõttu sattus ta sellele, muudu oleks ta alles järgmise jõiduga edasi reisinud.

Blodgett, kelle tüje laiaõlgne kuju ja inetu ette-
tuffima lõuaga nägu tõepoolest meenutasid tagedat
buldoggi, oli tobe wagunisie astudes arvanud aja-
lehe ja juwenenud selle lugemisse.

Teel restoran-wagunist oma erakupeesje riimas
Marvell Sanderjon peaaegu Blodgeti põlwi. Aga kui
nüüd oleks veel kõit läinud hästi, kui Sanderjon,
wiijaka kawalerina, nagu ta oli, poleks jeejatanud,
teed andes daamile, kes tuli talle vastu. Samal
hetkel tõstis Peter Blodgett pilgu.

Ta filmas johwa käjipuule toetumat kätt ja jah-
matas. See mehekäsi, millest hoowas jõudu ja ener-
giat, oli ometi naijelikult õrn ja ilus. Blodgetile
näis käsi tuttavana.

Blodgett peitis näo kähku ajalehe taha ja pilus
suis ettetoatlikult üle meere. Ta pill libises hästi
õmmeldud ülifonda mööda üles: polnud mingit kaht-
lust — jee karakterliku näoga härra oli Marvell
Sanderjon!

Rahulikult jattas Marvell Sanderjon teed. Ta oli
oma kupeest lahkunud ainult jõöma minekuks ja
nüüdki ei tahtnud ta jääda aega meetma juitjetamis-
wagunisse, waid eelistas ükjindust kaastreijijate iga-
matele juttudele.

Blodgett ei mõelnudki piisti karata ja Sanderjonile
otjekohe järgneda. Wedur jõitis wiiekümne-miilijie

tunnikiirusega ja järgmise jaamani oli tublisti pool tundi aega. Järelikult oli tal aega küllalt ning polnud põhjust kiirustamiseks.

Kohvris oli tal automaatpistol ja paar kääraudu. Värisemisel sõrmil lõi ta nüüd pesu seas. Kestis hull aega enne, kui ta leidis vajalikud asjad ja need libistas tasku. Sandersoni ootamata esinemine oli jiski teda weidi ärritanud.

„Täna ja minu käest ei pääse,“ pomises ta taja omaette ja naeratas võiduroõmsalt.

Kuna ta aga tundis Sandersoni haruldast osamust, otjustas ta jeeford toimida väga ettevaatlikult ja kaalutult. Ta oli weendunud, et „rahatapi eriteadlasele“ oli taskus revolwer. Sellepärast hoidsid ta sõrmed framplikult pistoli pärast finni, kui ta ükskõiksel ilmel väljus oma wagunist.

Naaberkupees ei leidunud otjitawat, ka suitsetamismagunis polnud teda näha.

Kui ta kõik wagunid oli läbinud, waldas teda rahutus. Kas tõesti effis ta? Ei, see oli wõimatu. Arwatavasti istub Sanderson erakupees. Sellisest nooblist härrast, kui ta on, võib seda oletada.

Ent võib olla ta tundis Blodgeti ära? Siis ta kindlasti lubustas enda pejemisruumi ja hüppas järgmisel peatusel rongilt maha. Muidugi jäin ma jälle hiljaks! Kirus jalapoliitseinih wihajest.

Kaswama äremusega mõtles ta Sandersoni triffidele. „Rahatapi eriteadlane“ oli meister oma wälimuse moonutamises. Arwatavasti polnud sel mehel, kes praegu piilus fuskil nurgas, oodates wõimalust rongilt kaduda, mingit farnadust Maxwell Sandersoniga, keda ta oli näinud kümme minutit tagasi.

„Olen igamene tööras.“ sõimas end Blodget: „Oleffin ta koke widanud wangistama!“

Gratupeede konduktor, kesle nagu läitis kui polee-
 titud eebenipuru, tuli parajasti koridori. Salapolit-
 seinit, kes tundis keelt, mida mõistavad kõik kiir-
 rongide konduktorid, mõttis taskust viiedollarlise
 pangatähe. Väiksem sebel oleks muidugi sama hästi
 täitnud ülesande, ent Blodgett polnud kiski jäärastel
 puhtudel.

„Kuulge teie,“ hüüdis ta naeratawale neegrile.
 „Astuge lähemale. Saate selle raha endale, kui an-
 nate mulle waja likke teateid.“

Viiedollarlise näitamine mõjus.

„Olen te teenistuses, härra,“ wastas neeger ah-
 nete pilkudega õgides raha. Slegi neil majandusliku
 elu õitseaaastatel olid nii suured jootrahad harulda-
 sed.

Nüüd kirjeldas salapolitseinit paari lausega Max-
 well Sanderjoni wälimust.

„See mees peab ajuma jelles rongis,“ lõpetas
 Blodgett, „mõne minuti eest oli ta igatahes weel
 siin.“

„Tunnen teda, härra! Tunnen teda!“ seletas
 neeger rõõmsalt. Praegu tuli ta restoran-wagunilt
 ja läis oma kupeesje.“

Konduktor haaras pangatähe ja tahtis kaduda,
 kuid Blodgett kistis teda weel wimitada.

„Tähendab, härra sõidab erakupees?“ küsis ta.
 „Palju reisijaid seal üldse on?“

Dma suurimaks üllatusets kuulis ta, et Sanderjon
 sõidab üksi kupees. See oli harilikule surelikule
 liiga kallid lõbu, ent „rahakapi eriteadlasele“ muidugi
 ainult naljaasi. Pealegi tema juugusel ametmehel oli
 alati kindlam reisida üksinda.

„Kust see härra peale tuli?“ jättas salapolitsei-
 nit küsimist.

„Chicagos, armuline härra.“

„Muidugi mõttis ta pileti Nem-Jorgini,“ ütles Blodgett rohkem endale kui konduktorile, kes üliwii-
saksalt kummardades eemalbus.

Blodgeti nägu omandas otsustawa ilme ja ta lii-
gutufisse tuli eriline käre rutt, kui ta sammus pi-
koridori edasi. Rupee „A“ ukse ees peatus ta ja
haaras siis waja tüega ukse lingist finni, kuna pa-
rem tõstis lastemalmis revolwri.

Maywell Sanderjon, kel oli harjumuseks peale
ööki suitsutada, imes nüüd mõnuledes oma esimest
hommisfigarit. Ta oli awanud akna, et suits wal-
guks wälja pisikest ruumist. Nähtu pööras ta pea,
kui ootamatult lahti liikati uks ja Peter Blodgett
sööstis sisse. Wana waenlase äkiline ilmumine ei
lõõnud Sanderjoni tawakaalust wälja. Ta külmawerel-
sus jäärasel kriitilisel filmapilgul oli otse häämas-
taw. Minult idamaalastel on enesewalitus arene-
nud nii täiuslikuks — walgete seas leidub sellist
ükskõikset paratamatule alistumist harwa.

Sanderjon ei kahwatanud ainu warjundi wõrra,
ei pilgutanud isegi filmi. Süttas waid sigari teise
juunurka.

„Olge nüüd mõistlik, Sanderjon!“ urises Blod-
gett. Kuigi ta sageli kiitles oma wankumatu rahu-
ga, seeford ei suutnud ta warjata ärritust.

„Urge tarwitage wägivalda! Soiatan teid!“

Salapolitseiniku hääl kähises ärewusest.

Maywell Sanderjon ei teinud katseti wastuhakuks.
Waikides ristles ta käed rinnal, nagu käästis salapo-
litseinik. Minult sõrmi ta liigutas, et wõtta sigari
juust. Mõnuledes puhus ta wõimsa suitsupilwe õhku
ja naeratas — weidi libedalt küll, peab tunnistama.
Ent üllataw oli, et ta üldse sellises olukorras suutis
naerutada.

„Gärra Peter Blodgett, kui ma ei effi?“ küsis ta taja. „Dööpolest õnnestunud üllatus, pean ütleva! Muide: revolvriga ei tarvitse te nii ägedalt mehelda, mul pole relva taskus. Wast oleksite nii hea, Blodgett, ja julgeksite ukse. Siis võiksite ka istet võtta. Teie dramaatiline poos tuletab kangesti minu meelde, ja pealegi nõuab ta asjatut energia kulu.“

„Olete te aga pagana külmavereline“, ütles jalapoliitseinik imetledes. Selliseid terajest närve polnud küll kellelgi teisel. „Kuid ärge lootke, et jee-kord meel pääsete terve nahaga! Mul on kōik trumbid käes!“

„Kahtleмата on teil head kaardid, aga kas te nendega ka mängida oskate?“ vastas „rahakapi eriteadlane“ temale omase jalapärase naeratusjega.

„Noh, eks hakkame peale — jaame warsti näha, kumb mõidab partii,“ ütles Peter Blodgett irmitades.

Revolvril langetamata tõmbas ta waja kü käega taskust käerauad. Läbi laia akna wagunisje woolawad päikese kiired helkijid nifeldatud terajel.

„Säärast käewõru pole te warem kandnud — eks ole, Sanderjon?“

„Rahakapi eriteadlane,“ käed ikka meel ristamisi rinnal, juitjetas rahulikult sigarit. Ent ta aju töötas tavalikul julgusel ja kiirusel.

Kahtleмата — nii meeleheitlikus seisukorras polnud ta olnud warem! Oli waewalt mõtet aega mõita ja oodata õnnelikku juhu.

„Kas saan teist õieti aru, Blodgett?“ küsis ta siiski. „Peab see tähendama, et joowite mind wangištada?“

„Tuhat ja tuline — teie häbematusel pole piiri! Kas joowin teid wangištada? Kindlasti! Aga nüüd annan teile head nõu: jätke rumalad naljad. Sep-

pige juba oma saatusjega — olete kaotanud mängu. Sirutage käed wälja — siis on ametlik oja läbi ja me võime mugavalt reiju jatkata, sest iijalikult pole mul teie vastu midagi. Ei, koguni wastupidi — pean teist lugu, ent kahjuks me erialad ei sobi ühte.”

Sanderjoni otsis põhjust läbirääkimiste pikendamiseks. Kui läikivad rauad sulguvad ta käte ümber — on ta kadunud mees! Kui Blodgett leiab ta kuue põuetaskujärgi väikse karbise, millesse hoolikalt pakitud teemante saja tuhande dollari väärtuses, ja leiu üle annab wastawatele võimudele, ei päästa teda enam midagi!

Politsei on väga umbuisklik, teegi ei tahtleks selles, et ta need järavad kalliskivid omandas marguse või koguni röövimise teel. Chicago kuldsepp tapeti hiljuti, samuti leiti oma toaisturnuna rikas Montreali marguse wastuwõtija — kas poleks põhjust küllalt teda jüündistada mõrtjutatöös? Kuidas siis tõendada oma jüütust? Ükski kohtunik ei ujuks, et kuuluis „rahakapi eriteadlane“ pole weel kunagi walanud inimese verd.

„Niipalju kui tean, armas Blodgett, pole teie enam politsei teenistuses,“ wastas ta rahulikult Blodgeti nõudmisele. „Grajalapolitseibüroo juhatajana ei ole teil õigust wangistada ei mind ega ka kedagi teist.“

Peter Blodgett punastas. Kaswane juutäis ähwardas ta nina eest ära lipjata! Wiimaks pidi ta Maxwell Sanderjoni wangistamise au jagama mõne teisega!

„Ärge tehke end naeruwääriseks,“ ütles ta wiha-
jel häälel. „Mis puutub jee teisse, et ma pole enam riigiametnik!? Kas teate, mis juhtub, kui te ei laje käji raudu panna?“

„Olen tõesti nudishimulik.“

„Ärge tehke end nii rumalaks,“ kähistas Blodgett. „Teate ju väga hästi, et nüpea kui kõlistan, ilmub siia konduktor. Palun teda kutsuda rongijuhile, kellele jutustan, et olete tagaotsitud murdvaras, kolme osariigi kohtute poolt jälgitud kuulus „rahatapi eriteadlane“ Maxwell Sanderson! Võite ju proovida oma õiget nime jalata, minusse see ei puutu. Olen weendunud, et mind kui endist New-Yorgi kriminaalkomissari usaldatakse rohkem kui teid. Siis lufustan teid siia kupeesse ja järgmises jaamas annan raudteepolitsei korraldusse. Dõ peate weetna mõnes pimedas kongis. Homme hommikul tulen wangistamiskäsjuga ja toimetan teid edasi New-Yorki. Näete, kallis jõber, asi on üsna lihtne.“

Maxwell Sanderson kaalutles. Seisuford oli tõesti meeleheitlik. Seni kui ta käed polnud weel randus, jälgis Blodgett igat ta liigutust. Kui ta oga wabatahtlikult ei alistu jalapolitseinikule, siis wangistawad ta lähemas jaamas ametiwõimud ning toimetawad tugewa walwe all New-Yorgi eeluurimistwanglasse. Ei — mõistlikum on siiski Blodgettiga kokku leppida.

Itta weel hoidis ta käji ristamisi rinnal. Pikkamisi ja ettemaatlikult, nii et ta liigutust ei märganud isegi Blodgeti walwas pilk, libistas ta parema käe sõrmed kuue rewääri alla ja sealt edasi põue. Suurima pingutusega lükkas ta lameda karbi käisesse. See nõudis äärmist osarust ja kannatust.

Wahepeal oli ta sigar põlenud lühikesteks otjaks. Ta mõttis jelle suust ja wiskas kiirel liigutusel, mis sundis Blodgett: kramplikult suruma pistolit pihus, aknast välja. Sigariotjaga koos kukkus käsest ka äraandlik pakite, põrkas vastu raudtee tammi, rullus siis järsku kallakut alla ja kadus kraami umbrohtu. Gette waktis Sanderson mööda wangi-

sewat maastikku, et meeles pidada iseloomustawaid jooni. Siia tahtis ta weel kord tagasi tulla teemante otsima.

Sadatuhat dollarit aknaist wälja heita! Sanderjoni näol peegeldus kahjatjus, kuid juba ta ulatas naeratades salapolitseinikule käed.

„Olge head, täitke oma kohust,“ ütles ta rahulikult. „Teil oli õnne, mu armas Blodgett, üsna palju õnne. Saatuje tujud on muutlikud, kord on üks all, kord teine.“

Salapolitseinik kummardus, terawa metallise kõlaga langes luff kinni — ja esimeist korda oma kõgumusrikkas elus tundis „rahaapi eriteadlane“, mis tähendas kanda raudu.

Kolmas peatükk.

„Noh, maadake, jee oli teist mõistlik,“ ütles Peter Blodgett fergendatult õhates.

Müüid pistis ta revolwri tasku ja laskus muga wale soh wale, toetades pea polstrile.

„Päästite meid mõlemaid asjatuiust jefelduiust,“ lausus ta rahul olles.

Sanderjoni naeratas waid irooniliselt.

„Aga wäst on siiski parem, kui otfin teid läbi? Siis on rahulikum juttu westa.“

„Kas armate, et leiata minult revolwri? Ma ju ütlesin teile, et mul pole relwa? Kas jellest ei aita?“

„Ei, armas poiju!“ wastas salapolitseinik pilkawal naeratusel. „Oleksin ju püsti hull, kui annaksin teile wõimaluse parajal filmapilgul kihutada mulle kuuli ferre!“

„Doomulikult, teil on õigus. Ei pane te ette waatuust pahaks, kuid uskuge, ma ei waleta.“

„Wõi te ei waleta? Tore!“ kihistab Blodgett wõiduröömsat naeru. „Aga igaks juhuks otfin siiski

te taskud läbi. Selline mõlaroog, kui teie, ei reisi emeti relwata."

"Muidugi mitte. Käsitöökriist leiate rewolvri."

"Kõib olla leian sealt veel mõne huvitava asja?"

"Baewalt küll. Mul on seal waid peju."

"Koh, eks me näe!"

Sanderjon tõusis viisti ja piinliku hoolega otsis jalapolitseinik kõi ta taskud läbi. Midagi ei jäänud tal tähelepanemata, iga pisema asja mõttis ta pihku ja waatles juurimal huwil. Kuid kuldnur, kullast sigariõikaja, toos väga häid figareid, Imane taskurätt, raudtee sõiduplaan, täitefulepea ja kahesateist senti raha olid esemed, mis leiduwad iga mehe taskus. Üllatam oli waid asjaolu, et härra, kes sõidab lufjuskuppees, polnud kaaja mõtnud isegi terwet dollarit sularaha ega ka tšekiraamatut.

Tõepoolest Sanderjon praegusel hetkel oli waene mees, sest wiis tuluuut sajadollarlist pangatähte olid koos briljantidega lennanud kraawi. Kuna nad olid pakitud kividega ühte karp, oli Sanderjonil mõimatu neid sealt wälja wõtta.

"Kainis wähe," muigas Blodgett münte peepesal kaaludes. "Teie seisuford ei näi olewat kuigi hiilgaw?"

"Hiilgaw? Muidugi mitte — need kahesateist senti on terve mu warandus. Muide, kas lubate mulle veel ühe sigari?"

"Kahesateist senti?" imestas jalapolitseinik. "Sellepärast te riskisitegi sõita New-Yorki? Tähtsitate wiist tegemuskapitali hankida?"

Wastuseks lehitas Maxwell Sanderjon õlgu. Arwaku see lambapea mis soowib!

Ta istus sohvale ja sirutas kae tikkude mõtmiseks. Oh, need neetud rauad takistajid tunduwalt

liikumismahadust. Kui abirüks nad tegid inimesel

Kaua ja tähelepanelikult silmitjes Peter Blodgett oma wangi. Mitu korda raputas ta mõttikult pead, lõi siis äkki laia kämbлага põlvedele ja ütles:

„Noh, tehke mis tahate, — mina küll ei usu, et need paar nickit on terwe teie warandus! Pagana päralt, „rahatapi eriteadlasel“ pole rohkem rahal ürge pidage mind narriks. Politsei andmete põhjal peab teil wähemalt pool miljonit dollarit olema kindlas kohas.“

„Kas loodate mind nii kohmakate abinõudega lobijema panna?“ küsis Sanderson kõrgilt. „Rahjüks lubamad Ameerika seadused wangi ülekuulamist maid adwokaadi juuresolekul.“

„Olete kahtlemata kõige intelligentsem kurjategija, keda kunagi olen kohanud,“ tunnistas Blodgett. „Kui te rahatappide lahtimuukimise ajemel oleksite õppinud õigusteadaust, siis oleksite praegu wistiski otstitawamaid adwokaate ühendriikides.“

„Mis ei ole, wõib weel tulla.“

Salapolitseinik naeris.

„Armas sõber, wõtke mu nõu kuulda ja palgake endale nüüd parim New-Yorgi adwokaat, sest, onawahel öeldud, olete päris pigis. Gärra Decker ei lepi nii fergesti. Ta jaadaks teid isegi meelesdi elektritoolile, kui tal oleks jelleks wõim. See adwokaat aga juudab kindlasti teile kaubelda wäiksema karistuse.“

„Tänan. Olete väga kena. Teile isiklikult toob miist tänane päew üsna ilusa jummakese?“

„Muidugi — jee lõbu läheb härra Deckerile üsna kalliks maksma,“ wastas Blodgett. „Temale ma loomulikult ei jeleata, et ainult õnnelik juhus toimetas teid minu kätte. Kui rong poleks hilineanud poolsteise tunni mõrra —“

„Ja nii see on. Me waejed jurelikud oleme ainult mængufannideks jaatusele.“

„Mga kuhu jäi teie noor sõber?“ küsis Blodgett peale lühikest waikust. „See noormees nimelt, kelle ma Connecticutis finni wõtsin ja kelle teie siis hiljem wabastajite.“

„Teate ju ise, armas Blodgett, et selliseid küsimusi on mõttetu esitada,“ üles Sanderjon järjul toonil.

„Magu soowite,“ naeris Blodgett. „Kuid ma tean ju niikuinii, et ta jäi Chicagosse, kuna teil puudus sõiduraha kasele mehele.“

Kiwistunud ilmelt wahtis Sanderjon jalapolitseinu luurawasse näkku.

„Teie järeldujed põhjenuwad üpris kindlatel endmetel: ma istun praegu Chicagosst tulewal rongil tähendab — ma elasin seal wiimased kuud. Oletasin, et teie terawmeelsus küüniib kaugemale.“

„Mis me waidleme!“ muigas jalapolitseinik. „See noormees ei huwita mind tegelikult põraugi. Olessin teda waid kasutanud jõudaks — sest teie olete ju kala, keda kaua juba olen õngitjenud. Bealegi — ei tee ta üksi mingit kurja. Teie abita ei jõanda ta rahakappe awama minna. Keegi ei kahtle selles, et teie leidlikkus ja osawus mængib te ühistes ettewõtetes suurimat osa. Olen sageli murdmud pead küsimuse kallal, mis põhjused õieti luudisid teiejugust tarka meest walima endale jääraja „ardetawa ala?“

„Olen meelitatud teie heast arwamiseist,“ Sanderjon kummardus pilkawalt, „kuid — wõin teile ainult soowitada peamurdmist jatkata.“

Siis waatas ta ükskõiksel ilmelt aknast wälja.

Wälimuse järgi otjustades oleks wõinud teda pidada reisijaks, kes wäsinud ja tüdinud pikast sõidust.

Kuid teesmisest polnud ta sugugi nii rahulik, just vastuolka — ta aju töötas pöörasel kiirusel, piüdes leida pääseteed raskest olukorrast. Tähelepanelikult jälgis jalapolitseinik ta liigutusi ning märgates, et Sanderson tõmbus kuidagi kõssi ning wajuus mõtiskellu, naeratas ta omaette.

Sah, isegi külmawerelisem kurjategija kaotab julguse, kui tunneb oma kaelas pigistawat filmust. Sanderson olgu rõõmus, kui ta eluaegse wangistuse asemele, mille ta ausalt teeninud, saab ainult kakskümmend aastat sunnitööd.

Rong muras sibile lähemale. Wastamisi istuwad mehed waikisid. Blodgeti nägu punetas. Täna oli haruldane päew! Riipea kui julgub wangiauks „rahakapi eriteadlase“ taga, maksab Adam Decker ralle wiiskümmend tuhat dollarit — ja see pole wäike raha.

Sandersoni meeleolu halvenes üha. Kui ta üldse waewaks wõttis wastata jalapolitseiniku küsimustele, tegi ta jeda pahuralt ja järult.

Mõni minut peale kaheteistkümnne saabus rong Binghamptoni, kell üks läbis ta Sisquehanna. Kuigi Blodgett oli omas asjas väga kindel, ei andnud ta fiiski wangile wäiksematki wõimalust põgenemiseks. Ta oli liig heas arwamises Maxwell Sandersoni wõimetest, et jätta ta filmapilgukski walweta. Iga ford kui rong, lähenedes jaamale, liikus aeglasemalt, astus jalapolitseinik ukse ette ja haaras pihku rowolwri.

Pool neli peatus rong Middletownis ja kakstundi hiljem saabus ta Sufferni, kus ootas Sari Yeffowit wiiekümnne tuhande dollariga. Kuid teemandid wedelesid raudtee ääres kraawis ja Maxwell Sanderson ise istus raudus käsi wangina oma lufustupees.

Kuigi Sanderjonil oli olnud kawatjus Suffernis lahkuda rongist, oli ta ometi ettemaatusest mõtnud pileti New-Yorgini. Juba muras rong jälle edasi. Issand, seal oli juba New Jersey! Siis Vaterjon! Warsti sõidavad nad üle silla ja mõni minut hiljem ongi jaamas. Siis viib auto ta süngesse hoonesse, mille tressitatud akende tagant ta pääseb wabadusse alles paljude pikkade aastate järgi — tehaliselt ja waimjelt murtud mehena. Kõle! Aga mis aitas halisemine? Ta oli ju teadnud, et kord saabub see päew. Lõpuks ükskõik — kas warem wõi hiljem!

Sanderjon näis alistumat oma saatusese. Weendunud, et põgenemiseks polnud mingit võimalust leppis ta olukorraga. Waikides istus ta paigal, filmad läiketa, juu ümber fibedusjoon, pilk juunatud põrandale.

Blodgeti näolt ei kadunud õnnis naeratus. Juba künnendat korda kujutles ta filmapilku, mil astub telefoni juure ja kõlistab Adam Deckerile. „Müüd on ta mul pihus, härra Decker! Loomulikult tema — Sanderjon. Tulge kõhe eeluurimiswangelasse, siis näete teda. Wõite tiheti ka kõhe iihes tuua!“

Ja siis tuleksid ajalehed. Muidugi puhuks nad asja hiigla juureks. Lollipikkuste tähtedega kuulutaksid nad kõmulist uudist: „Maxwell Sanderjon, tuntud New-Yorgi kõrgema seltskonna liige, keda terve linn pidas miljonäriks, wangistati pärlide warguse pärast.“ Wõidu püüaksid lehed kirjeldada kuulja „rahakapi eriteadlase“ kinniwõtmist. Milline reklaam Peter Blodgetile „era-detektiivbüroo geniaalsele juhatajale“.

„Sätfin oma pakid teise wagunisse,“ ütles müüd Blodgett püüsti tõustes. „Tulge, Sanderjon, wõtke oma seitse asja... Pange mantel üle käte, siis rahwas ei märka teie käewõru...“

Salapolitseiniku parem käsi libises tasku ja klammerdus revolwri pära ümber.

„Urge tehke mingit rumalust,“ ütles ta ähwardawalt. „Wäiksemagi kahtlase liigutuse korral lasen ma!“

„Seda ma arwan,“ porises Sanderjon ja ajas end aeglaselt jalule.

Kuna wedur parajasti wähendas kiruust, rappus wagun ja Sanderjon kaotas tasakaalu. Ta ei ojanud köidetud käte abil end sirgena hoida, taarus sekundi sinna-tänna, komistas ja ajetas siis jala raskelt — Blodgetti laiiale peaaegu nelinurksele ringale.

Salapolitseiniku wõimjast rinnast tungis walukarjatus. Kuigi ta muidu oli julge mees — walu ei suutnud ta kannatada. Tahtmatult tõmbas ta käe taskust ja haaras mõlemi käega jalast finni. Esi-
mesel filmapilgul ei suutnud ta koguni rääkida, oigas ainult.

„Wäga kahju,“ ütles Sanderjon andekspaluwalt ja kummardas ettepoole. „Kas astusin konnafilma peale?“

„Eiii — otse juurele warbale,“ ägas salapolitseinik. „Küll te olete kohmakas —“

Lauset ei suutnud ta lõpetada, sest Maxwell Sanderjon wirutas talle äkki tugewa hoobi wastu pead. Kõrku pigistatud hammastel oli ta terve oma kehajõu pannud sellesse liigutusesse, teades, et mängul oli wabadus. Siilgawalt sooritas ta ülesande: raskudes tabas raudwõru salapolitseiniku kõige tundelikumast kohast — otse kõrwa tagant...

Posiimeistergi oleks wõinud teda järeale löögi pärast kadestada. Peter Blodgett ei ojanud pärast, kui ta jälle tuli teadwusele, seletada, mis dieti oli juhtunud. Miiud aga wajus ta hääletult põrandale maha.

Meljas peatükk.

Juba terve tunni oli Sanderjon oodanud filmapilku, mil ta võis välja mängida oma viimase trumbi. Minult jellepärast oli ta teeselnud meeleheitest murtud meest, kes ei looda enam pääsemisele, ja tal tõesti oli õnnestunud veenda salapolitseiniku oma täielikus lootusetuses. Märgates, kuis salapolitseinik walust krimpjutas nägu, kui ta kogemata jala lõi vastu sohva jalga, taipas ta, et Peter Blodgetil olid kas konnafilmad või liig kitsad kingad. Sellele ehitaski Sanderjon oma kava.

Rong sõitis üle tammide — järelikut jaam oli üsna ligidal. Polnud enam aega wiivitamiseks. Iga filmapilk võis konduktor koputada uksele.

Rähku lufustas Sanderjon ukse ja hakkas siis pöörasel kiirusel sorima salapolitseiniku taskutes.

„Pole midagi parata!“ pomises ta endamisi Blodgeti mahukat rahamappi silmitledes. „Rahelkateist senti on liig tilluke tegemuskapital minusugule mehele!“ ja ta pistis mapi põuetasku.

Ent tingimata tahtis ta leida käeraudade wõtit. Selleks ta tegelikult läbiotsimist toimetaski. Wiimaks sattus tal pihku wõtmekimp. „Sumal tänatud!“ lausus ta kergendatult hingates. Nüüd oli waba mehena wagunist lahkumine waid paari minuti kiijimus. Ta kaob kohe lähema allmaa raudtee jaama ning sõidab kuskile wäikesse hotelli. Seal riietub ta teise ülikonda, paneb näole weidi minki, seab habeme ette, lükkab ninale laiad jarwprillid — ja keegi ei tunne teda enam! Wajalikud esemed olid tal kõik kaasas — kohwri kahelordies põhjas, mis nii hästi oli seatud, et isegi Peter Blodgett seda ei märganud. Veel täna jaadab ta Barton Clarkile

telegrammi ja homme, kui saabub raha, algab ta reisi kodulinna tagasi.

Mii mõistlikes Maxwell Sanderson, liht wõtit teise järgi proovides. Kuid ükski neist ei jokinud raudade lükkul. „Neetud!“ pomises ta meeleheitles. Jätk ja itka jälle wõttis ta kõige pijema wõtme hõnnaste wahela, et juruda seda lufnaavaussele, aga asjatult! Weel kord proowis ta kõik teised enam-wähem juurufelt mastawad wõtmed läbi, kuid tagajärieta. Ükski wõti ei keeranud. Wäärtuslikud minutid kulufid. Wõis tõesti wihast hulluda!

Metijikul rutul otjis ta uuesti kõik jalapolitseiniku taskud läbi. Aga wõtit ei leidnud. Näis uskumatu, et jeda ei olnud, kuid — koridorist kostsid konduktori lähenemad sammud.

Ta tõmbas oma halli mantli warnast ja aietas jelle nii kättele, et rauad wälja ei paisnüd. Siis lükkas ta kofitri uksele, awas jelle ja julges siis uuesti, jäädes oma kofitri kõrwale seisma. Ta ei aimanud, et wäike wõti, mis oleks talle kohe toonud wabaduse, oli jalapolitseiniku taskijest taskust libijunud kuue woodri wahela.

Ünneks polnud hetkel, kui ta astus koridori, konduktori jeal. Wististi oli ta astunud kõrwalkupeesile. Aga minut hiljem ilmus ta juba nähtawale, naeratades hea jootraha lootuses.

„Praegu tahtjin teie juure tulla, armuline härra!“ ütles ta teenistuswalmilt. „Kas teil on weel teiji paffe kupees?“

„Ei.“ wastas Sanderson ja libistas mehe pihtu kõik peenitseie raha, mille oli wõtnud Blodgeti pihtitaskust. Konduktori must nägu löi jarama. „Läänan, härra!“ lausus ta rõõmjalt, wõttis siis kofitri ja sammus ufje poole.

Niipea kui konduktor oli kadunud silmapäriselt, pööras Sanderjon ümber ja jammus rongi teise otsa. Mida saagemale ta eemaldus oma kupeest, jeda rahulikumaks ta muutus.

Ükski reisiija ei pööranud talle tähelepanu. Rõõgu oli waewa oma pakkide forraldamisega, jäeti fiirelt üksteisega jumalaga, wahetati aadressse ja räägiti lähemaisjt kawatjusijst.

Platvormile oli kogunenud palju rahwast. Sõiduplaani kohajelt pidi rong jaabuma kell kolm, kuid nüüd oli juba pool wiis ja teine fiitrongi lähemas.

Esimesena hüppas meel liikumalt rongilt Maxwell Sanderjon ja kadus fähku allmaa raudtee jaama.

Sudsoni jaamas pidi Sanderjon ümber istuma. Ta astus perrooni pimedamasje nurka, et taskust wälja tirida Peter Blodgeti rahamappi. Rõidetud kättega polnud see toiming jugugi lihtne.

Ent täna näis jaatus teda otse pöörajelt narriwat: kuidas ta ka ei otjunud — mapis ei leidunud jentigi raha, oli waid hulk mitmesuguseid pabereid. Blodgett oli eelmisel nädalal faks forda langenud ojatwate taskuwaraste ohwriks ning jellepärast oli ta nüüd oma raha peitnud käjikohtwisje peju wahete.

Kuigi Maxwell Sanderjoni oluford oli tõesti äärmisjelt raske, naeratas ta siiski. Seal ta nüüd jeisjs ärakaranud wangina, käed raudus, kolm jenti taskus! Tema ja New-Yorgi wahel lametas jõgi ning tal puudus wõimalus kümne jendi eest osta piletit!

„Daewane isa — olen ma wast pigis!“ ohkas ta taja omaette. Oles ma igawene lambapea ometi faksfimmend wiis jenti wahem andnud konduktorile!

Tal oli taskus kulduur, jelle eest oleks iga pandimaja rahulikult maksnud viiskümme dollari, ent ta ei saanud ju raudus kätel kirjutada lepingule alla. Samal põhjusel ei võinud ta minna ka hotelli, meenus talle äkki. Ta oleks ju kohe pidanud kirjutama oma nime võõrasteraamatusse, sest oldi ju pakkideta jaabuvate külaliste vastu alati umbuisklik.

Maywell Sanderson pingutas oma aju: mis nüüd teha? Odasi jõida oli võimata, piletitä ei lasta allmaa rongile. Siia kauaks seisma jääda ei tohtinud, sest teda silmitjeti juba uudishimulikult.

Kiirelt otjustades pööras ta ringi ja astus reisirajate jekka, kes parajasti tormasid ettejõitva rongi poole.

Milline pöörane tung! Keegi oleks peaaegu mantli ta kätelt maha tõmmanud.

Ent rahvamurrus ei märganud teda pileтите kontrolör ja nii õnnestus tal koos teistega astuda rongile, mis jõitis tagasi jamašje juunda, kust ta kümne minuti eest jaabunud.

Miks mahib see mees teda nii tähelepanelikult?

Sinmal tänatud — ongi jaam. Sanderson väljus ja jammus tunglewa rahvamasšiga kaasa. Warsti seisus ta jälle päewawalgel.

Ta waatas ringi. Tont wõtaks! Uuesti oli ta endises paigas. Sealjamas — ainult kümmešond jammu eemal, teise jõidu taga — peatus Chicago rong, millest ta äšja oli lahkunud.

Ta kuulatas: ärritusest lähijaw hää, mis kostis fiioni, tundus talle üšna tuttavana. See oli Peter Blodgett, kes jeal kurjustas!

Keegi rongi teenijast oli leidnud salapolitšeinifu lufjuskuppee pörandalt. Clustomiskotšed andšid kohe häid tagajärgi ja nüüd ta seisus, järgiwäl ja elawalt kättega meheldes, raudteeamebnite keskel, teletades

neile pifalt ja laialt Sanderjoni põgenemiseft. Ka uudishimulif politseinif oli lähenenud wäiksele rühmale.

„See oli kardetaw pärlide waras — kuulus jisse-murdja ja pangarööwel“, kirjus ta wihajelt. „Kuidas ta põgenes, jeda ma ei tea! Konduktor räägib, et rongift wäljudes olnud tal mantel laotatud käe-raudadele.“

Sanderjon taipas, et jüt läheduseft pidi ta ilmtingimata koge kaduma. Kõhklemata hetkegi ronis ta lähemasje rongi, rullele punaste lahtedega oli kirjutatud: „Englewoodi ja Nyacki.“ Need olid naabrujes asunud alawilud.

Arama iseloomuga mees poleks kunagi julgenud minna jellesje rongi, kuna oli wäga kardetaw jõit-piletita ja rahata. Kuid Sanderjon tundis waid rõõmu, et oli pääsenud Peter Blodgeti ehtlikust läheduseft.

Pealegi otijid politseinifud ja juhuslikult jaa-mas wiibijad, kes jattunud kuulama Peter Blodgeti juttu, niid juurima hoolega piffa jaledat meest hõllis ülifonnas, kes hoidis mantlit ristis kätel. See oli „eriline tunnusmärk“, mis ijegi rumalalamele andis võimaluse „rahakapi eriteadlast“ tabada.

Wagunid täitusid fiiresti. Sanderjon oli asunud rongi keskele, kuna teadis kogemustest, et jellistel kohalifel rongidel oli alati kaks pileтите kontrolõri, kes oma ringkäiku alustasid kumbki eriorjast. Ta istus daami kõrwale, kes oli jüwenenud ajalehe lugemisse. Ta wakk langes jellele kohale mitte daami jüles lebama punase käefoti pärast, millist ta märkas alles hiljem, waid täitja juhuslikult.

Jrooniline naeratus mängles ta juunurgis. Nait-jelt warastada rahakott, ütles ta endale. Lont wõ-

taks, — ma poleks iialgi uskunud, et langen kord nii jügewale!

Ta meeleheitlik jettuford aga ei lubanud kõhelda. Ettemaatlikult liiffas ta mõlemad käjwarred daamile lähemale ja õngitjes sõrmedega punast eiet. Warsti oli jee tal pihus. Wehmeist jametist tundusid läbi mõned metallrahad, nende seas waid üksainus kumme jendine, ja tüfike pappi — nähtawasti pileit.

„Eidupiletid, palun!“

Konduktor hüüdis neid sõnu naaberwaguni ukffel. Vaam, kes istus Sanderjoni weeres, haaras, filmi lehelt tõstmata, oma kotti järgi. Kuna jeda enam jüles ei olnud, karjus ta ehmunult:

„Mu rahakott on kadunud! Praegu alles oli ta muul jüles!“

Kaasreisijad waatasid talle otja.

„Wast on kott maha kukkunud, armuline proua,“ ütles Sanderjon naeratades. Ta oli jelle nimelt ammu juba kaifnud põrandale libijeda ja siis jalaga meidi kaugemale liifanud.

„Tõepoolest — jeal ta õngi!“ sõnas daam rõõmsalt ja kummardus kotti üles tõstma. „Walju tänu! Selles on minu pileit. On wäga rumal järsku jattuda pileitita reisijaks, on ju?“

„Waidugi,“ wastas Sanderjon. „Salwemat asja on raske fujutleda.“

Tema hääles oli eriline mahedus, mis alati meeldis naistele. Ra tema naabrinna, arwatawasti mõni müüjanna wõi masinapreili, waatles teda kaswawal huwil, ja näis pinemusega ootawat kõnelufe jatkamist.

Konduktori sammud lähenesid — iga filmapilf wõis ta ilmuda ukfele ja lahfel näol küfida jõidubiletteid.

Mitte jelles, et ta rongilt möha aetakse, ei peitunud Sandersonile hädaoht, waid jelles, et ta ei saanud oma käsi wabalt liigutada. Niipea kui teda üldse märgati, oli ta kadunud.

Viies peatükk.

Sanderson kuulatas.

Rõrwalgagunist kostis ärritatud hää. Reegi wäitis, et oli oma kuupileti unustanud tööruue tasku ning keeldus sellepärast ostmast uut piletit. Kuna palju New-Yorgis elutsenaid ametnikke ja töölisi elas Englewoodis, tundus tema jeketus täiesti usutawana. Ent konduktor oli halastamatu.

„Mul on väga kahju,“ ütles ta miisakalt, „suid olen jectud määrustega.“

„Wagana päralt!“ karjus wihane mees, „ütlejin teile ju, et olen raudteeljelti abidirektoriga hea tut-taw.“

Nüüd segasid end ka teised reisiijad waidlusesse. Mõned ühinesid konduktori seisukohaga, teised toetasid piletiga joitjat. Ka Sandersoni wagunis tuntis huwi asja wastu. Mitu härrad astusid mahesäiku, et jeal awaldada oma arwanist. Rahulikult tõusis ka Sanderson ja järgnes neile.

„Palun esitage pileti wõi makske hind jularahas,“ ütles konduktor iffa weel imetlemiswäärjel rahul.

„Aga kui ma keeldun?“ karjus reisiija õhetawal näol.

„Siis ei jää mul üle muud kui — “

Ta wiipas käega hädapidurile.

Sanderson kasutas üldist segadust ja lipjas konduktori selja tagant teise wagunisse, milles juba kontroll oli käinud. Setkel, kui ta astus üle läwe, libises mantel ta kätelt, ent õnneks kaks härrat, kes

istujid jamas, olid nii jübenenud böržiteadete luge-
misesse, et nad uustulnutat ei märganudki.

„Sumal tänatud — jeeford jälle päästetud!“ po-
mises Sanderjon ja laskus ohates pingile.

Kiikafas härra, kes ütles enda olevat abidirektori
jöbra, näis olevat tajunud piletiraha, jekt rong
touras endijel kiirujel edaji.

Sanderjon arutles, mida nüüd ette võtta. Kii-
viletajas oluforras polnud ta küll warem olnud
kunagi! Kui ta waid wabaneks neetud raudadest,
jiis oleks koif hea — raba hankimine ei tekitaks
talle mingit muret. Oli ju tarwis waid telegrafee-
rida Barton Clarkile — aga kuidas ja kirjutad tele-
grammi köidetud kätel?

Weel mõni minut, ja jiis peab ta lahsuma ka sel-
lest rongist, et minna jaama, kus tal polnud ainustki
tuttawat inimest. Mingil tingimijel ei tohtinud
konduktor teda teist korda näha, jekt jiis wõis temas
ärgata kahtlus.

Ulm pimenes, raskeid tumedad pilwed ennustajid
wihma.

Kuid ainjagi liigutujega ei awalданud Maxwell
Sanderjon hirmu. Temale omaje rahuga toetas ta
pea jeljapadjale ja igaiiks, kes teda nägi, pidas teda
ärimeheks, kes kortjutatud fulmudel nähtaivasti mõt-
les oma äritehingutele.

Teine konduktor hiiididis waheläigu uksest, et
paari minuti pärast rong peatub Englewoodi jaamas.

See küll, kiilastame lord jälle Englewoodi ja
tuletame wanu häid aegu meelde. Ta tundis jeda
aedlinna, oli siin weetnud mõnegi lõbuja nädallõpu
tuttawas perekonnas. Tol korral polnud ta küll
weel fardetud „rahakapi eriteadlane“, waid jõukas
noormees lugupeetud perekonnast, kel tööd ei olnud,
kuid raha ja waba aega jelle eest laialt. Alles hulk

aega hiljem oli ta siirdunud oma praegusele tegevusalale.

Tema sõbrad mõtaksid ta ka täna veel lahkelt vastu, sest ainult vähejed, Peter Blodgett, Adam Decker ja mõni poliitseinik teadsid, et Maxwell Sanderjoni oli kuulus sissemurdja. Teised pidasid teda elegantseks gentlemaniks, kes oskas huvitavalt vestelda ja suurepäraselt tennisit mängida.

Wedur ta'andas käitu. Reisiijad panid käest ajalehed ja haarasid oma pakid. Kõrval magumis lõpetasid neli härrat parajasti kaardimängu, kui Sanderjoni neist mööduks, rutates väliskülje poole. Tõimejena hüppas ta perroonile.

Wihm, mis ammu juba oli ähwardanud, hakkas nüüd raskete piiskadena rabiema. Kõik, kel olid kaajas wihmatwarjud, awasid need. Teised tõmbasid endile mantlid selga, kuid Sanderjoni sammus aeglastelt edasi, mantel kõidetud kätel. Källe need neetud rauad!

Taama ees wotas hull toredaid autosid. Ühes neist istus ilus tütarlaps, kes üllatunult üles wootas, kui Sanderjoni jõudis helgiheitjate walgusesse. See oli Myra Stone, kellega ta aastat neli tagasi oli flirtinud. Kuigi ta nüüd oli kahekümne kahe aastane daam, kes ammu juba unustanud plikaikud unistused, tundis ta ometi kummalist südamepõksumist, kui silmas Maxwell Sanderjoni. Ta ei suutnud kiustatusele vastu panna ja hüüdis kõlatoal häälel:

„Gallo — härra Sanderjoni!“

Maxwell mõpatus, kuid sammus kiiresti edasi. Tütarlaps hüppas autost wälja ja jookkis talle järele.

„Gallo — härra Sanderjoni!“ hüüdis ta weel ford.

„Kahakapi eriteadlajel“ hakkas palata. See wasti oli rumal juhust! Ta ei jaanud kübaratki fergitada, kõnelemata kae andmijest. Kui Myra Stone märkab ahelaid, siis... Ei, parem mitte mõelda.

Aga noore neiu jammud lähenejad iha. Nüüd ei jäänud Sanderjonil muud üle kui moonutada oma nägu. Ta liikkas lõua tagasi, tõmbas ülemise huule laiaks ja nägi kofe fakskümmend aastat wanem wälja, jah, tundus koguni hoopis wõõra inimesena. Sageli oli ta kasutanud seda trikki ja omanud otse meisterliku osatuse näomuskliite liigutamises. Kord isegi Barton Clark oli temast uulitjal möödunud pidades teda wõõraks meheks.

Nüüd oli Myra Stone ta selja taga.

„Miks põgenete mu eest, wana sõber?“ küsis ta weidi pahajel toonil, haarates linni ta käsitwarrest. „Kas teie ei kuulnud, et...“

Ta wahtis hämmastunult kui Sanderjon waatas talle näkku.

„Kas tahtsite minuga kõnelda?“

Sanderjoni hääl kähises karedalt.

„Wabandage,“ kogeles Myra Stone, „wahetajin teid kellegi tuttavaga ära.“

„Ah nii,“ pomises Sanderjon pahuralt ja läks kärmesti edasi.

Abitult jäi tütarlaps keset uulitjat seisma.

„On see võimalik?“ küsis ta pead raputades endalt. „Niekfin toimud wanduda, et see oli Maxwell Sanderjon.“

Tagasi waatamata ruttas Maxwell Sanderjon piifi peauulitjat edasi ja pööras siis waihesse kõrvaltänamasse. Weendunud, et keegi teda ei jälgi, seijas ta ja pani juure waetwaga mantli lahtiselt olgale, jest jadas rasket wihma.

Kaunis ebamugav ilm — ent parata polnud midagi.

Mistuva naeratusjega huultel jatkas ta teefonda.

Kuues peatükk.

Sanderjon oli jõudnud maanteele, mis viis aedlinna põhja poole. Kuhu nüüd? Ta seijatas hetke mõtiskledes. Iffa edasi rühtida — puudus ju tagasi-pööramise võimalus.

Tüft aega kõndis ta vihmasi libedat teed mööda, vahtides mõlemale poole, igatierval pilgul otjades warjupaika.

Majad muutusid ifka harvemaks, ainult põllud ja aajad laiutajid ümberringi.

Oli juba üksna pime kui ta seijatas üffiku maja ees. See oli kolmekordne wana ehitis, nähtawasti praegujel hetkel tühi, sest aknad olid waigustamata. Tuul paiskas wastu ta jalgu ajalehe. Tõepoolest, see oli awamata, kuid kandis tunaeiliist kuupäewa. Sanderjon astus lähemale. Trepi lebas terve kuhu päewalehti.

Glankud on wist ära sõitnud ning unustanud ajalehekontorile teatamata oma uue aadressi, mõtles Sanderjon. Wast on see mulle õnniks. Ehk leiab majast wiisi wõi mõne taolise riistapuu, mille abil wõib lahti urgitseda ahelate luku.

Ta kõlistas. On alati kasulik olla ettevaatlik. Ent ükski inimene ei ilmunud awama ust. Siis lähenes ta alumise korra akendele. Need olid jeeft ferrallikult riivitatud.

Wägivaldselt majja tungida poleks olnud mingi wägitegu, ent ta ei tahtnud riskida. Mõni juhulik mööduja wõis kuulda klaaside klirinat ja astuda ühelele. Whelais meest ei wõida keegi.

Täsa hiilis ta teise e po'e maja, kus kaemasid ferged puud. Siin oli pimedan ja jarelifult ka ohutum.

Tähelepanelifult uuris ta föögiust — ka see oli riivitatud. Kuid õnnets olid pihelanud pehkinud ja hinged roostetanud. Leidnud õuet tugema fangi, pistis ta selle hingede wahale — raudus kätega pölnud see ferge toiming, — murdis weidi üega, tõukas forra terwest jõust ja uks awaneski.

Kuid juba tuli ebameeldiw üllatus. Waemalt oli ta liikunud ufje eest, kui kojast nähtawale ilmus poolnälginud hundikoer, kes urijedes paljastas oma kol-lajaid fihmu.

„Ole täsa, wanapoiss,“ jostistas Maxwell Sander-son, ettemaatlifult filitades koera pead. Loom wah-tis teda weidi aega umbusklifult, nagu kartes lööki, kuid rahunes siis, täsa wingudes.

„Waene elajas — oled wiist üsna nälgas. Tubli tiifk liha kuluks sulle ära! Noh, oota, waft leiame midagi.“

Ta patfutas looma pead, tõmbas siis ufje jälle finni ja lobas pimedas edasi. Ta käsi puundutas klaasust, mis somuti oli lufus. Terwe oma keha-rasfufjega jurus ta end wastu ust, raputas lingist, tõukas, kuid luff ei andnud järgi.

„Nähtawasti tahab faatus, et ma siiski purustaf-fin ruudu,“ pomises ta ja mäsjis mantli käte ümber. Ettemaatlifult muljus ta klaasi, kuid see oli liig paks. Pölnud parata — ta pidi wirutama tugewa hoobi. Müüd wast fuffufid fillud flirijedes pörandale.

Ta kuulatas hinge finni pidades. Kõik jäi waifjeks.

Kõrwaldanud terawad klaasi jermad, mis fitti külge fleepunud, pistis ta käed läbi teffinud awauje

ja lükkas riivi eest. Siis tegi ta ufje lahti ja astus pimedasse tuppa.

Esikusse jäetud koer hakkas winguma. Maxwell miivitas hetke, kuid siis avas ta ufje uuesti ning hüüdis taja:

„Noh, tule siisjel!“

Sundikoer ei lasnud jeda kaks forda öelda. Rõõmsalt haukudes jööstis ta tuppa.

„Rahul! Ara tee kija!“

Ragu mõistes jónade tähendust, lastas koer kohe haukumast.

Sanderjon pidi meel avama kolmanda ufje enne kui jõudis kööki. Koer ei lahkunud ta kõrvalt.

Sanderjon leidis elektrilüliti, tahtis jüüdata valguse, kuid otjustas siis teijiti. Lõmbas tikust tuld, mõttis lauvalt tüki ajalehe paberit ja mähtis jelle elektripirni ümber. Siig hele valgus oleks fergesti mõinud äratada naabrite tähelepanu, kes teadjid, et majarahvast polnud kodus.

Mees nüüd lülitas ta elektrii.

„Nii kaugel oleme siis kahefesi,“ naeratas Sanderjon koerale. „Wähemast ei saja siin mihma. Kuid ja milets elajas oled ju nälga juremas! Waatame, ehk leiame midagi jöõdawat!“

Koer, kes teda pinemal huwil kuulanud, liputas nüüd rõõmsalt jaba.

Sanderjon avas köik kapi ja lauulaefad, otjides toidupoolist, kuid köögist ei leidnud ta midagi. Waft jahwri riikulilt sai ta juure konserwitoosi juitjetatud lõhet, purgi marmelaadi, karbi kuiwanud biijwuite ja wäifeje paki kohwi.

Lõhe walas ta juurde fausji, murendas jellesje fa biijwuite ja pani siis maitswa toidu koera ette pörandale.

„Oled halmemas seisuforras kui mina,“ ütles ta. „Pealegi eelistan marmelaadi kakale.“

Kuid esialgu ei mõelnud ta veel jöögile — tema suurimaks muudoks oli viimaks ometi maboneda ahe-
laist. Tjegi kui ta leiaks terava viili, nouaks jee
hulf tublit tööd.

Kuna hundikoer ahnelt neelas toitu, ottis San-
derjon viili. Kuid siin majas nähtavasti jelliseid
asju ei tarvitatud. Ainult väikse majara leidis ta
kapi pealt.

„Sellest pole minul mingit kasu,“ ütles Sander-
jon koerale. kes nüüd nihkis oma pead ta põlvede
vastu. „Snn on mulle pööranud jella! Armata-
wasti on jee ainus maja Englewoodis, kus pole
viili. Aga mis jee nutt awitab — peab leppima
oluforraga.“

Ka koer näis olevat jamal arwamisel, jest ta
haugatas liihidalt ja terawalt. Ohmunult käsks
Sanderjon teda waifida.

Koer liputas jaba ja jäi kohe wait.

„Mii on hea, mu jöber! Peame nüüd nõu. Mil-
lal ju hoolimatu pererahwas tuleb tagasi on meile
mõlemale jalodujeks. Wast jaabuvad nad juba täna
döjel, wäst alles homme — kes jeda teab? Tgatahes
on parem aeglasti kaduda. Ah, jead on telefoni
traat. Tore! Nüüd helistan Sam Leskowitzile ja
kui teda ei taba, siis Barton Clarkile. Tule, mu
poju, waatame, kus asjub aparaat!“

Säbi jöögitoa astus ta kabinetti. Mõlemad ruu-
mifad toad olid sijustatud wanamoodjelt, niipalju
nägi ta tifu miikawal walgujel. Naabrite pärast ei
jõandanud ta ka siin juuidata elektrivalgujst.

Sundikoer, kes terve aja käinud ta kannul, läks
nüüd temast ette ja jettatas äffi turris farmql, wiha-
jelt urijedes.

„Kas oled kobe wait!“ pahandas Sanderson.

Kuid seeford ei kuulanud koer kasku, rahutult fargles ta edasi-tagasi, aeg-ajalt hirmumult haugatas. Mis see tähendas?

Sanderson jüüitas uue tifu ja valgustas tuba Sumbutatud karjatus tungis ta huulilt ja tahtmatult taandus ta ufse poole.

Toa kaugemas nurgas nahkjohwal lebas inimkeha. Parema käsi rippus lödmalt alla ja frampunud sõrmed peaaegu puudutasid põrandale kuffunud revolvrilt. Tardunud silmad olid pärani lahti.

Seitsmes peatükk.

Pölnud kahtlust: mees oli jurnud. Reha ajendist, rehvast waibal ja piisirohust mustenewast haatvast paremal meelekohal ilmnes, et siin oli tegemist enesetapmijega. Laip oli juba täiesti kangestumud.

Siikumatult seisjis Maxwell Sanderson paigal. Alles kui kustuma tifu jüüi põletas ta sõrmi, wõpatus ta ehmunult ja wiskas tifu põrandale. Taas walitjes pilkane pimedus. Sundikoer wingus kaeblikult.

„Tasa!“ käratas Sanderson, kuid saawutas nüüd jälle enesewalitsuse. Kobades lähenes ta seinale, millel ennist oli märganud elektri lüliti. Koer, kes nähtawasti haistis jurnu lähedust, käis tal kannul ja ulus hirmumult.

Wimaks löid kõik lambid põlema. Säramas valguses awanes talle nüüd weel selgemalt kohutaw pilt.

„Maene mees eelistas jurma elule,“ jostistas Sanderson liigutatult. „Kord pean minagi minema ieda teed...“

Mõne jammu kaugijelt vaatles ta furnu nägu. Omal ajal võis ta olla päris ilus, kuid praegu moonutajid ta ilmet juured kotid silme all — nähtavasti alkoholi liigse tarvituse tagajärg. Ta allapoole kiskuvais juunurgis ja pehmes lõuas oli midagi lapjelikku ja tahtejõuetut.

Sanderion vaatas ringi. Väiksel laual, millel medelefid sigareti otjad ja tuba hunnikud, seisis tühi tohisky pudel. Toas praegugi veel tundus wastikut wiina lehta.

„Siin on wiit jelle mõistatuse lahendus,“ ütles Sanderion pudeli alt võttes jedeli, millele oli närwiliku käega wijatud mõni rida. Pool-waljusti lajutud sõnad kostsid kummalikena ta enda kõrvus ja Sanderioni waldas jubedustunne.

Arglikult silmitjes ta paberit. Mõõdus mõni minut enne kui ta awas jelle ja luges:

„Olen ükfi jüüdi oma õnnetuses — olin nõrk ja wilets. Kui inimene korra hakkab langema ja end ise aidata ei juuda ega taha, siis on ta teised wõimetud teda päästma. Raotasin kõik — oma naise, raha ja lugupidamise... Milleks peafjin veel elama?“

Rindlamal käel, kui teised read, oli kirjutatud allkiri: Rasper Dillinghast.

Laual lebas ka veel teine kiri, wihaste sõrmede poolt kortsutatud piisesejeks palliks. Hoolikalt silitas Sanderion jelle ja luges siis tähelepanelikult. Kiri oli proua Dillinghastilt ja kõlas järgmiselt:

„Rasper!

Ma ei talu jellist elu enam. Raks korda juba olen tulnud Sinu juure tagasi, lootes, et parandad oma eluwiije. Raks korda pettusin ja müüd lähen igawesejeks. Ara piüia mind tagasi kutsuda, peafjin siis oma jugulastele jutustama, kui õnnetu olin Sinu juures. Sa tead ju, kuidas John mind hoiab,

findlasti pehjas ta Su rattapiitjaga läbi, kui ta kuuleb, et valmistajid mulle niipalju kannatuji.

Ei taha Sind enam iialgi näha...

Dora."

Kuupäevast nähtus, et kiri oli kirjutatud mitu päeva tagasi.

See polnud ainult uudishinnu, mis sundis Sanderjoni lugema lauale jäetud kirju, ei, teda huvitas palju rohkem küsimus, kuu ta tohib peatuda jün majas. Kuigi koosolu jurnuga polnud kuigi meeldinud, oli jün jüiski findlam viibida kui maanteel. Müüld peab kohe telefonima Leffowitzile. Loodetavasti ei keela ta oma abi, vaid jöidab kohe jüia ning toob kaaja müüli. Sada dollarit laenab ta ka findlasti, kuigi pärilide müüld jeeford ei teostu.

Ent järsku meenus Sanderjonile, et Leffowitz jöidab järgmisel päeval Euroopasse. Siiski tahtis ta temaga kõnelda, jüst Barton Clark kõige parema tahtmise juures ei jõua Chicagoft enne kahekümne nelja tunni möödumist kohale.

Kirjutuslaual seisis telefoni aparaat. Koer tahtis Sanderjonile laua juure järgneda, kuid ta käskis teda rahulikult põrandale heita. Loom, kel nähtavasti oli heameel omada jälle peremeeft, kuulas jõna.

Aparaadi kõrval poleeritud lauall medeles hulk sigareti otji. Nähtavasti tahtis jurnud Rasper Tillinghaft enne, kui lastis endale kuuli pähe, telefonida kellegile, kuid ühenduse jaamine viibis.

„Halb märk!“ pomises Sanderjon ja tõstis kuuldetoru. Selkõige helistas ta Leffowitzi büroosse. Telefoni raamatut ta ei wajanud, jüst kõif tuttawate numbrid olid tal meeles.

Restis terve igawõif enne kui kessjaamast wastati:

„See number ei wasta.“

Rahju! Nüüd nõudis ta Lefkowitzi korterit. Kuid ka seal ei jaanud ta vastu.

Pettunult pani ta kuuldetoru kabiinile tagasi. Taja klirisejid ahelad.

„Kumalus!“ pomises ta endamisi. „Sellepärast ei tarvitse veel meelt heita! Wististi taipas Lefkowitz, et asjad on halvasti ja kadus Suffernist kärmesti. Kartes, et politsei teda tuleb üle kuulama, jäi ta ööjaks hotelli, et wältida igasuguseid jefeldusi, mis wõisid ta kistada ta jõitu Euroopasse.“

Lefkowitzilt polnud järelkult loota enam mingit abi — jäi ainult veel Barton Clark. Aga kolmkümmend tundi meeta siin laibaga ihes ruumis? Pealegi wõisid jia tulla inimesed. .. Kas polnud jüiski mõistlikum ühendusesse astuda New-Yorgiga? Aga mis teha rahata? Arwatawasti oli Peter Blodgett juba kriminaalpolitseist hantunud wangistamiskäru ja ootas nüüd kannatamatult filmapilku, mil jai jede tegelikult kasutada.

Kuna ta nii mõtiskles, kerkis äkki ta wainu silma ette ühik wana wõdrastemaja kejet metja, wähe kaidawa tee weeres. Sinna oli Englewoodist umbes wiisteist miili ja harwa sattus sinna mõni wõdras.

Kaks aastat tagasi olid nad West Pointist tulles autorikke tõttu junnitud olnud seal peatuma. Neile oli antud kole wiletjat toitu, nõutud jelle eest aga hingehinda. Wõdrastemaja omanikust, ahnest räpasest mehest wõis iga inimtundja esimesel pilgul öelda, et ta raha eest oli walmis tegema kõik.“

„Sääraste ijiku juures leian ma warju fergemini kui mujal“, arutles Sanderjon, „sest raha paneb teda waiwima. Harilikes oludes ma muidugi ei sõandaks temalt abi nuruda, kuid nüüd pole teist walikut!“

Dtustawalt tõstis ta jälle kuuldetoru ja nõudis telegraafi kontorit. Kui seal wastati, ütles ta moonutatud häälel, kuid wäga rahulikult:

„Siin Englewood kolmfümmendviis — fuuskümmendkaksikümmend — Tillinghast... Kiirtelegramm James Bartonile, Alton-hotell, Chicago.“

„James Barton“ oli Barton Clarki varjunimi, mille all ta elas Chicagos. Telegraafi preili kordas nime ja aadressi. Siis rääkis Sanderjon edasi:

„Aritehing nurjus. Tule kiiresti wanaasse wõõrastemajja Nyadri lähedal West Pointi ja New-Yorgi tee weeres. Wõta juurem jumma raha kaaja.“

Telegrammi jaotis ta ettevaatusest, sest oli üsna wõimalik, et mingid tungivad asjaolud sunnivad ta enne lahkuma majast kui teostub tellitud kõne. Kaugedoned wõtawad tavaliselt palju aega ja pealegi wõis juhtuda, et Barton Clark just jät hetkel ei wiibi hotellis.

„Dodate, ma helistan“, oli öelnud keskjaama preili. Püüid oli aega. Maxwell Sanderjon waatas toas ringi. Ei, siin jurnu jeltskonnas polnud tõesti muu-
gaw istuda. Paremini minna kõõki...

Ta sammus ukse poole ja truult järgnes talle koer. Oli nii hea omada hädas sõpra, kuigi see oli waid loom.

Kahelkõne peatükk.

Koer lebas oma uue isanda jalge ees maas. Ta juured truud filmad waltisid usaldawalt mehele nätku. Egaford, kui Sanderjon looma pead silistas, haukus ta rõõmialt.

„Kahju, et pean sinust warsti lahkuma,“ ütles Sanderjon hellalt. „Wõtaksin ju meelega kaasa, aga — ma ei tohi. Sumal teab, kas pääsen seekord weel terve nahaga, wõi panewad nad mu pimedasje kongi — meelt parandama...“

Sanderjon ohkas. Rohutawda aeglusega weniwad minutid. Ukse helises telefon. Wälkirelt kargas

Sanderjon püsti ja jooksis kabinetti. Waleühendus! Bettunult tuli ta kõõki tagasi ja hakkas jälle kõnelema koeraga, kes tähelepanelikult kuulas, nagu jaaks ta aru igast sõnast.

Uuesti tegi telefoni kõlin piinawale ootusele lõpu.

„Hallo!“ ütles Maywell Sanderjon moonutatud häälel.

Ärritatud närwiline hääl küsis:

„Kas jeal on Englewood kolmkümmendwiis — fuuskümmendkaksikümmend?“

Sanderjoni käsi wärises weidi. Rahtlemata oli kõneleja daam. Kes wõis ta olla? Wiimati eht proua Tillinghast?

Kästi rahulikult wastas ta:

„Jah, Englewood kolmkümmendwiis — fuuskümmendkaksikümmend.“

„Kes jeal kõneleb?“ küsis hääl weel juurema ärritusega. „Kas midagi on juhtunud?“

See õnne peale küsis Sanderjon:

„Kas proua Tillinghast on telefonil?“

„Jah, palun öelge mulle kiiresti, mis —“

„Tõelsoige rahustuge, armuline proua! Minu nimi on Maywell, olen siin teie abikaasa külalisena —“

Siigaw kergendusohu — siis küsis proua Tillinghast:

„Tähendab Rasperiga on kõik korras?“

Maywell Sanderjoni ijeloomu omaduste hulka kuulus otjekohesus. Ta ei walestanud meeleldi. Kuigi ta jüdametunnistuse piinata wõis awada rikaste rahakappe, oli ta ometi mitu korda elu kaalule pannud, et pidada oma lubadust. Sntud sõna oli püha ja selle murdmine kuritegu. Kuna teised harilikud jurelikud igapäewases elus tihti kasutasid hädawaleit püüdis Sanderjon alati õigust kõnelda.

Sellepärast ütles ta ka niilid põiklemalt:

„Ma ei so teda praegu segada.“

„Kas ta magab?“

„Jah, armuline proua, härra Tillinghast magab.“

See polnud male, härra Tillinghast magas tõesti
— igameest und.

Sette näis proua Tillinghast kõhklewat, kuid siis
kõneles ta edasi:

„Olete nähtavasti minu mehe sõber, härra Maxwell, kuigi ma ei mäleta, et oleksin seda nime warem
kuulnud. Ent teie hääle kõla ütleb mulle, et olete
mees, kelle sõprus Kasperile ainult mõib tulla kasuks.“

„Wäga meelitan, armuline proua, tänan!“

Sanderjon tundis juurt piinlikkust.

Rühkese pausi järgi jätkas daam:

„Tegatahes olen jüdamest rõõmus, et midagi pole
juhtunud. Mul oli juba õudne hirm, et... Tõhhi
teie wastu olla otsekohene, härra Maxwell?“

„Mga muidugi, armuline proua!“

Ta ei jaanud ju öelda muud.

„Kui te olete Kasperiga sõber, siis ei tarwitse ma
teile wist seletada, mikspärast tekkisid lahkhelid me
wahel?“

„Ei, armuline proua“, wastas Sanderjon tõsiselt.
„Ma tean kõik.“

„Täna peale lõunat“, jätkas proua Tillinghast
tajasel häälel, „helistas Kasper mulle. Egan nüüd ni-
melt Long Islandis oma wenna juures. Kasper äh-
wardas end lasta maha, kui ma wiibimata tagasi ei
tule. Seda on ta lubanud sageli ja ma ei pööranud
ka nüüd mingit tähelepanu ta sõnadele. Kuid õhtu
eel waldas mind kummaline tunne — mul hakkas
hirm. Sellepärast olingi nii rõõmus, kui kuulsin, et
midagi pole juhtunud.“

„Mõistan teid täiesti, armuline proua“, wastas
Sanderjon meendunult.

„Mis te armate, kas poleks parem, kui sõidaksin
otsekohe koju? Ma küll kirjutasin talle, et ei tule

enam iialgi tagasi, kuid seeford olin ärritatud ja mi-
hane. Ent lõpuks on ta ju minu mees, ja aastate
est olime nii õnnelikud..."

Bisarad lämmatasid ta hääle.

"Ma ei soovitaks täna õhtul enam siia tulla, ar-
muline proua. Esiteks on aeg väga hiline, ja teiseks
— Kasperil kohus on ju teilt andeks paluda ja teile
järele joita."

Sanderjon oli otjustanud teha kõik proua sõidu-
takistamiseks.

Proua Tillinghast näis tema soovitust kaalumat.

"Lõepoolest, teil on õigus, härra Maywell", ütles
ta meidi aja pärast. "Pealegi kardan, et Kasperiga
täna üldse mist kõnelda ei saa."

"Nii see kahjuks on, armuline proua. Jätke ta
rahulult minu hoolde. Kui lubate, helistan teile
homme hommikul ja teatan, kuidas siin asjad arene-
vad. Uskuge mind, see on kõige mõistlikum."

Proua Tillinghast tänas sõnaderohkelt, sootwis
head ööd ja lõpetas kõne.

Sanderjon hingas kergendatult, kui pani kuulde-
toru käest. Jumal tänatud, täna öösel vähemalt pol-
nud karta segamist. Siis heitis ta argliku pilgu lai-
hale sohval.

"Miksaks mu talitusviisi küll nimetada ei saa",
ütles ta ohates, "kuid teist teed mul ei olnud. Maene
proua kuuleb niikuinii liig vara juhtunud õnnetusest.
Sas ta magab vähemalt sellegi öö veel rahulikult!"

Ta läks jälle tagasi kööki, saadetud oma uuesti õb-
rast hundikoerast.

Umbes kella üheteistkümneme paiku helises telefon
uuesti. Seeford teatas kaugejaama preili:

"Kõnelege Chicagoga!"

Migul kuulis Sanderjon ainult segast suminat,
kuid siis kõlas Barton Clarki hele hääl nii selgesti,
kui viibiks ta formaltoas.

„Hallo, Bart“, ütles Maxwell Sanderson. „Ärnen Englemoodist, New-Jersey vjariigis.“

Clark oli väga ärritatud.

„Wie minuti eest saabus su telegramm. Sumala-häraft, mis on juhtunud? Kas asjad on väga halvasti?“

„Telefoni teel ei saa julle edasi anda kõiki täpju. Sattusin rongis Blodgetiga vastamisi.“

„Ah nii? Noh, nüüd ma taipan weidi.“

„Sellepärast oli mul ka võimatu Lefkowitziga koh-tama minna.“

„Aga sa juutsid juiski Blodgetist õnnelikult wa-baneda?“

„Sah, aga...“

Ta ei tohtinud selgemini kõnelda.

„Kas meil poleks parem kohata Philadelphias või fustil mujal?“ küsis Barton Clark.

„Ei, armas sõber. Mul on, sõna kõijes mõttes, fäed jeotud.“

Barton Clarki juust tungis jumbutatud karjatus. Ta mõistis, mida sõber tahtis öelda.

„See on väga halb“, ütles ta mõtlifult.

„Muidugi, kallid Barton. Naudne paratamatus sunnib mind —“

Barton Clark teadis nüüd, et ta sõpra varitfes hädaoht. Sellepärast küsis ta kõhe asjalikult, millist teed kaudu ta kõige kiiremini jõuab väikeje võõra-ste-majani. Maxwell Sanderson andis talle majalikke jeletusi.

„Dota weidi“, ütles Barton Clark. „Waatan sõi-duplaanist, millal läheb järgmine rong. Tore! Noole tunni pärast väljub kiirrong, järelikult saabun New-Yorki homme õhtul kell kümme. Aga sa tahtsid raha? Beafin siis homseni wiibima.“

„Ei, sõida parem täna. Palju sul on raha?“

„Umber nelkjada dollarit. Paarfada ~~tootaja~~ wõtta hotelli üfjehoidjalt.“

„Nus — siis sõida tingimata meel täna öösel. Aga New-Yorgist jia ja muidugi ei tule rongis, waid autoga. Rõige parem üüri endale sõiduk Sajawie-kümmenda uulitsa nurgalt. Sa wist tunned sealhe garaaži omanikku?“

„Sa arwad härra Wiilmäge?“

„Noh, minu pärast wõid ka auto sealt wõtta. Siit-
lkkult joowitan sulle küll pöörata Saag ja Ro poole.“

„See küll. Lähen siis sinna.“

Barton mõistis, et peab kaaja tooma terasjae, mille abil Maxwell juudaks wabaneda ahelajst.

„Noh, nägemiseni — homme öösel.“

„Nägemiseni, Max! Ära asjatuft muretse.“

Kui Maxwell Sanderjon enam ei kuulnud sõbra häält, waldas teda pöörane üfjildustunne.

Nagu taibates mehe kurbust, lähenes talle koer ja jurus oma koonu ta põlwele wastu.

„Ah sina hea loom“, lausus Sanderjon liigutatult ja sülitas koera pead.

„Tule, läheme otjime endile nüüd mugawad magamisajemed, sest homme ootab meid raske päew.“

Sanderjon astus trepist üles teisele korrale, kus ajusid magamiskoat. Wõtnud jaapad jalast heitis ta jurnud peremehe fangi pikalt ja fulges silmad. Ta oli pööraselt wäsinud. Terwe eilse öö oli ta weetnud uneta, sest rongis ei jaanud ta, nagu Barton Clarkki, kunagi magada, ja möödunud päewa seiklused olid üegi tema tahtejõurle esitanud kohutawalt suur nõudmisi.

Ta uinus kobe, kuid koer, kes oli heitnud fangi ette waiwale, walwas hooljalt. Nähtawasti ütles talle instinkt, et ta nut peremeeft waritjes mingi tundmatu hädaoht. Sga wäikele krabina puhul tõusis ta jalule

ja hülis pimedasse eifusse, mille uffe Sanderjon oli jätnud lahti.

Möödus keiköö. Kell kabineeti kaminasimjil löi üks, löi pool kaks. Jffa harvemini kostis maanteelt auto müürinat. Sanderjon lebas jüगतwas unes, ainult hundikoer ei leidnud rahu...

üheljas peatükk.

Kaaskümmend minutit enne kahte kihutas pööra-jel kiirujel New-Yorgi numbrit kandew auto Kasper Tillinghasti maja eest mööda.

„Oleme kohal“, hüüatas daam, kes istus autojuhi kõrwal. „Pea finni, Sohn!“

Mees wajutas piduritele ja auto tawandas käiku. Neil tuli ttipake maad tagasi sõita enne kui majin seifatas maja ees.

„See oli ju päris hullumeeljus jüdaööl siia sõita“, porijes mees wihaselt. „Ma ei saa aru, mis sind jundis just täna...“

„Ah, jäta“, katkestas daam teda närwilikult. „Windujed ei peta mind kunagi. Ma ei saanud teifiti, pidin tingimata tulema...“

Wärijewal käel wöttis daam taskust wõtmekimbu ja ruttas trepist ülles. Bahuralt järgnes talle mees, kelle näol selgesti peegeldus wastumeeljus jellele seif-luujele. Kuid naine oli jurnufahwatu ja ta juured filmad wahtijid hirmunud pilgul.

Wöti kirijes lufuawgus ja hundikoer, kes lebas Maxwell Sanderjoni jängi ees maas, hakkas urijema. Ta tõstis pea, teritas kõrwu ja kuulatas tähelepanelikult. Uht kostis jamme ja tawast kõnelust. Dooom targas ülles ja urijes waljemini. Müüd ärkas ka Sanderjon.

Kas oli juhtunud midagi? imestab ta nähes loera turtis karmul jööstwat uffe poole ning wihaselt hau-

kuvat. Uniselt ja fegafelt waatas Sanderjon ringi. Waetuu leidsid ta aheldatud käed öblaualt elektrilambi lülititi. Ta süüitas tule.

„Mis on juhtunud, wana jober?“ küsis ta tafa koera silmitsedes. Samal hetkel kuulis ta alt jamme ja tajaft kõnelust.

„Ole taja“, hüüdis ta koerale. Nüüd wast taipas ta, et oli lambi süüitamisega teinud juure wea. Puna magamistoos üks esikusse oli lahti, paistis sealt walguskuma alla halli.

„Mina olen — Dora Tillinghast“, ütles sealt naise hääl waljusti.

Sanderjon haaras lohe oma ringad, tõmbas nad jalga, kuid ei hakanud asjatult raiskama aega paelte kinni panemisele. Ülemisel korral on ainult üks trepp! wilkjatas tal möte läbi pea. Mül tuleb minna halli kaudu!

Nüüd kuulis ta alt ka mehe häält, kuid ei saanud pahases toonis öeldud sõnadest aru.

„Silmapilk tulen alla, armuline proua!“ hüüdis Sanderjon rahulikul häälel, jaatutis, mille üle ta ijei imestas.

Waetwarikka pingutuselaga õngitses ta taskust uuri. Kui proua Tillinghast enniist kõneles Long Islandist, siis jõudis ta nii kiiresti jia waid autos. Tähendab — see masin ootab ukse ees. Rahtlemata ei aimanud ta weel juhtunud õnnetust, sest muidu poleks ta kõnelenud nii igapäewasel toonil. Tatwalikult jatutwad naised ikka hüsteerikasse, kui wiibitwad oma lähemate inimeste laipade juures. Kui proua Tillinghast näeb oma mehe surnukeha, siis ütletwad ta närvid kindlasti üles. Sellele oletusele rajas nüüd Sanderjon oma plaani.

Ta ruttas esikusse ja hüüdis alla:

„Palun, ärge minge kabinetti!“

Olles weendunud, et proua tingimata talitab wastupidijelt tema joowitusele, fordas ta weel tungiwamalt:

„Palun, ärge tehke seda, armuline proua!“ ja astudes trepi ülemisele astmele, ütles ta selgituseks: „On nimelt juhtunud midagi kohutawat!“

Ragu ta lootnud, süüdati all tuled ja proua jõostis kabinetti. Kohe kõlas sealt üdini tungiw hirmufarjatus. Silmates oma mehe kangestunud laipa diivanil, taandus proua filjatades ja langes siis mines-tunult oma wenna käte wahele. Kuid ta tema oli kiwistunult jäänud seisma, wapustatud õudjest pildist.

Maxwell Sanderson oli wahepeal õnnelikult jõudnud välisukse, mille proua Tillinghast ennist oli jätnud lukustamata. Sette seijas ta seal ja hüüdis üle õla tuppa:

„Loo kohe arsti. Kui teil pole midagi selle wastu, wõtan teie auto.“

Kuna keegi ei wastanud, jooksis ta trepile ja sealt otse alla autoni.

„Seeford wedas mul ometi“, pomises ta taha. „Aga naised on tõepoolest kummalised olendid!“

Teise pealeõunase aja oli Dora Tillinghast olnud rahutu, aga peale kõneluse wõõra härraga, kes oli öelnud, et kõik on korras, oli ta heas tujus heitnud magama. Surinud umbes weerand tundi, oli ta järsku ärkanud, wallatud pöörasest hirmust. Talle näis, kui kutsuks teda keegi, kui sunniks teda nähtamatu wõim weel täna öösel sõitma Englewoodi. Wida rohkem ta püüdis end weenda ettewõtte mõttetuses, jeda painawamaks muutus sjemine fundus.

Wimaks ei juutnud ta enam kannatada teadmatusst. Reisköö paiku tõusis ta jängist, riietus kiiresti ja ajas oma wenna ules.

„John,“ ütles ta temale, „pean sõitma koju. Tean

"Küll, mis ja tahad öelda, kuid, usu — ma pean nüüd minema."

"Ara tee end naeruväärseks," vihastas wend. "Lund aega tagasi sulle ju öeldi, et Rasperiga pole midagi juhtunud."

"Sinu wastuwäited ei awita, — ma pean minema."

Kui wend lõpuks taipas, et Dora Tillinghast kindlasti oli otjustanud weel täna öösel sõita, riie- tus ta kärmesti ja ruttas autokuuri.

"On ju ükskõik, kas flopin ju mehe läbi täna, wõi homme," ütles ta öele, kui nad kihutasid Engle- woodi juunas. "Kord peab talle niikuinii näitama, et selline olukord ei wõi enam edasi kesta."

Ent kui nad saabusid, langes jälle John Rincaidi tuju. Wastumeelselt läks ta majja ja kui ülalt wõoras mehehäääl palus proua Tillinghasti mitte minna kabinetti, haaras ta öe käest finni, püüdes te- da takistada edasi tormamast. Kuid proua Dora Tillinghast ei lastnud end finni hoida, waid jööstis otsekohe tuppa, kus lebas surmu.

Nüüd lamas ta minestanult wenna käte wahel. Kuigi John Rincaid oma demehest oli hoolinud wä- he, wapustas teda siiski ta ootamatu surm. Sulf aega seisjis ta liikumatult paigal, juutmata selgelt mõtelda.

Mis nüüd teha?

Wäljast kostis mootori põrinat. Ah ja, — mees, kes ennist oli jooksnud trepist alla, lubas sõita arsti juure. Rasperile polnud teda küll enam waja, kuid Dorale oli teda hädasti tarwis.

John Rincaid kandis oma öe halli ja ajetas ta pörandale, lükkas padja, mille wõttis tugitoolilt, talle pea alla ja ruttas siis kabinetti tagasi.

„Smelit“, pomises ta endamisi, „et aimbus ta jundis tulema siia. Waene tüdruk! See õnnetus pani ta kannatustele krooni pähe.“

John Kincaid astus furnule üsna lähedale ja vaatles tähelepanelikult väikest mustenemat haava meelekohal.

„Seeford oli tal vähemalt tahtejõudu“, ütles ta kummardudes furnu kohale. „Kas oli filmapiiskelt jurnam.“

John Kincaid oli enne poliitika alale siirdumist olnud ajalehe kohtureporteriks. Selleotõttu oli tal sageli olnud juhuist wiibida laipade juures, kuid täna ei saanud ta jääda nii ükskõikseks kui tavaliselt. Restis hull aega, enne kui ta jõandas puudutada tardunud furnuleha. Ent nüüd ta weendus, et Rasper oli heitnud hinge juba mitu tundi tagasi, sest ta luud-liikmed olid täiesti kangekõnnud. Kas see mees, kes nii kiiresti majast lahkus, ei teadnud seda?

Smelit oli ka, et ta ise ruttas arsti tooma, kuna telefon asus siirsamas. Pealegi oleks ta arsti wiinud kutsuda ju koha peale õnnetuse toimumist. Miks ta wiivitas seni?

„See härra näib üsna kahtlasena,“ pomises John Kincaid omaette. „Miks ta tahtis Dorat keelata koju sõitmast? Kes ta on? Dorale oli Maxwelli nimi täiesti tundmatu...“

Kuigi ta ei uskunud, et siin tegemist mõrtsukatööga, helistas ta siiski politsei ja oskonda. Aga weel enne ametiwõimude saabumist leidis ta Rasper Tillinghasti wiimse kirja. Zäreliselt oli selge, et ta wabatahtlikult oli lahkunud elust. Ent mispäraast põgenes siis härra Maxwell?

Rümmes peatüff.

Stagu hullumeelne oli Maxwell Sanderson jööstnud auto juure, kuna ta taipas, et pidi kaduma juurimal kiirusel.

„Baewalt meerand tundi on mul ettejoudmiseks aega,“ ütles ta endale. „Siis on politsei kannul ja nii warasel hommiku tunnil, mil maanteil ei liigu ainustki sõidukit, on tagaajamine üpris lihtne.“

Kuna ta mõlemaid käsi ainult korraga sai tarwitada, kujunes mootori käimapanel raskesti tööks. Pögenemise tuhinas oli ta täiesti unustanud koera, kes nüüid, auto liikuma hakates, juuril hüpetel maja poolt lähenes. Kuigi Sandersonil oli pöörane rutt, peatas ta ometi masina ja avas ufe:

„Kui sa tingimata tahad kaasa tulla — siis hüppa jisse! On mulgi wähe seltsim.“

Koer istus ta kõrwale ja metšit sõit algas.

Sandersonil oli wäga raske roolida, ahelad tahtisid teda rohkem kui ta oli arwanud, ent siiski juurendas ta aina kiirust. „Weel terve päewa ja pool ööd pean kandma raudu“, ütles ta libedalt. „Aga kui Barton Clark ei jõudnud õigeks ajaks rongile?“ Ei, edasi ei tahtnud ta mõelda.

Õdigile õnnetustele lisaks oli ta oma mantli maha unustanud ja nüüid polnud tal midagi, millega warjata ahelaid. Niipea kui ilm läheb walgeks, peab ta end peitma kuskile metša tulla. Õdige parem oleks, kui ta loiduajaks jõuaks Nhadi wöörastemajja. Aga kas nõustub ahne peremees teda warjama, kui tal pole kaajas raha? Kas usub ta, et Barton Clark öösel saabub mitmesaja dollariga? Quid teist pääseteed ei olnud — pidi otšima abi tollelt kõrilõikajalt.

Sanderjon tundis teed hästi. Dumont, Creskill ja Closter olid juba seljataga, mõni minut veel ja ta jõuab New-Yorgi ja New-Jersey osariikide piirile.

Särsku tuli talle meelde, et wahepeal Dora Tillinghasti wend kindlasti oli autowargusest teatanud politseile ja et niiüid iga korrawalwur hoolikalt silmitjes möödumate sõidukite numbroid. Piiril seisis alati politseinik. Maxwell Sanderjon taipas, kui hädasohtlikuks wõis kujuneda kohtamine temaga ja jellepärast ta hetke kaalutles, kas mitte pöörata mõnele kõrwalteele ja metjas oodata öö jaabumist.

Kuid siis otjustas ta süiski otjeteed edasi sõita. „Mida enam ma rabelen, jeda jügawamale ma wajun rappa,“ ütles ta koerale, kes waikjelt istus ta kõrwal. „Kui ma seekord veel pääjen terve nahaga, siis pean end juba ijegi kangelaseks!“

Siirelt läbis ta Norwoodi küla ja lähenes iiha piirile. Äkki ilmus kääna ku tagant nähtawale politseiniku ähwardaw kaju, kes seisus keset maanteed helgihetitjate walguses. Sekundi kahtles Maxwell Sanderjon. See wõis tähendada üsna igapäewast asja, näiteks kahtis politseinik wõib olla ta tähelepanu juhtida asjaolule, et tee parandamise tõttu ei tohi sõita kiiresti, wõi kahtis teda hoiatada mõne wana silla eest. Sellisel juhul pidi ta tingimata peatama auto, sest wastasel korral oleks ta asjata äratanud korrawalwuris kahtluse.

Ent kahjuks asi polnud sugugi nii lihtne! Proua Tillinghasti wend oli tegutjenud reporteri harjunud wäledusel, kes teab, et edu oleneb sageli ainjast minutist. Selle asemel, et autowargusest teatada politsei keskwalitjusele, oli ta kohe telefoninud igale jaoskonna konstaablile ja palunud silmas pidada kahtlast masinat. See inimtundjana oli ta iihlasti määranud autajaks wiiskümmend dollarit sellele po-

litseinikule, kes tabab warga. Kuigi John Pincaid ei kahelnud, et tundmatu mees on täiesti jüütu Kasper Tillinghasti jurmas, humitas teda ometi tema isik, ja ta tahtis teada, mis põhjused sundisid teda nii kiiresti kaduma.

Sanderjon wajutas pidurite ja tasandas masina käiku, kuid ei peatanud, kuna tahtis enne weenduda, kas politseinikul pole halbu kawatsusi. Ent niipea kui ta märkas ametniku käes wälkuwat rewolwrit, liilitas ta kõhklemata kolmanda käigu ja kihutas pöörasel kiirusel edasi. Nüüid teadis ta, et oli taga-ohjitatav.

Rahtlemata sõidab politseinik talle järgi — maantee weeres seisib ju korniga mootorratas. Tšegi tugewaim auto ei tohtinud loota, et pääseb politsei mootorratta eest põgenema, sest see sõiduk wõis ferge waewaga jaatutada jaja neljakümne kilomeetrilise sõidukiiruse. Kuid niikaua kui oli weel lootust wabaduse jälitamiseks, ei andnud Maxwell Sanderjon alla!

Setkel, kui Sanderjoni auto möödus kärmesti tagasi astuwast politseinikust, kõlasid kaks pauku. Üks kuulidest, tungides läbi auto metalluõhe, rebis augu Sanderjoni pükijäärde — seda märkas ta aga alles hiljem.

„Seida pikali!“ käskis Sanderjon koera, kes istus ta kõrwal. „Rohe pikali! Kas ja ei kuule?“

Doer kuulas jõna ja ka Sanderjon tõmbus kõwerasse rooli kohale, et mitte muutuda lastudele sihtlaks.

Kiirusemõõtja näitas kahesjakümne kilomeetrit tunnis, tõusis siis kahesjakümne wiewe, ühesjakümnele — ühesjakümne wiewe... Tükk aega püüis ta jellel arwul, langes ajuti wähe ja ronis siis pikkamisi saajale...

Sanderjon jõudis tagaajajast hulk maad ette, kuna politseinik kaotas mitu minutit, tühjendades kõik oma kuulid põgenikule ja siis uuesti laadides revolverit, enne kui istus rattale. Ka viimase käimapaneel võttis temalt mõne väärtusliku minuti. Kuid ta ei kaotanud julgust.

„See hernehirmutis tahab wist, et kihutan talle kuuli kerre,“ porises ta iseteadwalt. „Noh, minugi pärast... ega ma kade ei ole... Säärane lambapea — armab, et pääseb minu käest!“

Mootorratta mõlemad tsüklindrid hakkasid võim-
jalt tööle, politseinik hüppas sadulasse, lülitas kuppelungi ja andis gaasi. Kohe liikus ratas määrinal paigast. Politseinik ei tähelnud minutitki, et ta retf õnnestub, olles weendunud, et püüab põgeniku finni — kas mõi teiselpool New-Yorgi ojarigi piire, kuhu ametlikult tema võim küll ei ulatanud. Aga ta lootis, et kurjategija tabamine loetakse talle teeneks ja otsekohejed ülemused ei tõsta piiri ületamise käsimust.

Ahitades pörgulikul kiirusel edasi pingutas Sanderjon oma aju, otsides pääju võimalust. Ent abi polnud kuskilt loota. Peeglis enda ees nägi ta mootorratta teravat valguskuma aina lähenemas. Sah — nüüd langeb ta lõksu!

Kui kaugus põgeniku ja politseiniku vahel vähenes viiekümnele meetrile, hakkas toimane jälle tulistama. Ta ei jaanud muidugi hästi sihtida, kuid neljast, hea õnne peale lastud kuulist, tabas üks ometi benssiini tanki.

Alles kui masina kiirus aeglustus, märkas Maxwell Sanderjon juhtunud õnnetust. Arvatavasti oli tankis juba enne vähe benssiini, sest nii lühike aja jooksul ta ei võinud ju tühjaks joosta. Waeturonis masin mäenõlvakust üles ja sõitis siis taja

alla nõgusse. Sanderison mõõtis filmadega kaugust — jah — teelahkmeni jõuab veel.

„Näib, kui tuleks nüüd lõpp,“ ütles ta oma karvasele sõbrale. „Rahjuts on ilm juba nii walge, et põgenemine üle wäljade muutub asjatuks enese ohwerdamiseks. Jah, kallid kutsu, niisid me oleme — nagu kärhjed liimil!“

Üheteistkümmes peatükk.

Sel ööl ei kinnanud jaatus mitte ainult Maxwell Sanderisoni, waid jundis ka Barton Clarki muutma oma katwatju.

Lõpetanud telefonikõne sõbraga weendus Barton Clark, et tal oli veel täpselt kolmkümmend wiis minutit aega New-Yorgi rongi ärasõiduni. Kui midagi erafordjet ei juhtunud, jättus sellest lahedalt kõigiks wajakatseks korraldusiks.

Kärmesti pakkis ta hädatarwilikumad asjad käsi-kohtorisje. sõitis tõstetoolis alla hotelli halli ja wõttis uskehooldjalt kolmjada dollarit, andes talle wastu tšeki, ning ruttas alla uulitsale.

Teades, et trammil jõuab kiiremini peajaama kui autol, hüppas ta parajasti hotelli ees peatumasje wagunisje. „Olen weerandtundi enne New-Yorgi sõidu minekut kohal,“ rõõmustas ta istudes kohale.

Ent järsku seisatas tramm; „Mis on juhtunud?“ küsijid reisijad imestunult, kuna järgmise peatuseni oli veel hulk maad.

„Teine rong seisab meie ees,“ seletas konduktor.

Wärsti selguski peatumise põhjus: keegi elustüdinenu oli heitnud enda eelmise trammiga alla ja nüüd seisis liitlus seni, kuni laip politsei ja haigeteo auto poolt kõristati.

Barton Clarkil polnud aega oodata. Kähtu fargas ta trammilt maha ja rattas esimese autode seisukoha poole, mis, õnnetuseks, ajus üsna kaugel.

„Peajama! Nii kiiresti kui võimalik!“ käskis ta autojuhti, kes algas kohe sõitu. Kuid uulitsa nurgal tuli paar minutit kannatada enne kui politseinik andis loa edasi liikumiseks. Sama lugu for- dus veel teistel ristteedel.

Kui Barton Clark viimaks hingeldades jõudis platvormile, nägi ta kaugelt vaid kiirrongi punaseid tuleid.

„Keetud!“ vihastas Barton Clark eemaldumale rongile näidates rusikat. „Kuski Englewoodi urkas istub waene Max, käed raudus ja tasku tühi, ning mina pean jääma Chicago'sse homme lõunani!... Küll on rumal! Oleks ma, tobe, ometi kohe võtnud auto!“

Ent midagi ei olnud enam teha. Tal tuli pöörata tagasi hotelli ja kannatlikult oodata järgmist rongi.

Waene Sanderjon! mõtles ta nukralt kodu poole lonkides. Hilinemine paistis kõik ta katujarjed segi. Sanderjon oli jootitanud rohkem raha kaasa võtta. Wististi pidas ta wajaklikuks Chicago'st pitemaks ajaks eemale jääda, jest kindlasti nurjib nüüd Peter Blodgett ta sealse elukoha üles.

„Wotan homme kõik raha pangast wälja,“ arutles Barton Clark, kui oli weidi rahunenud. „Siis wõtme otjida endile teise peatuspaiga.“

Tund aega hiljem jängi heites oli ta juba päris rahulik. „Kes teab, milleks see oli hea?“ mõtles ta weel kord möödnud seiklusi meelde tuletades.

Ta wanus warsti ja magas rahulikult mõne tunni. Kuid hommikueeljel wõi hakkajid teda waewana painajalikud unenäod. Talle näis, kui olekid nad

Sanderjoniga mõlemad pimedas longis, mille ust nad ei leidnud, kuna samal ajal walgus põrandale wett, mis ähwardas neid uputada.

Wleni higijena ärkas ta wara ja waatas kohe padja alla: kõik wiis tšhefiraamatut olid õnneks weel alles!

Kiiresti riietus ta, einetas toas, pakkis siis oma waranduse kottwrisse, tasus arme ja sõitis linna, sest ta ei tahtnud enam hotelli tagasi tulla.

Kõigepealt läks ta Rahmuslikku pank, kus tal oli jooksew arme Richard Bartoni nimele. Ta kirjutas tšhefi tervele jummale ja astus siis kassa nr. 1 ette.

Sjegi jellises juures ettewõttes, kui on Rahmuslik pank Chicagos, koheldakse isikut, kel kakskümmend tuhat dollarit jularaha, äärmise wiisakusega. Laekahoidja kõnetas teda lahkest, sest Bartonil tuli oodata jeni, kuni pearaamatupidaja wõrdles ta allkirja tšhefil jelllega pangaraamatus, ja awaldas lootust, et härra Barton ka edaspidi kasutab panga abi oma hoiusummade paigutamisel. Kui lõpuks toodi tšheff, palus Clark raha wälja maksta tuhandedollaristes pangatähtedes.

Kui Barton Clark hetkel, kui ta luges tuluuusi rahajid, oleks uiles waadanud, ta tahtlemata oleks märganud mõne jammu kaugusel hallis ülikonnas härrat, kes wajakus käes hoidis kollaseid rootsinahast kindaid ja toredat kuldkäepidemega jalutuskoppi. See härra, keda pangas tuntti Rufus Webbi nime all, oli tolle juure rahaajutise paremaid kliente. Just paar minutit tagasi oli ta oma jooksmale arwele maksnud kakstuhat wiisjada dollarit ja seisis nüüd tejet ruum: jääraasel ilmel, nagu ootaks ta kedagi. Pangas tuntti teda hästi. Suba aasta otja oli tal siin jooksew arme ja alati oli ta jeda korralikult täiendanud.

Umetnikud, kel Webbiga oli tegemist, pidasid teda jolidsjeks sõbralikuks härraks, kes armastas lobijeda ja naljatada.

Pea igapäev tuli ta panka, kas tuues mõi mõttes raha, ja viibis siin tavaliselt kauem kui teised klientid, kes kohe peale arvete diendamist itka lahkusid.

Kuna see härra Rufus Webb omas jookswaid arweid ka teistes pankades ja seal samuti käitles, oleks teda mõinud pidada mõneks era-salapolitseinikuks, kes, seistes pankade ühingu teenistuses, hoolsalt walwas rahaajutistes liikumaid isikuid.

Särra Rufus Webb pilutas oma terashalle filmi, kui märkas mahukat rahajedelite kimpu, mille laekur ulatas Barton Clarkile. Soolimata üsna kaugeist maast seletas ta kulli pilt ometi rahade juuruse.

Clark ehk härra Barton, nagu teda siin nimetati, pani pangatähed kallise rahamappi, pistis selle põuetasku ja nõõpis kuue hoolikalt kinni. Siis wäljus ta pangast ja hüüdis auto.

Ta ei aimanud, et Rufus Webb talle järgnes trepile, samuti mõttis auto ja juhti käsits esimest masinat filmas pidada.

Ta ei teadnud ka, et Rufus Webb, keda San Francisco politsei oli oma kurjema waenlajena jälginud, umbes aasta eest oli asunud Chicagosse, kus ta jatkas oma tulusjat tegevust. Tal oli nimelt harjumuseks külastada kõiki juuremaid pangamaju, tähelepanelikult maadelda isikuid, kes mõtsid wälja raha, neile siis wäikselte järgneda ja soodjal silmapilgul kallale tungida. Kuna üffi jäärase ülesandega oli raske toime tulla, oli ta astunud hästi organiseeritud warastejdugu „Rahakullide“ liikmeks, kus ta tänu oma leidlikusele ja ojaruusele oli warsti tõusnud juhtimaks tegelaseks.

Siigutava kannatusjega järgnes Rufus Webb oma uuele ohvrile pangast pank. Kui too viimats terve oma varanduse — sadatuhat dollarit — ilusti oli peitnud tasku, järasid Rufus Webbi silmad nagu lapsel jõuluöö.

„Sadatuhat dollari!“ ohkas ta õnnelikult. „Mootor-mees — ja oled lihtsalt tore!“

Raheteistkümnes peatükk.

„Silmapilk peatuda!“ karjus politseinik lähenedes Maxwell Sanderjonile. „Kui te ei kuula käsku, lajen ma!“

Kuna bensiin oli lõppemas, oli auto seisumajäämine vaid mõne minuti küsimus. Ent tee viits allamäge ja jellepärast libijes masin ikka veel mõne kilomeetrisel tunnikiirusel edasi.

„Kui mul vaid oleks revolver!“ mõtles Maxwell Sanderjon pidurile vajutades. „Siis pääseksin jefford meel! Aga ükskõik — raudus kätel pole ka reitwaga midagi teha. Wast oleksin koguni kardetavalt haawanud waeft politseinikku!“

Juba kihutas mootorratas auto kõrwale. Piff pistoli toru sihtis Sanderjonile ja politseinik hüüdis karmilt:

„Konige kohe wälja!“

Sanderjon tõstis naeratades oma aheldatud käed ja ütles:

„Nagu näete, härra konstaabel, ei saa ma nende käewõrude tõttu teile teha mingisuguseid jekeldusi. Teil on minuga üsna wähe waewa.“

„Tuhat aja tuline!“ pahwatas politseinik laginal naerma. „See wast on nali! Tähendab — te kargasite ära mu ametwenna käest? Tore! Müüd te enam ei pääse!“

„Selles olen ma weendunud,“ vastas Maxwell Sanderjon rahulikult. „Minult ühe küsimuse veel looviksin teile esitada, härra konstaabel: milles jüüdistatakse mind?“

„Sätke oma rumalad naljad!“ käratas politseinik jälle tõsinedes. „Nagu te ei teaks, mis pärast ma teid käskisin finni pidada!“

„Niipalju kui tean, on ameerika seadustes ette nähtud, et inimesele, keda tahetakse vangistada, öeldakse kohe, millisel põhjusel jeda tehakse,“ vastas Sanderjon viisakal toonil. „Mina pole väiklane, aga siiski rõhutan veel korra —“

„Olete mul alles võlaroog!“ katkestas teda politseinik kurjalt. „Noh — vangistatuid teid autovarguse ja politseivõimule vastuhakkamise pärast — kas sellest aitab? Mga nüüd kähku! Ronige masinast filmapilt välja — tahan teid lähemalt silmitseda!“

Gundikoer, kes oli tõusnud jalule, hakkas ähvardavalt urisema, kuid korraldajur ei pööranud talle tähelepanu.

„Kas teie ei näe, et mul võimatu on avada ust?“ küsis Sanderjon jõbralikult naeratades ja kõlistades ahelaid.

„Soidke käed kõrgel!“ käskis politseinik, lähenes siis laskevalmis revolvriga ja avas ettevaatlikult ukse. „Noh — tulge nüüd välja!“

Sanderjon asetab ühe jala porilauale, kuna teise tõstis kõrgemale. Ent ta kavatjus, jalaga virutada hoop politseimikule kõhtu, nurjus, kuna ametnik kähku astus sammu laugemale ja siis jäi seisma, wangiile vihajelt otja waadates.

„Nähtavasti olete üsna kardetanud kaabakas!“ ütles ta toorelt. „Kui teil elu on kallis, siis ärge teh-

te katsetti põgenemiseks! Edasi! Pöörake selg auto poole! Nii! Küll te olete kohmasas!"

Ja ta tõukas wangi rusikaga.

Kui politseiniku toon oleks wiisakam olnud ja kui ta Sandersoni poleks puudutanud, — terve see lugu oleks lõppenud teisiti! Kuid ametnik oli ärritatud ja hirmunud, wäga hirmunud isegi, ja sellepärast ta ejineski nii iseteadwalt ja toorelt.

Hundikoer autoistmel märkas nähtawasti, kui politseinik hakkas pahempidi pöörama Sandersoni taskuid, et ta uut peremeeft ähwardab hädaoht. Ta paljastas oma walgeid fibwu ja urijes furjakuulutatwalt, nagu tahaks ta hoiatada wõõrast meest.

Kuna see ei katkestanud oma tegevust, pingutas loom muiskleid, tõmbas pea õlanuikide wahele ja kargas siis politseiniku kallale. See kõik toimus kohutawal kiirujel.

Dotamatu riinnal jundis konstaabli paari sammu wõrra taganema ja kui koer uuel jõul jõostis ta kallale, taarus ta, kaotas tajakaalu ja kuffus seljalihaha.

Politseinik karjatas ehmunult, tagus rusikatega loomale wastu pead ja piüidis wajutada rewolwori päästikule. Ta tegutwiijist ilmnes, et ta põrmugi ei tundnud koeri, sest oleks ta rahulikult jäänud lebama, hundikoer poleks talle teinud kurja.

Lõpuks õnnestus tal siiski lasta paugu. Kuid see ei heidutanud koera, kes oma terawad hambad nüüd jurus mehe kätte, mis hoidis relwa.

Kõik see juhtus paari sekundi wältel. Politseiniku hirmuhüüid jundis Sandersoni ümber pöörama, ja hetkegi ei wiivitunud ta oluforda kasutada. Isegi aheldatud kätel polnud tal raske politseinikult, kes wäänles pool-minestanuna, wõtta rewolworit.

Jälle oli Maxwell Sanderjoni seisukorra peremees. Pool-lämbunud häälel palus nüüd konstaabel ära kutsuda koera, kes juba urijedes lähenes ta kõrile.

„Tagasi!“ käskis Sanderjoni karmilt. „Kas ja ei kuule! Silmapill minu juure!“

Ärritatud looma on raske jundida oma ohvrit rahule jätma, kuid hundikoer kuulas käsku, kuigi vastumeelselt. Ta roomas wingudes mõne sammur eemale, werejanulisi silmil jälgides waenlase liigutusi, ning valmis iga silmapill jälle ta kallale tungima.

„Jääge rahulikult lebama!“ hoiatas Sanderjoni politseiniku. „Muidu ei või ma vastutada teie elu eest. Kui teie ei täida täpselt mu käsku, olete kadunud! Mina pole ijeloomult jugugi werejanuline, kuid lõpuks — igati on endale ikka kõige lähem. Kui te ennaft ei liiguta, ei juhtu teile midagi halba!“

Konstaabel wandus meeletu vihas ja ähwardas Sanderjoni jellise kohtlemise pärast elektri-tooliga, kuid ta ei teinud katsetki piisti tõusta.

„Nüüd andke mulle oma käeraudade mõti!“ jõnas Sanderjoni käskival toonil. „Aga kiiresti. Mul pole aega oodata!“

„Kurat mind mõtke, kui ma need annan teile!“ kiristas politseinik hambaid.

„Kui teie veel wiivitate, siis tuleb tõesti kurat teile järele!“ wastas Sanderjoni sapiselt ja tõstis ähwardavalt rewoltvri. „Olge mõislik — mõtmed laad ma ju igal juhul.“

Politseinik unustas häälestusest juu lahti.

„Noh, kas annate?“ küsis Sanderjoni karmatamatult.

Politseinik võigas.

„Ma protestin,“ kähistas ta. „See on ju...“

„Mind ei huvita teie armamised põrmugi — joo-
win vaid kiireks korras wõtmeid.“

„See küll — alistun wägimallale.“

„See on teist wäga mõistlik,“ ütles Sanderson,
wõttis ulatatud wõtme kimbu ja astus paar sammu
kaugemale. Siis eraldas ta kimbust kõige pisema
wõtme — ainult see wõis jobida ahelate lukule —
ja pani selle hammaste wahetele, piüüdes teda wajuta-
da lukuawausesse.

Politseinik naeris kahjurdõmsalt, kui märkas, et
wõti polnud paras. Sanderson tegi veel kord katset,
kuid loobus siis. Samahästi oleks ta hambaorgiga
wõinud awada rakaapi.

Konstaabel naeris pilkawalt.

„Teile näib see asi wist üpris naljakana,“ ütles
Sanderson wõtmeid tasku pistes. „Saab näha, kas
naerate ka siis, kui olete samajuguses olukorras.
Abeldan teid nimelt teie oma käewõruga, kulla-
mees!“

Politseinik wahitis Sandersonile ehmunult otja,
kuid taibates, et ta kõneles tõsiselt, tõmbas ta taskust
käärauad ja ulatas need, hambaid firistades ja wi-
hast wälkumail filmil, oma waenlasele.

Pistnud käerauad tasku, ütles Sanderson käski-
walt:

„Tõuske üles!“

„Mis te minuga teha kawatsete?“ küsis politsei-
nik teeseldud hirmul, sest niiid ta oli jälle saawuta-
nud enesemalikõuse ja ootas ainult joodjat kättemat-
su wõimalust.

Kuid Sanderson ei jätanud teda filmapiigukski
wallweta ja koer ootas waid parajat juhuist, et talle
uuesti kallale tormata.

Sine pimedus oli maad andnud kahwatule wõimal-
gusele. Pool tundi weel — ja siis on ilm täiesti

malge. Sanderfon mõistis, et tal polnud enam aega viivitada.

„Astuge minu eesi!“ ütles ta tõstes revolwri. „Kas näete heledat filki teewearjes hekis? Seal — juure puu kõrval? Nii. Waadake, sinna peate minema!“

„Ei, iialgi!“ karjus politseinik vihajelt. „Mis te arus on?“

„Mõtlefin praegu, et teil wististi on naine ja lapsed, kes satuvad hätta, kui olen sunnitud tartwitujele wõtma karmimad abinõud!“

Ja ähwardawalt tõstis ta relwa kõrgemale.

Politseinik, lootuses, et mõni juhuslik möödakäija ta päästab kurjategija küülist, wiititas, seistes liikumatult paigal. Tõepoolest tabas Sanderfoni teraw kõrw kaugeelt lähenewa auto mürinat. Kõhe muutis ta tooni.

„Palun — otjustage kiiresti. Kas täidate käju wõi — ma lasen!“

Karmil häälel öeldud sõnad mürdsid politseiniku wastupanu. Ta taipas, et wõõras ei katwatsenud mängida.

Wihast wärisedes jammus konstaabel kohale, mille Sanderfon talle oli näidanud. Sanderfon ise jammus ta järel.

„Seda te weel kahjatsete,“ kiristas politseinik hambaid. „Kaugele te nii-kui-nii ei jõual. Teil on täied raudus ja autol puudub benjiin!“

„Wast jõuan siiski kaugeemale, kui arwate,“ wastas Sanderfon lahkest. „Teie juurepäraste mootoriga olen kahe tunni pärast katssjada kilomeetrit fiit eemal ja sellest jatkub mulle alguseks.“

See oli muudugi ainult Maxwell Sanderfoni strateegiline wõte jundida politseinikku uskuma, et

ta kawatjes wõimalikult kaugemale põgeneda. Tegelikult oli wana wõõrastemajani, mille ta oli määranud kohtamispaigaks Barton Clarfile, waewalt wiis kilomeetrit maad.

Kolmeteistkümnes peatükk.

Sanderjoni käjul jammus politseinik metsa. Niipea kui nad nad jõudsid paigale, kust maanteed enam ei paistnud, käskis ta oma wangi peatuda, sest ta ei tahnud teda wiia liiga kaugemale. Polnud mõtet maest meest asjatult kaua lasta waewelda!

Siis waatas Maxwell Sanderson uurimalt ringi. Ta pill langes kõrgele, mitte wäga tugewale puule. „Wõtke müts peast ja tõmmake luub seljast,“ ütles ta rahulikult.

„Mis te nendega teete?“ küsis politseinik wihaselt.

Kuigi Sandersonil tavalikult polnud kombeks pikalt oma kawatjusi seletada, ütles ta nüüd ometi:

„Niipalju peaksite ju ise taipama, et mees, kes kannab politseiniku kuube ja mütsi, wõib tarkistamatult ühendriikide maanteel kihutada. Keegi ei sunniks teda peatuma. Kas teie minu asemel oleksite talitanud teisiti? Nii siis, olge head, lubage oma asjad!“

Kuigi politseinik tundis oma seisukorra häbistawat alandust, täitis ta siiski käsu. Sandersoni sõbralikust toonist kostnud ahwardus awaldas selgesti, et see mees ei pörka millegi eest tagasi, kui küsimuses on ta tulewik.

„Nüüd pange käed ümber puu!“ jättas Sanderson endisel lahkul häälel. „Soodetawasti leitakse teid juba paari tunni pärast. Nii tuleb teil ainult natuke aega kannatada ebamugawust. Ruid, uskuge, see

seismine siin ei mõju teile halwasti. Oleksin wõinud asja palju lihtsamini lahendada." Sanderson heitis paljutähendawa pilgu rewolwrile, „aga, omawahel öeldud, — ma ei armasta näha werd.“

Politseinik, kellele wahepeal oli selgunud, et wastane, hoolimata oma lahtusest, oli tugew ja energiline mees, kes endaga ei lasknud mängida, otustas nüüd tarwitusele wõtta uue taktika. Wõte, et ta siin metsas peab mitu tundi konutama, ajas talle hirmu peale.

„Kui jätate mu wabadusesse,“ ütles ta nii sõbralikult, kui wähegi suutis, „siis teatan kohtamisest teiega wastawatele wõimudele alles tunni aja pärast. Wahepeal olete jõudnud juba kaugemale. Wul on kodus naine ja lapsed. Kui suren siin metsapõhjas nälga, jätuvad nad wiletzusesse ja hätta. Annan teile oma ausõna —“

„Kardan, et praegustes oludes teie oma ausõna ei pea,“ katkestas teda Sanderson. „Kas usufsite minu ausõna?“

„See on ju hoopis midagi muud, — teie olete kurjategija!“

„Dore! Aga teie olete politseinik! Sellepärast oleks narrus pidada oma lubamist. Kas pole nii?“

Jälle mõtiskles politseinik. Ta oli tõesti räbalaas seisukorras! Waewalt kostawad ta appihüüded maanteele, sest autod kihutafid siit alati pöörasel kiirusei mööda ning masina müra jumbutab kõik teised hääled. Pealegi polnud kellelgi aega ega wiitsumust keset metsa peatuda, et kuulatada, kust poolt kõlawad abipalwed.

Sellepärast palus ta Sandersoni weel kord kaaluda oma otjust. Sanderson, kelle iseloomus polnud julmust, sai politseiniku tunneteist hästi aru. Wõpuks pidas ta siiski paremaks oma kawa weidi muuta.

„On teil taskunuga kaasas?“ küsis ta järsku.
„Korralik, tugev nuga?“

„Sgatahes,“ vastas politseinik häämastunult.

„Slus,“ tähendas nüüd Sanderjon naeratades.
„Seega on raskused kõrvaldatud. Röidan teid peenema puutüve külge ja annan teile noa pihku. Kui juhtub, et niipea teie appihüüdeid ei kuulu, võite ise ajuda enda vabastamisele. Võite pikkamisi noaga uuristada tüvesse nire ja jeda seni süvendada, kuni jõuate puu maha murda. Rohkem ma teie heaks küll ei suuda teha! Aga, lõpetame nüüd läbi-rääkimised ja hakkame tööle.“

„Aga kui ma keeldun täitmast te käsku?“ küsis politseinik sõjalt.

„Mina teie asemel ei kõhkleks enam,“ vastas Sanderjon nii külmalt, et politseinik hirmuist kahvatas.

„Pange käed selle puu ümber!“

Politseinik kuulas hambaid kiristades sõna. Puutüvi oli parajasti nii jäme, et ta käed vabalt ulatasid ristamisi. Osaval liigutusel sulges nüüd Sanderjon ahelad ümber mehe randmete. Siis pistis ta temale pihku avatud noa.

Seeford oli ta jälle päästetud! Saaranud julle politseiniku mütsi ja kuue, jooksis ta maanteele tagasi. Alles nüüd märkas ta, et ta otsmikult tilkus higi. Pingutus oli siiski olnud lohutavalt suur ja ainult tänu konstaabli lohutamisele, kes õigel ajal ei osanud ta kätest tõmmata pistolit, oli ta suutnud teostada oma ohtliku ettevõtte.

Politseiniku mütsi ja kuue kaasaõõtmine oli Sanderjoni poolt jällegi ainult taktiline võte. Ta arvestas nii: kui ametnik ootamatult kiiresti vabastataks, hakataks teda muidugi viivitamata jälgima. Sgasse ilmakaarde kaadetakse siis käsi vangistada

mees, kes kannab politseiniku mundrit ja sõidab politsei mootorrattal. Järelikult ei ärata ta mingit tähelepanu, kui põgeneb oma igapäewastes riietes. Pealegi oli ta sihtkohani ainult viis kilomeetrit maad.

Sanderjoni ja hundikoer olid wahapeal jõudnud maanteele. Tarvitamiskõlbmatuks muutunud auto kõrgal seisis seal mootorrattas, mille paagis leidus weel küllaldaselt bensiini. Maxwell Sanderjoni wisatas politseinikult mõetud asjad küljekorvi ja hüüdis koera.

„Kõni sisse, kulla sõber!“ ütles ta peaaegu õrnalt. „Oleks minuist tänamatu, kui jätaaksin su nüüd maha! Teist jellist truud kaaslast on raske leida. Kannata, pojake, ostan sulle weel kord kullast kaelarihma!“

Ta tõmbas paitawal liigutusel käega üle koera koonu ja hüppas siis sadulasse, wajutas tugevasti kangile ja mootor hakkas tööle. Mürinal libises sõiduk mäest alla. Ühest tõstis hundikoer pea ja waatas ringi.

„Sunn, et sel riistapuul on kolm ratast!“ ohkas Sanderjoni wiivu pärast, sest aheldatud kätel oli tõesti raske korralikult juhtida mototsikletti. „Muidu poleks ma juutnud tasakaalus püüda! Südne on ikka, kui sa ei saa oma käsi korralikult liigutada!“

Teel kihutasid vastu mõned meoautod, kuid nad ei pööranud tähelepanu ratturile. Ammu oli ta ületanud New Jersey osariigi piirid. Sealts paistsid juba Piermonti küla esimesed majad! Nüüd pidi Sanderjoni otsustama, kas ta sõidab otseteed edasi või kääneb mäekallakust üles.

Mõlemal juhul polnud ta wäljawaated kuigi hiilgawad, sest igalpool wõis ta kohata inimesi, kelle pill kogemata langeb ta käeraudadele, sest oli juba

päris walge. Pealegi ei olnud sugugi kindel, et ta leiab warju wanaist wõrastemajast. Kui tal oleks taskus tuhat dollarit, jah, siis oleks lugu hoopis teine.

Siiski ta pidas paremaks kitsamat, märke tõus-
mat teed, kuna seal oli liiklus wäiksem kui all. Ta
jõitis üle rahulikult woolawa jõe silla, möödus weel
uinuwaißt jumilaißt ja juundus siis metsa, kus kas-
wasið kõrged põlised puud. Siin-seal juubus teele
kitsaid radasið, milliseid omal ajal kasutatud puude
weoks. Nüüd ei tarwitanud neid keegi enam.

Ühe jellise teekese juures peatas Sanderjon
ratta ja waatas uurimalt ringi.

Auto siit kindlasti edasi ei pääseks, aga tsifliga
wõib teha proowi, arutas ta endamisi, ning pööras
siis kitsjale looksewale rajale.

Ent warsti pidi ta jadulaßt astuma maha ja
rataßt tagant liikkama, kuna tõus märke oli liiga
järiß, ning maapind kive ja puujuurteßt läbi põi-
mitud. Sunneks ei jätnud rattatummid filmapaißt-
waid jälgi, ainult terasel waatlemisel wõis märgata
jügawamaid jooni okaste ja risuga kaetud mullal.
Kuid puud olid siin tihedad, warjutüllased, all wa-
litjes isegi päewal widewiß, ja jellepäraßt waemalt
keegi teadis siia tulla jälgi otßima. Ükski politsei-
nik poleks ju oletanud, et ta jäi nii lähedasje naab-
rustkonda ega kihutanud otßejoones silemaa poole.

Kui ta rataßt enam parimal tahtmiselgi kõrge-
male ei juutnud liikata, seisatas ta hingeldades. Siit
oli kindlasti kolmweerand miili teeni, ja kui ei juh-
tunud midagi erafordset, wõis siin rahulikult oodata
öö jaabumist.

Kuna ta eelmistel öödel oli väga wähe maga-
nud, waldas Sanderjoni nüüd pöörane wäsimus.
Wihmaßt oli maapind alles märg ja jellepäraßt ronis

ta ratta korni, pani politseiniku kuue padjaks pea alla ja uinus kohe. Aga koer, kes heitis kuiwanud lehtede hummikule, walwas erkalt. Sga wäiksemgi rakkatus sundis teda tõstma pead ja tähelepanelikult kuulatama.

Dõnapaiku kattus taewas tinaraskete hallide pilwedega ja hakkas tibutama peent seenewihma. Algul langes ainult ühksikuid piisku Sanderisoni näole ja ta magas rahulikult edasi. Kuid paari tunni pärast tugewnes sadu ja walgus ojadena läbi tiheda lehestiku.

Sanderison ärkas, wärisedes külmaft. Jäijed weejoad nirijesid ta kraewahelt alla, käed ja õlad walutasid. Ühtlasi tundis ta ka pöörast nälga. Ta aewastas. Jah, termisele selline hulkuri elu küll hästi ei mõjunud.

„On itka teine asi, kas oled wabatahtlik eraf,“ ütles ta koerale, kes jurus oma pea ta põlmede wastu, „wõi sunnitakse sind inimeste eest pagemal Tsfsand, kui nii kohutawalt ometi ei saajaks!“

Ta lödises termest kehast. „Tule, teeme endile sooja!“ hüüdis ta koerale ja tormas metsa sügawusse. Kuid mõne sammujärgi peatus ta: oli wõimatu joosta raudus kätel. Ent siiski liukudes ei tundud külma nii terawalt kui paigal püüdes, ja sellepärast ta hakkas luusima metsa mööda, itka sõõris ümber ratta, et mitte kaotada seda külmaft.

Sanderison ei mäletanud, et tal kunagi aeg oleks näinud nii pööraselt pikana, kui tol wihmasel pealelõunal. Sga paari minuti taffa waatas ta kella, kuid igawikuna wenisid tunnid.

Wimaks ometi saabus õhtu. Noll sai kahetfa, ühetfa ja wiimaks ifegi kümme. Sanderisoni äre-mus kaswas ning ühtlasi halwenes ka ta enesetunne. Tal hõõgus pea ja aeg-ajalt raputasid teda tuge-

mad palawiku hood, kõrwad kumisesid ja kõri walutas.
Poole üheteistkümnne ajal läks ta teele. Kui
Barton Clark üldse tuleb, siis jõuab ta wõõraste-
majja kestköö paiku. Miks oodata siin? Pare-
minna talle maantee weerde wastu ja kuskil maja
lähedal koonutada.

Koidunult, läbimärjalt sammus ta mäest alla,
aheldatud käed surutud wastu rindu. Saba jorus
järgnes talle koer.

Beale poole tunnilist matka nägi ta puie wahelt
wana maja tumedat kogu. Smelik, et seal ei paist-
nud walgust! Kas elanikud magasid juba? Nagu
ta mäletas, oli waremalt just ööjети siin urkas alga-
nud elam tegemus.

Lähemale jõudes märkas ta, et rohi heinamaal
oli niitmata, aiad peenrad tegemata ja kuskilt ei
kostnud ainustki häält. Tõepoolest: maja oli jule-
tud, aknad kaetud luukidega ja ukse ette löödud
lauad. Elanikud olid jüt lahfunud.

Rehjateistkümmnes peatükk.

Tänapäemal on üksi töötam kurjategija muutu-
nud harulduseks. On olemas waid hästi organisee-
ritud kollektiime, kus igal liikmel on oma kindlad
ülesanded. Siisul, kes oja mõtab ettemalmistawast
tööst, pole tavaliselt mingit otsekohest ühendust kuri-
tõega. Mati on ametis salakuulajad ja teadete han-
kijad elegantselt rietatud usalduswäärse wälimusega
härrad, kes loomawad sidemeid feltskonnaga, wõi otse-
wad naisteenijate sõprust härraste warandusliku
seisu kindlastegemiseks. Majades, kus leidub teen-
reid ja autojuhte, — enamasti ainult väga rikastes
peresondades, — täidawad salaluure ülesandeid
noored ilusad tütarlapsed.

Kui hommikul loed ajalehest: „Bankur X-i proualt warastati pärle wiiekümne tuhande dollari wäärtuses“ wõi: „Sointasja laeturilt rööwiti kolmkümmend tuhat dollarit sularahas“, — siis wõib olla kindel, et nende retkede korraldamisest wõttis osa kümnekond inimest, ja igaüks jooritas täpselt talle määratud töö. Rahtlemata mõni teenija wõi ka lihtsalt hea tuttaw noormees, wahel ka armas preili, aitasid päris-kurjategijatele septseda plaane ja muretsefid neile täpseid andmeid.

Sellisel koostöö põhimõttel tegutses ka „Rahakullide“ ühing, kes, nagu ilmneb juba nimest, eelistas sularaha kõigile wäärtasjadele. Tawalikult õnnestusid „rahakullide“ operatsioonid alati, sest ainuski ettemõtet ei alustatud pifa ja põhjaliku ettevalmistuseta.

Selle „ühingu“ juhiks oli Rufus Webb, kelle harrasmehelik wälimus ja lahkest naerataw nägu ei lastnud aimatagi, milliseid kurikawalaid plaane ta haudus. Ent tänapäewal wõib ju ainult kinos näha „tüübilisi“ kurjategijaid, kelle juube ilme ja õudne pilk panewad tarretama were soortes.

Ribedad kogemused olid Rufus Webbile õpetanud, et ka tema erialal juurema tegemuskapitalita oli edasijõudmine wõimata, ning et waeleid kurjategijaid ahwardas alaliselt jissekukkumise hädasoht. Sellepärast oli ta äärmiselt kokkuhoidlik ja püüdis ka oma sõpru mõjutada, et need kergemeelselt ei pilaks waewaga teenitud raha.

Kui ta tuli San Franciskest Chicagosse, oli tal nelikümmend tuhat dollarit. Selle summa jagas ta kuude osja ja paigutas kuude pank. Sellega saawutas ta võimaluse wäiksemaid summajid edasitagasi nihutada, kord wõttes ühest pangast ja wiies teise, mõnes rahaasutises järsku tõstes oma arwe

fõrgele, ja teises jällegi wähendades. Iga päew liikus ta pankades ja jälgis nii, aratamata kahtlust, rikkaid inimesi, kellest siis jõudsal juhul riisus nende jularaha tagawara.

Alles hiljuti oli tal õnnestunud selline ettemõte ja suurima rahuldustundega oli ta oma jooksmale armeele lijanud kakskümmend tuhat dollarit. Tema kaks lähemat kaastöölist said kokku sama palju, kuid nemad tegid ju ainult füüsilist tööd, kuna Rufus Webb asja organiseeris.

Need kaaslased ei jarnanenud põrmugi auwäärsele härra Webbile. Pinky Carter, kelle wali pill moodustas imeliku wastolu ta mahedale häälele ja aeglasele kõnewiisile, oli wale kui kass ja julm kui tiiger. Newolwer oli tal alati pihus ja enamasti ei leppinud ta sellega, et tegi oma ohwri mõtlusmõimetuks, waid ta rahunes alles siis, kui too oli heitnud hinge.

Teine oli Sonny, kodanliku nimega John Prindiwale, kes harwa kõneles ja hoopis tummaks jäi, kui politsei teda küsitles. Ka temal polnud rewolwri tarvitamise wastu midagi, ent meelsamini jiski ta kasutas tinaga täidetud kummimoolikut, mis löi kätetult, kuid mõjuwalt.

Mõlemad kurjategijad tunnustasid Rufus Webbi tarkust ja kuulasid pimesi ta sõna, leides olemat loomuliku, et ühiseist saagist tema wõttis endale alati lõwioja.

Kuna neil wast hiljuti oli suurepäraselt õnnestunud rööwretk, polnud neil nüüd rahast puudust. Sellepärast ka Rufus Webb ei kiirustanud uusi ettemõtteid algatama. Ta lohtis ju rahulikult oodata nii kaua, kui lohtas tõesti midagi hästi tasumat.

Wana harjumuse kohaselt oli ta sel päewal tulnud Rahmuslikku pank, oli sooritanud oma wäitese

tehingu, ja oli siis seisatanud, et natuke ringi maadata. Siis oli ta pill langenud Barton Clarkile ja kohe sai heajüdamlikust Rufus Webbist ärimees. Sellist juhust pidi tingimata kasutama!

Nii järgnes ta Barton Clarkile pangast pankra, terve aja murdes pead, kuidas asjast teatada oma kaasklastele. Oli ju võimatu minna telefonima, sejt. mahapeal võis rasmane suutäis, noormehe näol, kaduda filmist!

Kuid tema hingewalu lõpetas Barton Clark, kes läks reisibüroosse ja ostis endale esimehe klassi sõidupileti New-Yorgini. Kuna tal oli veel rongi minekuni terve tund aega, astus ta lähedal asuvasse restorani ja tellis riikkaliku eine.

Kas oli Barton Clark liiga hajameelne, või tegutses Rufus Webb erakordsel osamusel, — igitahes esimene ei märganud üldse, et keegi mõoras teda jälgis.

Kui Rufus Webb meendus, et noormees, kelle põuetasku ilusti oli peidetud sadatuhat dollarit, ei samatšenud põgeneda, ruttas ta telefoni kioskki ja helistas Pinkhyle.

„Gal—lo!“ vastati talle taha.

„Mül on teie jaoks tööd,“ ütles Webb. „Kas Jonny on kodus?“

„Jaa.“

„Lipate ahwikkirusel New-Yorgi jaama. Meil tuleb teha väike reis. Piletid muretšen ma ise. Ei, seletuste andmiseks pole praegu aega. Küll me rongis räägime.“

„See küll. Tuleme,“ nõustus Pinky.

Webb, kes ennist oli kuulnud, kui kaugele Clark samatšes sõita, astus nüüd ise reisibüroosse ja ostis kolm piletit New-Yorki.

Kaua ei tulnud tal ka enam oodata, sest marsti väljus ta uus ohver restoraniist ja ruttas jaama. Rufus Webb järgnes tal kannul.

Ta mõlemad kaaslasted, kes alati täpselt täitsid käsku, ootasid juba perroonil. Mõne sõnaga selgitas pealik neile nüüd oluforda.

„See noormees on päris lambapea,“ rääkis ta. „Juba kaks tundi kõnnin tal sabas ja senini pole ta märganud midagi. Ta sõidab New-Yorki — üh-
sinda. Arvan, et on kõige mõislikum, kui te asja diendate magamismagunis.“ Ta häält veel rohkem sumbutades lihas ta vaevalt kuuldamal sõnal: „Ülbiselt, nagu teate, ei poolda ma werist tööd, aga kui teistiti just ei saa — siis — las' käia! Poisil on nimelt taskus sadatuhat dollarit!“

„Sada tuhat!“ sõjistas Pinky waimustatult. „Noh, siis ei ole sul waja muretseda! Küll me ta tajajeks teeme!“

Sonny ei kõnelenud sõnagi, kuid ta filmad jära-
sid ja huultel mängles saatanlik naeratus. Temale näis täiesti loomulikuna, et nii rikka mehe pidi toi-
metama teise maailma.

„See on lihtne asi,“ jatkas Rufus Webb isetead-
walt, „ja mististi oleks ma ka üksi jellega walmis
saanud. Aga kolm meest on ikka kolm meest, alati
on parem waenlastest tugevam olla. Võib ju juh-
tuda, et ta hommitul, kui leiab, et raha on läinud,
tõstab hirmuist kija! Wast ärtaab ta koguni ebasood-
jal filmapilgul.“

„Peab juba jelle eest hoolitsema, et ta magaks
kaua ja kõvasti,“ tähendas Pinky irwitades. „Tõm-
bame siis hädapidurit ja hüppame rongilt maha.“

„Ei, see oleks halb,“ ütles Rufus Webb ägedalt.
„Wastupidi — peame ilusti jääma rongi.“

Ta heitis pilgu kellale.

„Meil on veel kümme minutit aega, tulge, läheme ootajaasi kaugemasje nurka! Seal jätetan teile oma kawa.“

Webb polnud endale ja oma kaaslastele mõtnud lohti Barton Clarkiga ühte wagunisse, sest ta teadis kogemusteži, et asja ilmsiks tulekul, eelfõige tahtlus langeb naabritele.

Teel jaama oli Barton Clark ostnud terrasae ja wõõ külge kõidetud rahakoti. Niipea kui rong hakkas liikuma, astus ta pesemisruumi, lukustas ukse, wõttis siis taskust sadatuhat dollarit ja peitis need asja hangitud rahakotti, mille ta erilise rihma abil sidus endale ümber, otse ihu peale. Niiid tundis ta end palju rahulikumana.

Kuna tal polnud huwi westelda wõõraste inimestega, ei läinud ta suitsetamiswagunisse, waid jümenes kaaja wõetud raamatute ja ajakirjade lugemisesse. Mingi põnew seiklusjutt kõitis teda nii, et ta üllatus, kui konduktor õhtul tuli kupeesse wõõdit korda seadma.

Barton Clark sõi restoranwagunis õhtust ja tuli siis jälle oma kupeesse tagasi, wõttis riidest lahti ja pugus woodisje. Aga, kuna tal ennist jutt kõige humitawamal kohal jäi pooleli, haaras ta niiid uuesti raamatu ja hakkas lugema. Alles kella kahe paiku wõõsel kustutas tule, haigutas mõnuledes, sirutus ja julges filmad.

Kolm „rahakulli“ olid rongile astumisejt jaadit üksteisele täiesti wõõrad isikud. Kui südaööl teised kõit lahkusid suitsetamisjalongist, sõandafid nad alles heita ajalehed kõrwale ja alustada kõnelust.

Rufus Webb, kes närwitledes suitsetas figarit, waatas kella.

„Wool üks, mu härrad“, ütles ta tafasel häälel. „Lunni aja pärajt magawad kõit raskesti. Aga arwan siiski, et ootame kella kaheeni.“

Pinky ja Sonny waitisid, pinewal ootusel filmit-
tedes oma juhti.

„Nüüd peame otjustama“, jatkas Rufus Webb,
„kes meist lahendab ulesande.“

„Mina!“ vastas Sonny.

„Na minul pole midagi selle vastu“, seletas
Pinky.

„Mina ise ei pörka ka millegi eest tagasi“, ütles
Rufus Webb. „Aga parem on siiski, kui wõtame
liisku.“

Ja ta tõmbas taskust metallmiindi. Sama tegid
ka teised.

Nad raputasid raha weidi aega peos ja firutasid
siis käed wälja.

„Kõigil on kiri!“ porises Pinky.

Wängu tuli korrata. Seeford oli Pinkyl ja
Sonnyl mõlemal „kiri“ ning Rufus Webbil „kull“.

„Daj' mina lähen!“ pööras Sonny nüüd pealiku
poole. „Sa oled küll häbemata osaw mees, kuid“
„unefotti“ oskan mina siiski paremini tarmitada!“

„Unefotiks“ nimetas ta tinaga täidetud kummi-
woolikut, mille käitlemises ta oli tõeline meister.

„Kui ja teda esimehe löögiga dieti ei taba, seletas
Sonny“, siis on asi paha! Peab hästi teadma, kui-
das ja kuhu liia.“

„Sonnyl on õigus!“ tähendas Pinky mõttlikult.

Weidi aega pidasid nad veel nõu ja otjustasid
siis Sonnyle usaldada asja korraldamise.

Nüüd läks Sonny oma kupeesle, wahetas reisu-
üliskonna püüshamaga ja tõmbas selle peale mantli.
Siis wõttis ta kohwrist kummiwooliku, pani selle
mantli wälimisesse tasku, ajas juuksed jasski. — Ru-
fus Webb oli jeda eriliselt joowitanud, — ja hiilis
siis kõrwalwagunisje.

Viieteistkümmes peatükk.

Barton Clark lebas oma tupee alumises woodis. Ülemine oli tühi.

Jonny seisatas ja jurus kõrva vastu raskeid eesriideid: väiksematki krabinat polnud kuulda. Ta ohvrit pidi olema kerge uni, sest muidu kostaks sügavamalt ja valjemat hingamist.

Ettewaatliselt piilus ta eesriide serva tagant, käsi kramplikult jurutud ümber tapva relva.

Kuigi wastane ei tekitanud nõrgematki müra, virgus Barton Clark ometi järsku. Iga muuskel ta tehas pingutus ja karmesti tõusis ta istufile. Siis haaras ta padja alt oma automaat-pistoli.

Sälle liikusid eesriided maewalt kuuldamal sahinjal. Tume kogu ilmus nähtavale: Tuhm walguskuma langes Barton Clarki ajemele, sest Jonny hoidis põlewat wahatikku wajaatus käes. Ta pidi ju nägema oma ohwrit.

Kuid filmapilgul, mil ta tõstis jurmarelwa, mõpatus ta, nähes endale sihitud rewolwitoru. Mees, kelle kallale ta tahtis tungida, oli ärganud unest.

Kabuhirmus pööras Jonny kannalt ringi ja jooksis minema. Clark hüppas woodist, ruttas ukse juure ja waatas koridori. Ta nägi parajasti weel põgenejat kadumas kõrwalmagunisse.

Ent kuna tal polnud himu ametimõimudega ühendusesse astumiseks, pööras ta tagasi, tegemata katsetki waenlase jälgimiseks.

Muidugi tahtis mees rööwida mu raha, arutas ta endamisi, kui oli heitnud uuesti jängi. Aust ta küll teadis, et olen rändaw rahakapp?

Barton Clark oli weendumud, et rongis ta millegiga ei awaldanud, et kannab niipalju raha kaajas.

Zärelikult, pidi teda keegi näinud olema pangas. Aga kuidas ma jälgijat ei märganud? küüsis ta endalt imestades.

Kuigi ta ei kartnud, et röövel kordab kallaletungi, jüütas ta siiski tule ja haaras uuesti raamatu. Parema karta — kui kahetseda!

Samal ajal kõrvalvagonis Sonny seletas miks ta rünnak oli nurjunud.

„Tõesti, see pole minu süü, et piim läks hapuks!“ kaitses ta ennast. „Waim poleks ka suutnud waiksemalt tegutseda, kui mina! — Poiss wiist oli enne juba ärkwel, sest muudu poleks ta nii kiiresti jõudnud haarata rewolvrit. On weel ime, et ta kobe ei lastnud!“

Webb heitis talle wihase pilgu, kuid kehitas siis õlgu.

„Oletame, et sa pole süüdi“, ütles ta siis teeseldud ükskõiksusel. „Kurtmine ei too ju mingit kasu.“

Wedur kihutas pöörasel kiirusel edasi. Alles poolteise tunni pärast oli ettenähtud järgmine peatus.

Webb istus kortsus kulmul ja mõtiskles.

„Kasi jängi, Sonny!“ ütles ta järsku kurjalt. „Wististi teatas ta sündmusest rongijuhile ja kui sind ära tuntakse —“

„Wõimatu!“ wastas Sonny elawalt. „Täiesti võimatu! Ta nägi mind ainult ühe sekundi — ja ruum oli peaaegu pime.“

„See, mida käsen“, katkestas ta kõnewoolu Rufus Webb. „Kao siit, kähku! Sada tuhat dollarit on läinud! Müüd, kui ta teab, et teda jälgitakse, on ta muudugi kole walwas. Aga — kes teab —“

Ta ta jüwenes uuesti mõtiskellu.

Kui koitis hommit, oli Barton Clark esimesi, kes astus suitsetamisjalongi. Märwilikult puhus ta suitsepilwi õhku, arutledes küsimust, kuidas pääseda

tagaajajate küüsi. Et öine kallaletung ei jää viimaseks, selles polnud mingit kahtlust.

Kui kufuti einese, läbis Barton Clark aeglasel sammul wagunid, tähelepanelikult silmitsedes kaasreisijaid. Uga kõik näod tundusid talle võõratena. Negi Rufus Webbi, kellega ta sattus otse vastamisi, arvas ta nägemat esimest korda.

Sõiduplaani kohaselt peatus rong Albany mõne minuti. Kuid Barton Clark ei oodanud jeni, kuni vedur seisatas, vaid niipea, kui tasandus kiirus, haaras ta oma käsitöhwri, awas ukse ja hüppas platwormile. Särgmisel filmapilgul oli ta kadunud jaamahoonesse.

See oli tõeliselt ojaw taktiline mõte, mis oleks andnud häid tulemusi, kui õnnetuks samal hetkel Rufus Webb poleks juhuslikult waadanud aknast välja ja silmanud oma põgenemat ohwrit. Wiivitamata sekunditki, sööstis ta Pinky kupeesse.

„Kus on Jonny?“ küsis ta karsitult. „Otsi ta üles — me lahume siin rongist!“

Pinky kahwatas.

„Kas meid aetakse taga?“ jostistas ta ehmunult.

„Ei! Meie rikas poiju põgenes. Kui tegutseme, nüüd, et pääses õnnelikult ja unustab ettewaatuse. on ta meil warsti peos!“

Barton Clark uskus tõepoolest, et oli nüüd pääsenud jälgijate küüsi. Weendunud, et teda ei waritse enam mingi hädaohht, astus ta piletikassa ette ja küsis, millal läheb järgmine rong New-Yorki.

Ojutus, et ta kolme tunni pärast wõis raudteel jatkata reisu. Kuid ühtlasi juhiti ta tähelepamu autobuseühendusele New-Yorgi ja Albany mahel.

Barton Clark eelistas wiimast, sest tal polnud ju wajadust sõita New-Yorki, waid Nyacki wõõraste-

majja, mis ajetjes Larrytowni ligidal, kus peatus autobus.

Kuid jellega otjustas ta oma jaatuje.
Rufus Webb ja ta mõlemad kaaslasjed järgnesid talle autobuse seisukskohani.

Kui masin, milles Barton Clark oli ajet võtnud, hakkas liikuma, ohkas Jonny:

„Seal nad nüüd lähewad — need sada tuhat dollarit! Kõik on otjas! Ja mina, igawene eesel, ei taibanud öösel weidi kauem oodata!“

Wihajel ilmel pööras Rufus Webb ümber.

„Kõik on korras!“ ütles ta ägedalt. „Ainult jnutaoline loll ei oska võimalusi kasutada, ega üldje mõelda. Kui ju aju tsipake liiguks, siis ja teaksid, et mees, kes tingimata tahab New-Yorki sõita, ei hakkaks wanas omnibuseloksus kolistama, waid ootaks järgmist kiirrongi, mis siiski faks tundi warem jõuab sihtkohta. Kuid, nähtawasti, me poiju ruttab hoopis mujale kui New-Yorki. Temagi jüdametunnistus pole wist puhjas, sest wastasel korral ta oleks ju õijest kallaletungist jutustanud politseile!“

„Jlus — aga mis kasu on meil sellest?“ tähendas Pinky nukralt. „See ei muuda karwawäärkki olukorda.“

„Tobe!“ lausus Rufus Webb põlglikult. „Autobus sõidab ju pihi maanteed. Järelikult wõtame auto ja kihutame talle järele!“

„Tore! Seal ongi autodesejisukoht!“ waimustus Jonny.

„Sinul on pea ainult selleks, et kaelaside üles ei libijeks“, jülgas Rufus Webb wihajelt. „Sinu armates peaksimine jõitma takjos? Suurepäranel! Kas poleks jüis mõislikum, kui kutsujõimine parem politsej, kaasa? Ei, kulla sõber, autojuhti me jellisel teekon-
nal ei waja!“

„Aga mis siis?“ küsis Pinky rumalal näol.

„üürime auto ja juhime ise.“

„Mis ja lobised? Kust leiad ja inimese, kes usaldab oma masina võhivõõraste kätte? Meilt küsitakse isiku- ja teisi tunnistusi... Ja kust neid võtta?“

„Sularaha on kõige kindlam tunnistus,“ ütles Rufus Webb rahulikult. „Maksan korraliku tagatise ja siis ei küsi keegi, kes me oleme ja kust me tuleme.“

Tal oli õigus. Pool tundi hiljem sõitis linnast välja must tõldauto, mis warsti jõudis mõõdukal kiirusel edasirühkiwale omnibussele järele. Kolm „rahakulli“, kes istusid pooleldi ettetõmmatud kardinate taga, ei lastnud punast reisiautot nüüd enam minutiliseki silmist.

Kuuneteistkümmes peatükk.

Kui Maxwell Sanderson märkas, et maja oli tühi, kiirendas ta sammude. Praegusel hetkel ei tahtnud ta muud, kui warju wihma ja tuule eest, sest, hoolimata karmest käimisest, lödises ta külmast.

Uks oli wäljastpoolt laudadega kinni naelutatud. Tuules lipendaw koltunud silt teatas, et maja ja frunt olid kohtu poolt wõõrandatud.

„Ah nii!“ pomises Sanderson. „Wiimaks ometi hulges politsei jelle jalafõrtsi ja mängupõrgu!“

Kuna ta oli wõimetu awama usti, hakkas Sanderson otsima teist sissepääsu wõimalust.

Uksed maja esiküljel olid samuti laudadega kaetud. Raudus kätel laudu eest kangutada — oli asjatu waew. Seda mõistis Sanderson kohe ja ta sammus läbi õlgadeni ulatuwa rohu hoone taha.

Siin oli tal rohkem õnne. Paar tugewat lõõki rewolvripäraga, mille ta oli wõtnud politseinikult, ja klaasid purunesid klirinal. Aga siiski ei pääsenud

ta weel majja, sest seestpoolt oli afna ette löödud latte, millede wahe oli nii kitsas, et waewalt käsi sealt mahtus läbi.

Sanderjon nägi tükk aega waewa, enne kui jõudis paar latti lahti kangutada. Tekkinud awause kaudu ronis ta siis pimedasse tупpa. Minut hiljem järgnes talle sinna ka koer.

Niiskes jumbunud ruumis oli raske hingata. Sanderjon kõhatas.

„Peab tegema tule,“ ütles ta winguwale koeral.
„Siis saab sooja.“

Karedalt ja kõhijewalt kõlas ta hääl.

Waremalt oli siin majjas olnud elektrivalgustus. Kuigi näis uskumatuna, et praegu stia weel anti woolu, kõbas Sanderjon ometi seinapidi, otksides liitit. Usjata waem muidugi: kuidas ta ka ei keeranud nuppu, pimedus walitses edasi.

Ta jüütas tiku ja leidis suurimaks rõõmuks seinariiuksit küünlajupi.

Nüüd ruttas ta kööki. Kuid seal ootas teda jälle pettumus. Wanasse majja oli nimelt tehtud kesküte, ning isegi pliit ühendatud tulise auru torudega. Kõlet ei olnudki.

„Reetud!“ pomises Sanderjon ja algas ringkäiku majjas. Köögi kõrwal sahwris leidus hull kuiwi puuhalge. Kuid mis teha nendega?

Kõik alumise korra toad läbi käinud, siirdus ta teisele korrale.

„Sumal tänatud!“ hingas ta kergendatult, kui filmas seal esimeses toas wanaaegset kõrget kaminat. Kõhe ruttas ta alla, tõi sületäie puid ja warsti pragises kaminas tuli.

Wiimaks ometi wõis ta tulepaistel kuuwatada omi riideid.

Majast oli kõrvaldatud kõik mööblid. Minult kaminatoas seisis wana sängilogu, millele oli wisatud kaks naruft willast waipa. Nähtawasti olid nad nii räbalad, et neid ei tasunud ära wiia.

Sanderjon mähkis enda waipadesse ja heitis sängi pikali. Ta pea kohises ja liikmetes tundus tinarakust. Kui ta julges walutawad silmad, näis tall, kui kiiguks ase ülles ja alla.

„Kohes saabub Barton,“ jostistas ta endamisi ja awas hetteks filmad. Kuid ta oli nii pööraselt wäsinud, et ei juutnud tõusta. „Barton. . . tuleb. . .“ jostistas ta weel korra ja waibus siis rahutusse, palawikulisesse unne.

Kui koitis hommik, oli tuli kaminas kustunud. Sundikoer, kes lebas nagisewa sängi ees, wingus kurwalt.

Maxwell Sanderjon oli haige. Ta keha hõõgus palawikust ja silme ees tantsisflekid kummalised moonutised. Kord wirgus ta, waatas ehmunult toas ringi, nägi koera põrandal — kuid siis kaotas ta uuesti teadwuse.

Kui õhtupäikese kuldsed kiired paisjtsid jonijale otje näkku, ärkas ta uuesti.

„Barton ei tulnud,“ lausus ta tasa, waewalt kuuldamal häälel. Kuid sõbra tulek oli niisid muutunud täiesti kõrwaliseks asjaks. „...ei tulnud,“ jostistas ta teist korda ja langes jälle painajaliku poolunne.

Taas jaabus öö. Siis tuli hommik. Kuid ikka weel magas Maxwell Sanderjon, rahutult wäherdes sängis, hooti istukile tõustes, hambaid kiristades ja pomisedes sidumatuid sõnu. Wahel oigas ta walust. Karjus appi, nõudis siis paluwal häälel tilka wett ja uinus jälle. Nagu inimene, kes walwab oma parima sõbra haigewoodi juures, lebas koer kannatlikult maas, aegajalt tasa uludes.

Alles hilisjel pealelõunal muutus Sanderjoni uni rahulikumaks ja sügavamaks. Kui ta siis uuesti ärkas, oli ta mõistust selge. Ent ta oli väsinud ja nõrk. Nii pööraselt nõrk! Waewu suutis ta tõsta aheldatud käsi, waewu pühkida otsmikult higi. Riided kleepusid ihu külge.

Ta pööras pea. Kui ta filmad kohtasid koercõrna pilku, naeratas ta.

„Truu loomake,“ sosistas ta liigutatult. „Kõik weel walwad ja fiin? Dota, pojake, kui olen jälle terve, siis tasun ausasti su waewa!“

Ent ta ei teadnudki, kui kaua koer juba söömata ja joomata oli weetnud ta süngi ees!

Kuigi ta kõigejt jõust mõitles wäimuse wastu, waldas uni teda siiski. Sellepärast ei kuulnud ta ka läheneva auto müra, ega teadnud, et masin peatus just wana wõõrastemaja ukse ees.

Seitsmeteistkümmes peatükk.

Barton Clarkil seekord tõesti ei wedanud! Kõik jälle juhtus ootamatusi, mis tema sõitu mõttetult pikendasid. Mingsi rumala mootoririkke pärast pidi ta lagedal maanteel kaks tundi kannatama, enne kui wana logijew autobus suutis jatkata reisu.

„Barem oleksin wõinud oodata rongi,“ manas ta ennast. „Wähemalt sõit oleks siis olnud palju mugavam.“

Ent parata polnud midagi. Ta lohutas end lõpuks mõttega, et rongil ei oleks ta niikuinii warem jõudnud kohale.

Larrytownis oli ta siis lahkunud autobusest ja sõitnud parwel üle jõe. Kuna seal tol minutil ei leidunud ainustki waba autot, jatkas ta teekonda jalgsi. Ta ei waadanud fordagi tagasi ja sellepärast

ei näinud ta ka toredat musta tõldautot, mis teda jälgis juba hommikust saadik.

Nädalis filmas ta viimaks reisijata takso.

Clark seletas autojuhile, kuhu tahab sõita.

„Sinna ei taju minna!“ seletas aus mees, kes nähtavasti palju ei hoolinud rahast. „Suba mineval aastal sulgesid kohtuõimud selle võõrastemaja!“

Waeu suutis Barton Clark warjata ehmatust. Kuid ta rahunes pea, oletades, et Sanderson jeda teadis ja meelega tühja maja walis oma warjupaigaks.

„Palju tänu sõbraliku seletuse eest!“ ütles ta autojuhile. „Kuid, sellest hoolimata, tahan sõita sinna. Kui kaugele asub see maja?“

„Oh, üsna ligidal — aga teie ei pääse ju majja. Ametiwõimud lukustasid selle kohe peale peremehe wangistamist.“

Autojuhti huwitas muidugi, miks võõras härra nii kangesti tahtis sinna sõita. Barton Clark mõtiskles hetke. Kuigi mehe uudishimu temale ei wõinud saada kardetawaks, oli siiski parem oma kawatjusi weidi lähemalt seletada.

„Tahan jeda kohta näha,“ ütles ta rahulikult. „Ei ole just wõimatu, et ostan terve selle kupaatuse, kui ümbrus mulle meeldib.“

„Noh, see on teine asi!“ ütles autojuht huwitult. „Doodekawasti jääte majaga rahule, siis saan jälle tsipake rohkem teenida. Praegu on sõitjaid kole wähe. Kas tahate seal uuesti awada võõrastemaja?“

Clark kehitas tähendusrikkalt õlgu ja istus autosse, mis kohe liikus paigast. Algas sõitu ka must tõldauto, mis paarisaja sammuga kaugele oli jälginud meeste kõnelust, muidugi kuulmata sõnu.

Kui Clarki masin otse mööda maanteed edasi kihutas, tajandas Rufus Webb oma mootori käiku. Ta

Kartis nimelt, et eelsõitja veel wiimisel filmapilgul märkab jälgijaid ja tarwitusele võtab kaitsevahendid.

Sonny ja Pinky wahetasid pilke, kuid ei jõandanud esitada küsimusi. Nad tundsid liig hästi oma pealiku äkilist meelt.

„Barsti on asi joonas,“ kattelastas Rufus Webb wiimaks ise waikuse. „Laseme tal veel rahulikult sõita tüki maad, enne kui astume tegewusse. Siis annan gaasi ja me kihutame temast mööda ning kääname oma masina talle põigiti teele ette. Sina, Sonny, võtad juhi oma hoolde, ja meie Pinkyga asume poiju kallale. Kui ta katsub haarata rewolvrit. — aga mis ma sellest seletan, ja, Pinky, tead asja jama hästi! Pole mingit mõtet temaga mängida! Sumal tänatud, ilm on juba üsna pime!“

Kui Clarki auto maanteelt pööras metjawahelisele teele, röömustas Rufus Webb. Seal polnud karta juhuslikke teekäijaid, ja järelikult oli rünnaku õnnestumine täiesti kindel. Kuna nad aga eelsõitjast olid jäänud üsna kaugemale maha, juurendas Webb kiirust.

Ent tee tegi järsku käänaflu ja mõneks minutiks kaotasid „rahakullid“ oma ohwri filmist. Kui nad uuesti nägid ta autot, seisid see üksiku maja ees.

„Dodate siin, palun“, oli Barton Clark öelnud autojuhile. „Tahtsin siin lohata oma osanikkude, mõistate? Rahjuks hilinesin weidi ja jellepärast kardan, et ta on juba ära läinud. On ka liig pime, et siin veel midagi näha. Aga, igatahes, waatan forrats järgi! Dodate siis, palun!“

„Muidugi, härra“, oli autojuht naeratades wastanud ja Barton Clark, kes veel kähku awas kühwri ja sellest mõttis Chicagos ostetud terasjate, ruttas maja poole.

Kui ta nägi, et uks oli laudadega finni löödud, tahtis ta hiiüda. Ent siis otjastas ta parem otjida teise jissekäigu. Märgates, et rohi maja wafakul pool oli tallatud maha, läks ta sama jalgrada mööda edasi.

Rahklemata oli siin hiljuti alles käinud keegi, ja oli enam-wähem kindel, et käija oli Maxwell Sanderfon.

Kuigi widewik üha tihenes, leidis Barton Clark jiski purustatud akna, mille kaudu Sanderfon oli tunginud majja, hüppas aknalauale ja ronis pimedasse tuppa. Siis wilistas ta waljusti ja kuulatas. Kui Maxwell on weel siin, siis wastab ta kindlasti.

Kuid kõik jäi waikehks. Polnud ka tme, sest jelle ruumi ja toa wahel, milles magas Maxwell Sanderfon, oli faks juletud uft. Ent koer jiski kuulis wilet, teritas kõrmu ja tõusis siis jalule.

Barton wilistas weel korra — aga jälle ei tulnud wastust. Siis waldas teda kummaline hirmutunne. Wast polnud see Maxwell Sanderfon, kes purustas akna, waid hoopis keegi mõõras, kes praegu teda pimedas waritjes?

Kui Clark sai mõitu jubedustundest, jüütas ta titu. Oli tõenäolikt, et Maxwell Sanderfon jättis talle siia kirja. Et ta ootamisest tüdinenuna lahkus wanast wõorastemajast, jelles Barton Clark enam ei kahelnud. Aga mingit märki ta lootis jiski leidwat.

Kolm „rahakulli“ olid näinud Clarki wäljuwat autoft ja sammuwat maja poole. Esimesel pilgul oli Rufus Webb hämmastatud sellijest asjadefäigust, kuid kohe taipas ta, et parimat kohta rüsumise teostamiseks polnud kuskiit leida.

„Sõidame autole üsna lähedale“, jofistas ta oma kaaslastele. „Juhhi peame enne küll uimafeks lööma,

muidu ta viimaks tõstab kisa. See on minu ülesanne, Jonny!"

"Küll ma talle näitan!" urises too kurjaennustamalt.

Muist tõld libises kätatult auto taha ja peatus siis. Jonny väljus, pistis mõlemad käed tasku ja astus ükskõiksel ilmel teise masina juure.

"Tere õhtust!" ütles ta sõbralikult ja järgmisel sekundil tõmbas ta kumminivooliku taskust. Kuulbus tume müts — ja autojuht langes karjatades tüüri-rattale. Sinna jäi ta meelemärkusetult Iebama.

Rufus Webb ja Pinky olid vahepeal ta lähene nud Jonnyle.

"Mulle näib", ütles Rufus Webb, "et me kulla-onul on siin kohtamine mõne kaaslasega. Säreliselt, peame olema kõigeiks valmis! Saate aru, mida mõtlen?"

Ta käsilased noogutasid vaikides.

"Siit on ta hiilinud majja!" tähendas Rufus Webb, näidates tallatud rohule.

Kõik kolmekesi sammusid nüüd hääletult maja taha. Jonny avastas esimesena avatud aina ja juhtis jellele teiste tähelepanu.

"Ettevaatust!" käskis Webb jostnal. "Meie ei tea palju neid on! Kui suudame neid üllatada — siis on asi joones!"

Pinky, kel oli kõige kindlam käsi, haaras pihku pistoli ja ronis esimesena ainalt sisse, tasa ja osavasti nagu kass. Ta kuulatas tähelepanelikult. Kõrvaltoast kostsid Barton Clarki sammud.

Ka Jonny lipsas tuppa ning temale järgnes Rufus Webb. Kuid tema oli teistest kohmakam ja tõukas pimeduses tooli ümber. Dotamatu müra lajastus tühjas ruumis.

Barton Clark armas, et ta sõber seal kolistab ja lähenes uksele. Kuid enne teise tuppa astumist wiilistas ta waljusti ja küsis siis pinewal humil:

„Oled sina seal, Max?“

Pinky mõtistles hetke ja wiilistas siis wastujeks samal wiisil. See mõjus. Kohe kostis lähenevate sammude müdinat.

„Siin ma nüüd olen!“ ütles Barton Clark rõõmsal häälel. „Saja õnnetuse tõttu jäin hiljaks. — aga parem hilja, kui mitte kunagi. Aga, tuhat ja tuline, kus ja siis oled?“

Clark oli küll relwastatud, ent aimamata hädaohu, mis teda waitis, ei mõtnud ta tarwitusele ainuiski kaitsewahendit. Pealegi walitses ruumis pilkane pimedus.

Gettel, mil ta astus üle läwe, haarasid teda wajakult ja paremalt tugewad käed nii kõwasti, et ta ei saanud oimugi liigutada.

„Kui ta siputab, siis andke talle wastu pead!“ kästis Rufus Webb. „Kui ta aga sõna kuuleb, siis jätke ta rahule!“

„Wõtsin ta taskust rewolwri“, hüüdis Sonny.

Barton Clark taipas kohe, et wastuhakkamine oli mõttetu, koguni äärmiselt kardetaw. Ent kuna ta ei teadnud, et need olid samad mehed, kellede eest ta põgenes Mbanhs, oli ta hämmastujest päris segane.

„Meile ja ka teile on kasulikum, kui ütlete wiitamata, kus hoiate neid ilusaid lipakaid“, ütles Rufus Webb. „Teame kindlasti, et te neid pole jõudnud veel kuskile peita. Sellepärast: kähku! Meil pole aega oodata!“

„Mis lipakatest te räägite?“ imestas Barton Clark.

„Tõmmake tal nahk maha, poisid!“ kästis Rufus Webb. „On ju selge, et ükski mees sada tuhat dol-

Larit ei pane lahtiselt kuue tasku, waid peidab nad woodri wahele. Uga jee noormees on küll jumalast önnistatud tola, ja jellepärast ei imesta ma põrmugi, kui ta raha on lihtsalt pistnud püksi tasku. Demajuguselt lambapealt wõib jeda oodata!"

Tola ja lambapea! mõtles Barton Clark. Tööpoolest mehel on õigus! Kuidas wõib täiskaswanud mees, „rahaõapi eriteadlase" parem käsi, nii rumalasti fiske kulluda?

„Dee walgust, pealik!" ütles Pinty. „Mul pole tiffe kaapas."

Rufus Webb tõmbas tikust tuld ja waatas siis wilkumal walgusel ringi. Silmates elektrilüliti, keeras ta jeda, kuid muidugi tulemuseta. Siis langes ta pill seinariiuile, ja samuti kui Sanderjon, märkas ta seal pistikest küünlajuppi, mille koha süütas.

Nüüd hakkasid Pinty ja Sonny piinlikul hooel sorima Barton Clarki taskuid, kuna Rufus Webb nende liigutusi jälgis pinewal humil.

Rahetateistkümnnes peatükk.

Ülal toas, kus magas Sanderjon, muutus hundi-koer ifka rahutumaks ja rahutumaks. Karwad turris käis ta, tumedalt urisedes, jängi ja ukse wahet. Kuid ei haukunud. Wiimaks, märgates, et peremees ifka weel ei ärganud, hakkas ta küüntega kraapima närust waipa, mille all lebas Sanderjon. Nüüd awas to filmad, tõusis istuile ja märkas koke koera käitumisest, et oli juhtunud midagi erafordset.

„Mis sul on, wanapoiss?" küsis ta tasha.

Koer jooksis jälle ukse juure, kus ta nuuskibes ja urisedes jäi seisma.

Sanderjon kuulatas tähelepanelikult. Mit kostis häälte kõminat.

„Tasa — heida maha!“ käskis Sanderjõn koera ja see kuulas kohe sõna.

Nüüd ajas Sanderjõn end jalule ja hüüis uufe juure. Tõmmanud selle piluli, kuulatas ta pinewal humil. Tõepoolest: seal kõneles Barton Clark! Aga kes olid need teised?

Kui ta kõrw tabas itelust „sajatuhandest dollari“, taipas ta filmapiltseft, mis seal all oli teoksil! Sada tuhat dollari oli ju summa, mille Barton pidi Chicago pankadest wõtma wälja.

Pöörane ärritus waldas Sanderjõni. Unustanud peawalu ja roidumuse, jooksis ta jängi juure tagasi ja haaras rewolwri. Kui weel midagi oli päästa, pidi ta wiivitamata astuma tegemusesse!

Ettewaatlilikult, wältides tasematti krabinat, hüüis ta paljajalu trepist alla. Snneks olid astmed tehtud tugewast tammepuust ja selle tõttu ei nagisenud lauad kordagi ta tasaste sammude all.

Sonny hakkas parajasti lahti nõöpima Barton Clarki westi, sest taskuteft oli ta leidnud küll mõningaid tarbeasju, aga mitte pakk, millist ta otsis.

„Wuidugi pani ta raha riiete alla!“ hüüatas ta järsku wõidurõõmsalt. „Tunnen selgesti nahkset wööd!“

„Mis ja siis weel ootad!“ karjus Rufus Webb ägedalt. „Tõmba takt riided seljast!“

Saagiahnus wangistab Webbi ja Pinkyt. Üksifilmi jälgistid nad Sonny käte kärmeid liigutust, pööraramata pilku mujale. Sgatahes hüüis Maxwell Sanderjõn ta waimu hääletusel läbi pimeduse. Nagu wiirastus ilmus ta järsku warjust ja seisis nüüd küünla wilkuma kuma paistel, kui saadit teisest ilmast.

Minult hallilt helkim pistol ta kõrgele tõstetud aheldatud kätes oli tõeline.

„Nii libedasti see asi fiiski ei lähe, mu härrad!“ hüüdis ta. „Käed üles, kui tohin paluda!“

Sirmunult wahtijid kolm „rahakulli“ kummalist umutust, mis näis järsku saabunud olevat waimu-deriigist. Kuid mehe käskiw hää ja haljas rekw ei lastnud kahelda ta kawatjuse maijuses. Ükski kolmest ei jõandanud end liigutada.

Pinky, kes Sandersoni poole seisis küljega, libistas parema käe tasku, pööras siis järsku kannalt ringi ja tulistas. Kõlas pauk ja kuul wuhises Sandersoni kõrwa tagant mööda ning tungis seina, paisjates krahwitükke põrandale laiali.

Enne weel kui waiibus esimehe paugu kaja, waijutas Maxwell Sanderson rewolwri päästikule. Kuri-ahelad teda talistafid sihtimisel, tabas kuul täpselt kohta, mille ta oli walinud — Pinky käsiwart. Pinky nägu moondus walust, ta taarus ja langes põrandale maha, kaeblikult oiates.

Praeguses oluforras polnud Sonny kummiwoolikul mingit wäärtust. Rufus Webbil oli aga elu fiiski kallim, kui wiiskümmend protsenti sajaft tuhandest dollari. Ta wandus küll meeleheitlikus wihas, kuid tõstis sõnakuulelikult käed üles.

„Max!“ karjatas Barton Clark ja siis lahendus ta närmide pinge omapärajel wiifil: ta puhkes waljusti naerma.

Pilt oli tõepoolest naljakas: Maxwell Sanderson, kes alati hästi ja elegantselt riietatud peen härra, seisis nüüd keset tuba püksata ja paljajalu, wana narmendaw waiw mähitud ümber kõhu!

„Wõta neilt rewad!“ käskis Maxwell Sanderson, taipamata põhjust, mis jõbras esile kutsus nii ootamatu naerulagina.

Weidi häbistatult kuulas Barton Clark käsku.

„Mis me nendega nüüd teeme?“ küsis Sanderson.

„Sajeme nad minna, sest relvi neil enam ei ole,“
arvas Barton.

„Mitte mingil tingimisel“, vastas Sanderson tõsijalt. „Vaata ometi seda haavatut röövlit! Kuidas ta filmad wihaist wälguwad! Meeleldi küpsetaks ta meid elusatena tuel! Ei, need kurjad waimud peawad kõik jääma siia. Mine üles, tupp, kus haugub koer ja wõta sealt jängilt waiw. Tõmbame selle ribadeks ja köidame oma armsad sõbrad kinni. Ole aga koera wastu sõbralik, sest muidu kargab ta jul kõrti kinni!“

„Dota, ja saatan!“ kiristab Pinky hambaid. „Küll ma teile weel näitan! Warem wõi hiljem kohtan ma teid uuesti, ja — siis, siis ei tunne ma halastust!“

„Pea juu, lambapea!“ kätatab Rufus Webb. „Sinu ähwardused toowad meile ainult kahju.“

Runa Maxwell Sanderson ähwardawal ilmewas bandiite, lippas Barton Clark teisele korrale waiwa tooma. All tulewalgel, kiskus ta näruse riide kitzasteks ribadeks ja asus siis köitma oma waenlasi.

Rufus Webb ja Sonny waiwisid, kuid nende wihaesed näod ja rusikasest tõmbunud sõrmed awaldasid selgesti, et nad haudusid werist kättemaksu. Minult haawatud Pinky ei jõudnud pidada suud, waid kirus ja wandus nii kui metsaline.

„Enne kui ja seod selle härra,“ ütles Sanderson äkki ja näitas Rufus Webbile, „tõmba temalt seljast kuub — meie oleme kujukult enam-wähem jarnased. Oma kuuel, nimelt, tõmbasin käised küljest, sest neetud ahelate tõttu ei saanud teda muidu seljast... Ilma kuuega on aga liikumine wõimatu!“

„Geaküll“, nõustus Barton Clark ja wastupuiwlemata lastis Rufus Webb wõtta oma kuue. Põuetaskus leiduwa rahamapi wistas Barton Clark põrandale.

„Kas töid wiili kaasa?“ küsis Sanderson.

„Ei. Kuid oſtſin terasjae.“

„Sumal tänatud. Siis wabasta mind kohe neist jõledaist raudadeſt.“

Tugewate terasest ahelate läbiſaagimine nõudis hulk tööd ja kannatust. Aga lõpuks ometi kukkusid rauad kolinal pörandale!

Mõnuledes kirjutas Sanderson wabastatud käsi, heitis ſiis mahalibisenud waiba üle õla ja ruttas ſiis teisele korrale. Kärmosti riietus ta ja weerand tundi hiljem lahkusid jõbrad üksteist majast.

Autojuht näis pikkamaſi toibuwat kohutawast lõõgist, ta liigutas end juba, kuid oli weel nii uimane, et ei mõistnud, mis temaga juhtunud.

Sandersonil ja Clarkil polnud aega oodata ſeni, kuni autojuht jälle täie teadmuſe oleks omandanud. Sellepärast piſtis nad talle piſku ilusa summa, mis rikkalikult tajus ta waewa, ja jätsid ta saatuſe hooleks. Oli ju päris kindel, et ta ärkab warsti ja põgeneb enne, kui kolm bandiiti suudatwad endid wabastada kõidikuiſt.

Nad istusid autosse, mille „rahaſullid“ Mbanhs olid üürinud. Barton Clark asus tüüri taha ning Maxwell Sanderson, uuesti wallatud nõrkushooſt, toetas pea polſtrile.

„Dota weidi!“ hüüatas ta järsku, kui Clark pani mootori käima. „Meile tuleb weel üks kaaslane. Noh, hüppa ſiſse, wana jõber!“

„Kõige wägewam!“ hüüatas Barton Clark häämastumult. „Oled ja päris põrunud? Mis teeme me jelle karjakraantſiga?“

„See pole mingi karjakraantſ“, wastas Sanderson rahulikult. „Waid puhaſtwerd hundikoer ja minu hea jõber.“

Ragu mõistes oma wabal tahtel wõlitud pere-mehe sõnu, jurus koer loonu wastu tema põlwi ja niukfus taja. Sanderson aga jutustas sõbrale oma wiimaste päewade seiklustest ja tähtsast osast, millist etendanud koer tema pääsemiseloo.

iheksateistkümnnes peatükk.

„Maantee rüütlid“ põlwenemas väga mitmesugustest jeltstonnakihtidest. Nende seas leidub — ja kahjuks kohtab selliseid just kõige sagedamini — väga ebameeldivaid isikuid madala otsmikuga, luurawa pilgu ja härja turjaga, kes ei kohku tagasi millegi eest, waid warastawad ja riisuwad, põletawad ja tapawad, kui see neile näib kasulikuks.

Seidub aga ka hulkureid, keni lahkeid poisje, kellel wõimatu on alistuda igapäewase elu korrale. Nad ei tee kellelegi kurja, rändawad lustilikult paigast paika, kasutades wahel priisõitu kaubarongel, ja mõnikord haarates teemeerjelt puult punapõselise õuna. Kuid nad ei warasta midagi, kuna nad rahuldumwad wähejega ega tunne igatjuht maiste warade järgi.

Need „maantee rüütlid“ on kui rändlinnud, keda jalapärane wõim sunnib lahkuma oma kodudest laia maailma — otsema õnne, millesse nad ise ei usu.

Kuigi Maxwell Sanderson ja Barton Clark ei kuulunud kumbagi ülalkirjeldatud tüüpi, olid nad siiski kõige kummalisem hulkuripaar, kes kunagi talanud laia ja tolmust maanteed.

Sarilik hulkur on uhke ja ijeteadem, kui ta oma näruse kuue woodri wahele on peitnud kumme dollari, kuid Barton Clarki tüdinenud ilmest ei wõinud keegi järeldada, et ta kandis wööd, millesse oli õmmeldud üsna suur summa, kuid — siiski ainult oja terwest nende warandusest.

Kui neid oleks taga sihutanud rändamisking, oleks neil kerge olnud reisida parimas luksuslõllas ja ööbida nooblimates möörastemajades, sest eriti Maxwell Sanderson armastas mugavust ja luksust. Siis oleks neil küllalt võimalust olnud ajaviiteks ka jala käia ja neelata tolmu, mis keerles pilvena looksema maantee lindi kohal.

Kuid nad polnud seiklusjanused ja muretud hulkurid, kes lauldes ja wilistades käivad oma sihita teed. Otse vastupidi — nende rännatul oli otstarb, wäga tõsine otstarb koguni, sest nad otsisid teemante, millede wäärtus oli sadatuhat dollarit.

See oli kummaline koht, kus nad arwastid leidu-
wat teemante ja nii mõnigi oleks siidamest pahwa-
tanud naerma, kui talle oleks öeldud, et need mehed
ruttasid otsima kallistime — tawaliselt raudteetam-
mitt!

Wälimuselt polnud nad paremad kui igapäewased
maesed „maantee rüütlid“. Näod habemetüükais,
käed pesemata, riided porised ja kakkised, nii sammusid nad lonkides mööda teeweert.

Sanderson oli hea näitleja ja mängis oma osa
alati suurepäraselt, wimise warjundini wäljapeetuna.

Kuid Barton Clark nurises ja oli pahas tujuis,
kuigi nende hulkurielu oli kestnud waevalt mõne
tunni. Teda wihastasid märjad riided, — õnnetu-
seks oli neid ränk wihmawaling tabanud just keset
lagedat wälja, — ja troostitu ümbrus.

Braegu kükitasid nad wäitse raudteefilla all, sest
sadas ifka weel wihma.

Nende peade kohal põrises ja ragises lõputa näim
kaubarong. Kõle müra ähwardas katkestada trummi-
naha kõrwus. Clark pidi kõigest jõust karjuma, et
oma sõnu kuuldawaks teha Sandersonile, kes ainult
muigas.

„See on hullem kui koera elu“, halises Barton Clark. „Sa maailmas leidub lolle, kes sellist olemist kiidavad.“

Maxwell Sanderison naeratas lõbusalt ja vastas alles siis, kui kauges rongi mürin.

„Minule see elu meeldib“, ütles ta naerdes. „Kas sa waheldusest lugu ei pea? ... Piitapeale tüütaks jäärane luusimine küll, aga esimesel päeval on aht wäga huvitaw!“

„Mis huvitaw!“ porises Barton Clark. „Salad on mul rakkus, ölad walutamad. Tõesti ma ei tea, mis sest lõpuks wälja tuleb!“

„Seda woin sulle täpselt ütelda“, lausus Sanderison weendunult. „Wäike pakite, mis sisaldab sularahas ainult wiiskada dollarit, kuid wiiskümmend kallimäärtuslikku teemanti!“

„Ära unista saawutamatuist asjust!“ wastas Barton Clark pahuralt. „Nelja päewa eest wiiskasid ja karbi tammile. Kas usud tõesti, et jeda senini teegi pole leidnud? Raudtee ümbruses kolab alati palju hulguiseid ja mõni neist on praegu juba teemantide õnnelik omanik!“

„Kuule, Bart, wõta mustad prillid ninalt!“ naeris Maxwell Sanderison. „Nii pole sugugi nii hull, kui arwad.“

„Ei looda, et näen weel kunagi teemante. Kas mäletad hästi kohta, kuhu ja nad heitsid? Wõi ka watsjed terve ümbruse paarikümne kilomeetri ulatuses läbi tuhvida? Urmas sõber, kergem on leida nõöpnõela heinaküünist, kui pisikest pakikest kraawi umbrohust.“

„Doomulikult on mul raske öelda, millisel kohal ma pakki aknast wälja wiiskasin,“ ütles nüüd Sanderison asjalikul toonil. „Kõik talumajad näiwad waguiniit waadatuna ühesugused, kuid ega jellepärast maffa faotada lootust!“

Maywell Sanderjon waitis, mõttes meel ford üle elades filmapilgu, mil ta Peter Blodgeti pistoli ähvardusel libistas käsesse mäartusliku karbise ja selle siis, ilma et politseiniku walmas pilk jeda oleks märganud, miskas tuulde.

Barton Clark õngitjes taskust endale sigareti, filmitjes hetke mastikustundel oma räpaseid käsi, ja süütas siis suitsu, mille paber, muide, oli ta üsna mäardinud.

„Kas ja oled täiesti meendunud,“ küsis ta hetk hiljem,“ et Peter Blodgett ei näinud sinu kiiret liigutust? Wast ei tahtnud ta meelega jellele juhtida tähelepanu, waid otjustas jeda seika hiljem kasutada süüitõendusena sinu vastu. Müüd, kui oled wabaduses, loodab ta kindlasti, et tuled siia tagasi ja wartseb sind nurga tagant.“

Sanderjon naeratas.

„Kallis sõber,“ ütles ta isalikul toonil,“ ma pole nii rumal, kui oletad. Arwestafin alguses kohe jelle wõimalusega ja jellepärast sundisingi sind riietuma jellesse naeruwäärsele mundrisse. Slegi juhul, kui Peter Blodgeti mõistus ja filmad oleksid terawamad, kui nad on tegelikult, — ei pööraks ta kunagi tähelepanu kasele waelele hullurile, kes kõmbiwad piki raudteetammi!“

„Sul näib olewat õigus, kallis May,“ lausus Barton Clark mõttlikult, „imetlen ju kombineerimiskunst ja tunnistatan meeleldi ju tarkust, aga — tee mis tahad, kardan, et see asi hästi ei lõpe...“

„Geldene aeg!“ naeris Maywell Sanderjon, „juba jälle ja aimad kurja! Kuid, kulla poisu, sinu aimused petawad sind ju alati!“

Sadu lakkas ja taewas oli jälle järawalt sinine. Minustki pilwe ei ujunud päikese heledal paistel.

„Müüd võime jälle edasi minna“, ütles Marynell Sanderson. „Wast leiame järgmise signaalmahti juurest kadunud patifeje.“

„Wean fihla jada ihe wastu, et me sealt midagi ei leia!“ porises Barton Clark.

„Süüwa!“ naeris Sanderson, kelle tuju ei rikkunud sõbra halisemine. „Olgu nii! Olen weendunud, et sa kaotad fihlweo, sest tunnen selgesti, et warsti löpab me matt!“

„Selles pole kahtlust“, wastas Barton Clark jonnakalt, „sest homme wõid ja üksi edasi rännata. Minult täna õhtuni weel kannan seda naeruwäärset rüüd, edaspidisteks seiklusteks pole mul isu.“

Mõlemad ronisid järsku kallakut mööda tammise. Waewalt pool tundi olid nad kõndinud piki roopaid, kui raudtee tegi terawa käänaku. Kui nad pöörasid ümber nurga, filmasid nad laugelt lähenewat meest.

Sanderson ja Clark kiirendasid sammu. Müüd nägid nad juba selgesti meest, kes nähtawasti oli samajugune hulkur kui nad isegi. Minult ta filedaks põetud nägu ja kahtlaselt walged käed moodustasid imelikku wastolu ta närustele riinetele.

„Tere, seltsimehed“, terwitas wõõras. Sanderson wastas terwitusele rõõmsal ja seltsimehelikul wiisil, kuid Barton Clark silmitseis hulkurit umbusklikult. Tawalik „maantee rüütel“ ei awalda kunagi nii puhast ja hoolitsetud muljet, jelles polnud kahtlust. Tärelikult: kes oli see mees?

Kuid wõõras naeratas sõbralikult ja pilgutas paljuütlemalt oma westseid filmi.

„Annan teile head nõu, seltsimehed“, ütles ta kähisewal häälel. „Urge pistke oma nina sinna erilaste pesja“ ja ta wiipas käega põhjapoole. „See on üks õudne koht — ühetšakümmend päewa wangistust määrawat nad seal igaihele, kes kohe endale tööd ei leia.“

„Kas kullusid lõhju?“ küsis Sanderson, kel nüüd kõhe oli selge, millest oli tingitud hullkuri haruldane puhutus ja korralikkus. „Suur tänu seletuse eest. Olime sinna külla just parajasti teel!“

„Oh, ärge te sinna mingel!“ hoiatas mõõras Sandersoni. „Need pole inimesed, vaid röövlid! Lonksin vaikselt jaamas ja ootasin järgmist rongi, näed, tahtsin tsipaake maad saada priiküüti, — kuid siis tuli see hernehirmutis oma kumminuiaga ja plekist kotkaga rinnal, ja käskis mind kaasa tulla. Saatene küll! Mul polnud ju midagi parata, läksin pagana ühes. Ta viis mu majja, — isake, nii uhket ruumi polnud ma enne näinud, — seal oli woolawat wett, igas seinas seisid kraanid, ja jüüa anti päris toredasti — õunapudingit ja —“

„Noh, miks te siis kurwastate?“ katkestas ta kõnewoolu Sanderson.

„Raske ma räägin,“ jattas hullkur, jattudes jutuhoosse, „lõpuni. No jah, mõtlesin, siin on ju päris tore elu. Paras puhata paar nädalat. See pole wangimaja, vaid hotell, kus uhkesti saab aega wiita. Uga, oota, ja pois! Järgmisel hommikul läks tants lahti! Mulle pisteti pihku raske wafar ja wiidi kivi-hunniku juure. Võhu, poju, nii et sul küll saab! Oh, ja tuline, kümme tundi töötä palehigis! Ja hingata ei lae minutitki! Noh, oli see wafar jaun! Ei, jeda ma ütlen, seltsimehed, sinna ärge pistke oma nina!“

„Wõid kindel olla,“ naeris Sanderson. „Sinna me küll ei lähe. Kolm kuud kive lõhkuda — ei, see pole minu maitse! Millega wõin sulle tasuda? Sinuta oleksime ju otsekõhe orjakauplejatele sulle jooksmud!“

Wiimaste sõnade juures oli ta taskust mõtnud sigareti karbi, millele nüüd hullkur heitis himustawaid pilke.

„Anna mulle üks suits, seltsimees,“ ütles hulkur.
 „Nädal aega pole saanud ma enam ainustki mahvi.“

„Tehtud! Säh, mõta terve pakki!“

Tänulik mees seletas veel pikalt laialt, missal nad peavad raudteest kõrvale pöörama, et vältida tüla, kus jüütuid hulkureid karistatakse kolmeuise sunnitööga. Ta oleks kindlasti veel kauemgi lobisenud, kui Barton Clark pahuralt poleks meelde tuletanud, et neil täna veel oli ees pikk tee.

„Toredad väljawaated, tõepoolest,“ ütles ta, kui nad jälle olid lahkesei. Üheksatümmend päeva five lõhkuda — see puudus veel!“

„Ära tee end naeruväärseks, wana sõber,“ ütles Sanderson üleolewalt. „Niikaua, kui sul on raha taskus, ei pista sind keegi pokri — isegi mitte juhul, kui sarnaned wälimuselt rohkem kerjusele kui ausale kodanikule. Aga, loomulikult, on parem jellest külast kaugelt mööda hiilida. Politseiga pole kunagi hea lähemasse ühendusse astuda.“

Oli juba hiline pealelõuna. Punane päikefetas oli wajunud metsa taha, ja ainult üksikud türed kuldasid veel helkivaid roopaid. Pool tundi veel ja siis laskub pimedus.

Jälle kerkis mõlemi ränduri ette üks armukaist signaalmastidest.

Maxwell Sanderson märkas jeda koha, kuid Barton Clark wahtis paremale poole lagedale wäljale. Tema tähelepanu kõitis mees töölise riietes ja laia-weerelises õlgaabus, kes liikumatuselt seisis puu all.

Järsku seisatas Sanderson.

„Laewane isa!“ hüüdis ta waimustuses. „Meie oleme kohal! Nõik tundub siin nii tuttawana... Wast petab mind mälu?... Aga ei... see on mõimatu. Tõepoolest, see on sama koht. Näed, nüüd, Bart, kui hästi ma mäletan ümbrust!“

Ja ta ronis tammilt alla.

„Noh, kas ja ei tule kaasa?“ küsis ta üllatunult, kui sõber ei nihkunud paigast. „Ärta üles, poisju, ja tule aita otsida. Siin kõrges rohus peab jee paist olema. Tee tähtu, sest warsti on widewif!“

„Dota“ hiiuatas Clark sumbutatud häälel.

Sanderson jäi seisma.

„Mis sul jälle on?“ küsis ta kannatamatult.

„Wõibolla ei peta sind ju mälu,“ ütles Clark taja, „kuid igatahes on parem, kui kannatad weel weidi. Waata seda meest seal puu all. Suba hult aega seisab ta liikumatult, nagu waritsedes kedagi. On tal käes kepp wõi pikksilm?“

Sanderson silitas oma tüükalist lõuga ja pööras pilgu pinewal huwil üksikule mehele.

„Sa arwad muidugi, et Peter Blodgett wõi keegi ta käsilastest luurab meid seal?“ ütles ta kõikselt. „Et sid wist jälle, nagu ikka, — aga siiski, kes teab?“

„Tal pole käes ei keppi ega pikksilma!“ hiiuatas Barton Clark järsku ärritatult. „Waid ta hoiab piisfi! Näen selgesti üles tõstetud toru.“

„Waata, aga waata,“ lausus Sanderson üsna rahulikult. „Näe, seal lendab seletus.“

Ja ta wihjas suurele kanakullile, kes tiirles kõrge õhus.

„Kull, mu armas Bart,“ ütles Sanderson üksikõikselt. „Wististi on ta liig jagedasti külastanud taluniku kanalad, jellepärast ta nüüd waritses seal.“

Sandersonil oli õigus, sest niipea, kui kull lastus madalamale, kõlas pauk. Lind seisis hetke liikumatult õhus ja langes siis otsejoones alla.

„See oli wast last!“ imestas Barton Clark. „Seda meest ei tahaks ma küll oma waenlaseks!“

„Noh, loodetawasti on ju ärritus nüüd waiunud ja me wõime otsimist alata,“ ütles Sanderson kummardades ja tähelepanelikult silmitsedes rohu puh-

maid. „Kustil siin kraatvi põhjas peab see teemandi-
pakk ajuma. Waewalt wõis ta kõrgemale jääda rip-
puma. Aga, igatahes, peame aja meetri ulatuses
kõik hoolikalt läbi tuhnama.“

„Seda me wõime,“ nõustus Barton Clark, „siis
on ju jüda rahul.“

Kõrges niiskes rohus toimus otjimine väga
aeglaselt. Kuna ilm pimenes, pidid nad väga
tähelepanelikult silmitsjema iga wäiksematki rohu-
tutti. Maxwell Sanderjõn juba kartis, et neil
tuleb siin lahtise taewa all ööbida ja hommikul otji-
mist jatkata.

Äkki hiliuatas Barton Clark wõidurõõmsalt Ta
jalge ees maas helkis midagi walget.

„Käes!“ karjus ta waimustuses. „Sme on juh-
tumud! Pakk on leitud!“

Maxwell Sanderjõn, kes sõbrast oli mõne meetri
kaugusel, ajas end sirgu ja hingas kergendatult.

„Suurepärane,“ ütles ta. „Wie minuti pärast
on juba nii pime, et ei tunne kolme sammu tagant
enam oma parimat sõpragi. Noh, Summal tänatud,
täna öösel wõime jälle rahulikult magada jängis.“

Clarki sõrmed wärisesid ärewusest, kui ta karbi
ümbert kõrwaldas määrdunud niiske paberi. Kaha
ja teemandid olid alles!

„Bagan wõtaks, fihlweo kaotasin,“ naeris Bar-
ton Clark sõbralle näidates jätendawaid aardeid.
„Säh, wõta! Oleme nüüd kahtlemata kõige rikka-
mad „maantee riiklised“ Ameerikas!“

Maxwell fulges karbi ja pistis selle oma paiga-
tud kunte põuetasku, andis sõbralle tugewa matju
wastu õlga, ja ronis siis nõlwakust üles.

Näitlikelt oli nende seislusriikas teefond nüüd
jõudnud lõpule, kuid — tõelikult algas ta alles.

Kahelkümnes peatükk.

Juhus etendab inimelus sageli otustatavat osa ja parimad katotsused võivad mõne pisikese ootamatuse tõttu nurjuda. Ugul tähtsusetu näivail sündmusil on mõnikord rängad tagajärjed, ja nii tihti tühised põhjused annavad inimese edaspidisele eluläigule teise summa.

Näiteks Sanderfoni ja Clarki kohtamine hulluriga, kel lõug oli aetud puhtaks ja käed inestamisväärselt valged, oli tegelikult ju ainult igapäevane juhus. Ja omegi oli see lihtne kõnelus põhjusiks, mis „rahakapi eriteadlane“ ja ta sõber pöörasid naudtele selja ja muutisid oma teekonna sihti, jattudes sellega veel hullemaisse hädaohtudesse, kui olid need, milledest nad alles äsja pääsesid õnnelikult.

Barton Clarki, kelle tuju teemantide leid oli tundumatult tõstnud, vihastas veidi, et Maxwell Sanderfon asjale juhtus nii ükskõikjelt. Kuigi see oli juba Sanderfoni isekoomu wiga, sest tal polnud kunagi kombeks avaldada oma tõelisi tundeid. Nii õnnes kui õnnetuses oli ta alati rahulik ja tasa-kaalukas.

Ja seeford oli ta ainult salapäraselt naeratanud ja siis waitides edasi sammunud, nagu poleks juhtunud midagi tähtsat.

Kestis hull aega enne kui ta ootamatult sõnas:

„Kärs libedamini, kui ma oletasin. Nüüd võin sulle ju arwastl tunnistada, et kahtlesin ise terve aja selle ettevõtte õnnestumises.“

„See oli ka ainult paljas juhus, mis liikas teemandid me teele,“ vastas Barton Clark. „Ma ei usu, et maailmas leidub veel teist inimest, kel oleks samapalju õnne kui minul!“

„Õnne?“ tähendas Sanderson üleolevalt. „Üheta ja kümnendikku õnnest moodustab kannatus, usu jeda!“

Jälle sammusid nad waitides edasi.

„Sõetolm lämmatab minu,“ oigas viimaks Barton Clark. „Kiided on märjad ja porised, jalad valutavad... Siin läheduses kuskil peaks ju ajuma mõni võõrastemaja, kus saaksime korraliku wanni ja mõistliku aseme?“

Maxwell Sanderson fortsutas kulmi.

„Dähemast külast ja ta kannidest seadustest hulkurite vastu hoiatati meid ju alles,“ ütles ta. „Pean õigemaks teha ringi, nagu mees joovitas, sest rumalast peast õnnetusesse joosta, pole mõtet. Muudugi ei leia me jellestõttu nii kiiresti korralikku ööbimispaika, — aga mis jellest?“

„Paljafas!“ pahandas Barton Clark. „Õnnist ja ije ju ütlesid, et rahatrahwiga wõib end wangiistusest lahti osta?“

„Jah, jeda küll, aga siis polnud meil veel teemante. Kujutle, ole hea, mis juhtub siis, kui meilt läbiotsimisel leitakse kalliskivid?“

„Sul on jälle õigus, Max, nagu alati,“ ütles Barton Clark. „ükski poliitseinit ühendriikides ei usuks, et oleme jelle waranduse hanfinud aujal teel.“

Taas jatkasid nad waitides teekonda.

„Saame täna veel wihma,“ lausus järsku Barton Clark ja näitas rasketele tumedatele pilwedele, mis koondusid otse nende peade kohale.

„Ei tee wiga,“ arwas Sanderson ükskõikjelt. „Homme jõuad ja küll pehmes jängis mõnuleda. Pole nii hull, kui kannatad veel jelle öö. Wul pole wähimatki iju sattuda oluforda, kus ma teist forda oleksin junnitud teemandid wiskama kraawi.“

Juba mõne jammu pärast jõudsid nad piirikivi juure, millest nad tulevikualgusel lugesid, et siit algab selle kogukonna maa-ala, kus õnnetu hullur mõisteti üheskõlmuks päevaks junnitööle.

Soovides kohalikele mõimudele mitte filma paista, pidid nad tahes-tahmata pöörama kõrwalteele, mis algas piirikivi juurest.

Porisel, loifudest lainetaval ja jügarvaidt wandri-roobastest wuristatud teel oli kõndimine palju ebamugavam kui siledal raudteetammil. Waststi tittenes tee koguni looksewaks ja lgrajaks, mis kadus pööjaste tihnikusse.

„Wuidugi, ettevaatus on hea asi,“ porises Barton Clark, „kuid ma ei mõista, miks me just seda wiletjat karjatänavat mööda peame lõtkima?“

„Rahustu, kulla sõber. Paar-kolm miili weel ja siis oleme külas. Pealegi pole see tee nii hull, kui sulle näib.“

Juba warem olid kauged wälguid hetteks walgustanud pimedat ümbrust, kuid nüüd sähwatas tuline juga otse metsa kohal ja järgmisel filmapiigul kuuldus wõimsat kõnemürinat, mis pani wärijema terve maa.

„Ja ma lootsin, et leiame enne wihma ulualuse,“ hädaldas Barton Clark. „Kuid nüüd läheb mürgel kohe lahti.“

„Sel aasta-ajal on äite siin sagedane külaline,“ wastas Sanderson filosoofilisel rahul.

„Saame mõlemad lähimärjaks! Minulle ei tee see küll juuremat häda, aga sina, Max, ei tohi mingil tingimusel enam teist ööd weeta lageda laewa all. On juba niikui nii ime, et ja tunaeilse külmetuise tagajärjel ei saanud kopsupõletikku!“

„Ära minu pärast muretse — mul on raudne termis,“ wastas Sanderson.

„Sa raud murdub, kui talle liig juured rasku-
jed peale laotatakse,“ tähendas Barton Clark mure-
likult. „Viimaste päevade sündmused ehitajid ju
organismille lohutavaid nõudeid, ja mõttetu oleks
weel asjatult riskida.“

Maywell Sanderjon teadis, et sõber kõneleb
tõtt. Seni, kui teemandid oli weel leidmata, hoi-
dis teda püsti pöörane närvipinge, kuid nüüd tun-
dis ta väsimust ja peatvalu. Kindlasti oleks see
väga hädaohtlik terwisele, kui ta jälle saaks läbi-
märjaks.

Uuesti tõmas kõrvulustatav pihkemürin ja siis
pääses walla moru. Nagu oleksid avanenud kõik
taewaluugid, woolas wett ojadena alla, ja tugewad
tuuleleikid ahwardasid maha paisjata kõik, mis seisis
nende teel.

Sähwitava wälgu walgulsel awastas Barton
Clark weidi maad eemal tumeda ehitise piirjooned.
Nähtawasti seisis seal mõni laut wõi kiiim. Hele-
dal päewawalgel oleks ta näinud, et see oli üpris
wilets ja lagunenud hoone, mille peremees ammu
juba jätnud saatuse hooleks. Kuid nüüd pilkates
pimeduses, pealegi tormi ajal, pakkus ta jüski wä-
sinud ränduritele küllaldaselt warju.

„Meil on õnne, Max! Tule kähku!“ hüüdis
ta ja hakkas jooksuma.

Wimestatud wälgu heledast särast ja pihutatud
woolawast wihmast, tormasid nad läbi kõrge tiheda
rohu kiiuni poole. Sisse pääseda oli kerge, sest
wana, roostetanud hingedel käärtuw uks oli ainult
finni liikunud.

Wimedes kumistas Sanderjon pehkinud öle-
kubule ja juutis ainult waewu hoida tafakaalu.
Clark jüitas tiku, hoolikalt warjates leeki teise
läega, et tuul jeda ei kustutaks.

Ringi ümber seinte rippusid puudarmade küljes pakku tolmuforruga kaetud hobuseriistad. Nampakkidest kõlksid alla tihedad ämblikvõrgud, kui imelikud wanikud. Ruumi kaugemast nurgast viis redel lakka.

„See pole just hotell, millest unistasin,“ ütles Clark, kui kustus tiff. „Kuid siin on siiski palju mugavam, kui väljas tuule käes. Kuuks ainult, kuidas wiim rabiseb vastu katusi — see on ju päris uputus!“

Sanderjon oli väsinult lastunud olekoole.

„Kui pool tundi veel jamaajuguse hooga edasi fajab, pole siin parem ühti kui õues. Aga wähe-malt torm ei pääse siia sisse,“ naeratas Sanderjon. „Meeleldi jüütaksin sigareti, kuid siin medeleb liig palju kuruvi õlgi. Põjemgi jäde võib tekitada tulekahju.“

„Jah, õlgedest pole siin puudujust,“ tähendas Barton Clark. „Ülal lakas leidub kindlasti ka heinu. Neist võime üksna hubase ajeme teha, sest pole lootust, et me täna veel leiame parema vöforteri.“

„Sinu kawatjus on arvatavasti teostamata,“ ütles Sanderjon, „sest katus lasseb wihma läbi ja heinte ajemel on seal kindlasti ainult märga jodi.“

Tuul paiskas neile lahtijest uksest wihamapiisku vastu nägu. Barton Clark taganes ruumi sisse-
müsesse.

„Igaks juhiks maatan järele,“ ütles ta, pühkides frae mahela nirišenuid wett.

Tikutule kumal weendus ta, et Sanderjonil oli õigus. Katus oli nii kui sõelapõhi ja läbi loendamatute pisikeste ja suurte aukude woollas wett läpastonud heintele.

„Ei, sinna kiill ei maffa minna,“ ütles Barton Clark redelit mööda alla ronides.

Sanderson oli wahapeal alumises ruumis ringi waadanud ja märganud jahwrisse wiivat uft.

„Siin on päris tore,“ hüüdis ta sõbrale. „See ruum on ehitatud rottide-kindlalt, ja sellepärast pole siia tunginud ka niiskust. Sumal tänatud, siin võib jälle wabalt suitsetada.“

Sahwer oli umbes kahetja jalga pikk ja samapalju lai ning tal oli waid üks uks.

Sanderson tõmbas taskust sigaritoosi, mis moodustas terawa kontrasti tema hulguise riietusle, — muide, ainus asi, mis polnud toonis ta maskifostiimiga. Toosis oli weel kaks sigarit. Ta wõttis ühe neist sõrmede wahele ja süütas tiku.

Ent Clarki juurimaks üllatusjeks ei lähendanud ta tuld sigarile, waid peatas tiku poolel teel, pinewal tähelepanul wahtides nurka.

„Mõh, mis nüüd juhtus?“ imestas Barton Clark, tahtmatult jumbutades häält.

„Waata korraks siina,“ wastas Sanderson.

Barton Clark juundas pilgu näidatud sihis ja wõpatas: põrandal lebasid wiis automaat-pistolit, kõik raskeid suurekaliibrilised relwad, ja kaks mahukat fasti kuulidega.

„Mis see peaks tähendama, Max“ küsis ta hämmastunult, kui kustus tikk.

Sanderson tõmbas teise tiku põlema, ja nüüd nägid nad rewolwristest weidi eemal kahte tuliant rasket jepawasarat. Wiimane atwastus tegi asja weel keerulisemaks.

„Imelik, wäga imelik,“ pomises Sanderson oma ette. „Säh, Bart, wõta tikud ja näita walgust. Pean jeda omapärast arsenali weidi lähemalt silmitsema. Pistolid on päris uued. Tolmu pole neil märgata, wististi ei ole nad siin wedelenud

üle paari päeva. Aga neid on juba tarvitatud.
 „Nii — Sellest võib järeldada —“

„Mida?“ küsis Clark pinetaval häälel.

„— et neid vasti jälle kawatsetakse tarvitada.“

„Aga milleks? Sellest wiletjast urkast pole ju midagi warastada!“

„Oled tõesti haruldajelt teratomeelne, Bart!
 Kuid — mujal ümbruses võib leiduda üsna palju näppamiswäärilist. Waata korraks neid wärskeid — wõilised tugewad tööriistad! Urwan, et naaberlinnas täna õhjel juhtub midagi, — kas mõni pangarööwimine või muud taolist —“

„Pangarööwimine — jah, see on üsna võimalik. Kuid, Max, mis see tühi wihm ikka teeb! — lajeme jalga. Meisje see asi ei punitu ja rumal on jattuda teiste pärast hätta!“

„Sul on täiel määral õigus, kuid praegusel juhul ei karda ma, et asi võiks muutuda karde-tawaks, pealegi on mu uudishimuline juurem kui ettewaatus. Igatahes ei lahku ma siit enne kui awastan, mis siin toetset.“

„Sa unustad wist, et kannad taskus teemante jajatuhande dollari wäärtuses?“ hüüatas Clark ägedalt. „Kas tahad neid tõesti oma tühi uudishimuline pärast panna kaalule?“

Arstuma tikur tuli põletas ta jõrmi, ta wõpatas ja lastis jõestunud puu kukkuda põrandale.

„Tühjeks uudishimuliks nimetad ja seda,“ ütles Maxwell Sanderson. „Õhjad, kulla pois. Minu meelest pole õudsemat kui teadmatus. Geista siin ja mitte aimata, mis sünnib nurga taga — see on kole!“

„Selle wiletja walguse juures me seda tõesti ei näe,“ porises Barton Clark tülpinult. „Ent kindlasti pole hea, kui jätame põlenud tikur siia

põrandale lebama. Oigu need mehed kui rumalad tahes, sellest nad märkavad kohe, et teegi on avastanud nende relvade lao."

Sa ta kummardas ning hakkas põrandalt korjama jõeks põlenuid tikke.

Maxwell Sanderson nõõpis oma kulumud, halvasti sobiva, westi lahti ja võttis kaenla alt revolveri, mis seal rippus nähtotis. See oli pisike moodjamat süsteemi browning. Et hädakorral relva kiiremini kätte saada, pani ta selle miid kuue wälimiseesse tasku.

"Muid pole küll aimu, mida siin tahetakse latvastada," tähendas Maxwell Sanderson väga rahulikul häälel. „Kuid mu mõistus ütleb, et tänane õõ on otse ideaalne igasugusteks seadusvastasteks tehinguteks. Sgatahes, olles juba kord siin, peame kannatlikult ootama asjade arengut. On enam kui kindel, et härrased, kellele kuuluvad need relvad, saabuvad autol, ja meie kuuleme aegjasti masina müürinat. Särelikult pole meil wajadust lahkuda siit kuivast nurgast enne, kui nad tulewad."

Barton Clarki see ettepanek küll ei waimustanud, kuid sõnalaujumatult alistus ta. Kuna torm endisel jõul edasi möllas, avas ta sahwri ukse ja kuulatas pinewalt, kas kuskilt ei kosta kahtlast kära. Kõnelust jatkata polnud jootmitaw, ja nii möõdus peaaegu terve tund, ilma et nad oleksid wõhetanud ainuski sõna.

Sgaford, kui rong müürises üle raudteetammi, mis asus ainult mõne miili kaugusel, paralleelselt halwa teega, millist möõda nad olid tulnud siia, ehmatasid nad.

"Kuule, Bart," hüüatas Sanderson järsku. „Tead, mida siin katwatjetakse: kallaletungi raudteerongile!"

„Rumalus!“ pomises Clark pahuralt.

„See pole mingi rumalus, kallid pojake! Soomulikult ei ole rünnak määratud reisirijatele, vaid postivagunile. Pea igas postikoitis leidub väärtkirju suuremate rahajummadega. Waft mäletad ja —“

„Tasa“, sojistas Clark hirmunult.

Maru oli hetkeks raugenud. Näis kui puhkaks tuul wiiru, et siis jälle uuel suurendatud jõul tegevusse astuda. Sel lühikesel rahu filmapilgul kostis selgesti lähenewa mootori pöörin.

„Kas kuulsid, Max? Wõi näis see mulle ainult?“

„Muidugi kuulsin: auto tuleb siinapoole! Rahjuks peame nüüd lahkuma sellest mugavast korterist ja warju otsima last, sest teist peidupaika siin ei ole ju.“

Kui nad väljusid jahwrist, ei kuulnud nad tuulemühinas enam auto lähenemist, kuid nägid selle asemel kaugele paistwat helgiheitjate kuma.

Sanderjoni ronis esimesena vedelilt üles. Sakast löi talle wastu niiskele läpastanud heinte wastik hais. Ta tõmbas tikust tuld ja waatas ringi.

„Sinna nurka ronime,“ ütles ta, näidates wafule poolele. „Oke räästa alla, seal näib olewat kõige kiitwem.“

„Wast ei tule auto siia,“ pomises Barton Clark.

„Kui ta aga tõesti tuleb, siis olime küll juured lambapead, et jääme kohale!“

Ta oli pugunud Sanderjoni selja taha wastikult lehkawasse heinapurusse. Maxwell jurus pea wastu seina pilu ja nägi helgiheitjate wärisewat walguist jõudwat kiiresti ligemale. Äkki peatus auto ja laternate tuli pöörati wäiksele hoonele. Selle walguusejuga langes läbi katuse aukude ta Sanderjoni näole, ja alateadlikult wajutas ta peo mada-lamale.

Sits kostis alt hääli. Selgihetitjad kustufid ja kütglaternate tuhnimäl kumäl nägi Sanderson autoft väljumät mitu meest.

„Neid näib olewat neli wõi wiis meest,“ jostistas Sanderson. „Täpselt ei tea ma ütelda. Ole ettevaatlik, Bart, liiguta end võimalikult wähem, ja Sumala pärast, ära aewasta.“

„Sul on ferge käskida,“ ütles Barton Clark taja-hilju, „kuid iialgi warem pole mul olnud nii juurt aewastamise tarwidust kui praegu.“

Näiid kuulsid nad raskeid samme laudpörandal, kummimantlite kahinat ja sumbutatud häälte suminat. Üks meestest wandus jõledat ilma.

„Ära piriſe,“ katkestas teda toores hääli. „Paremat ilma on raske ihaldada. See on nagu loodud meie jaoks.“

„Wiiekümne tuhande dollari pärast, iſegi kui see jagataſe wiide oſja,“ arwas kolmas mees, „wõib rahulikult laſta end wette kaſta. Poiſs, kes kardab wihma, ei ole wäärt —“

„Pea lõuad, muidu ſajab ſulle weel wihma ſiſſe!“

Rasfete taldade all müüdiſes küüni pörand. üks meestest ſüüitas elektri-taſkulaterna.

Sanderson püüdis, piiludes läbi lae prao, ſelgufele jõuda, millifeſſe ſeltſkonnatihti kuulufid need mehed, kes ſeal nii käreſſikalt aſkelbasid. Kuigi ta nägi waid nende lagipäid ja õlgu, märkas ta kohe, et ſiin polnud tegemiſt peente härradega, waid üſna kahtlaſte tüüpidega, kes arawereltifele inimeſele aſaſid ka päſepäewal hirmu peale.

Üks meestest, ſelle toorelt ettetiükim lõug kütis eriliſelt Sandersoni tähelepanu, oli nähtawasti jõngu pealiſ, ſeft teiſte pilgud rippufid auſadlikult

ta huultel, nagu oodates alati käste. Ka ta hääles tundus, kähinast hoolimata, midagi malitsejalikku.

„Noh, poisid,“ ütles ta, „nüüd mõtame kõigepealt julgustuseks tubli lonksu!“

Riitew pomin oli vastuseks.

„Sina, Steeter, anna pudel jüa!“ jattas ta jõhkral toonil. „Tehke hinge alt jookaks! Aga jeda pidage meeles: Peter ei saa piiskagi, ta hull inimene, jääb ju purju korgi nuusutamisekski, ja täna peame olema häined.“

Kõik naersid Petri kulul, ja temagi lõpuks ühines üldise naerulaginaga.

Auna pudel käis ühe käest teise kätte, istus pealil wanale kastile.

„Meil pole tarwis enam kaua oodata,“ ütles ta jalgu kõlgutades. „Boole tunni pärast läheb kohalik rong — ja siis on meil parajasti aega küllalt postirongi jaoks roopaid seada.“

„Kui ta ainult ei hiline ja jaamaillem enne kaubarongi läbi ei lasje,“ lausjus äkki ärritatud häälel. „Seda juhtub tihti.“

„Ma pole sinu arvamist küsinud, Cummings!“ katkestas teda toorelt pealik.

Ta illeolew toon ilmutas, et Cummingsi nimelisel mehel polnud jõugu nõukogus kuigi juurt hääleõigust.

„Kuigi ja meile töid päris väärtuslike teateid postifoti siju kohta,“ jattas pealik, „ei tähenda see weel, et ja nüüd oled mees, kellega arvestama peab. Sinu sugune noor molu peab kannatlikult ootama seni, kuni temalt midagi küsitakse. Said aru?“

Cummings oli tõesti hulga noorem oma kaastästest — arvatavasti alles kahelkümnepaastane. Ta nägu oli kõhn ja kahvatu ning ta huuled tõmble-

sid, nagu waluhoogudes. Wälimuselt ja käitumisel mõis teda pidada päris korralikuks inimeseks. Mõni nädal tagasi oli ta, tõepoolest weel olnud aus raudteeametnik.

„Too nüüd tuletukid, Steeter!“ rääkis pealik. „Cummingsile me rewolvrit ei anna. Mis teeb laps sihukese kardetawa asjaga? Rogemata laskeb maha weel iseenele!“

Endine raudteeametnik wärises terwest kehast ja neelatas kohmetanult, kui Steeter ilmus jahwrist nähtawale, wiis laetud automaatpistolit kaenlas.

„Teie — teie — ju ütlesite,“ fogeles ta kähisemal häälel. „Et — kellelegi... ei tehta kurja... Te lubasite ainult awada postiwaguni klaasuke ja wisata pörandale pisargaasi pommi! Aga mis teete nüüd rewolvritega?“

Jõugu pealik pahwatas naerma.

„Waat, kus mul wastiündinu! Mis lastu oleks meil jellest, kui ju endised ametiwennad nutaksid? Magama peawad nad, raskesti magama!“

„Ja jeda nad ka teewad, jegas end Steeter kõnelusje. „Kui sihuke wedur ikka kihutab oma kaheljalümne, üheksajümne kilomeetrilise tunnikirusega, ja järsku puudub üks roobas, noh, pojuke, ma ütlen, siis on ainult jodi taga!“

„Mis ja seal jahwatad?“ kätatas pealik wihaselt. „Pole siin kellelegi waja seletusi anda. Mina juba wastutan kõige eest.“

Cummings taganes taarudes. Pöörane hirm moonutas ta nägu.

„Te tahate rongi roobastest wälja lasta?“ kriiskas ta meeleheitel. „Kõige wägewama juures — jeda ei tohi te teha!“

„Mis me tohime wõi ei tohi, on meie asi ja siin me jee ei puutu. Auuled! Sina oled oma üles-

ande juba täitnud — meie muretsenud kõik tarvilikud andmed — ja nüüd pead ja ainult täitma käsku.“

„Aga see on mõrtsukatöö — kohutav inimeste tapmine! Mõtelge ometi reisijatele, naistele ja lastele, kes rahulikult magavad wagunitel!“

See nõrk noormees, kes tõesti oli kujutlenud, et postiwaguni võib inimestele kahju tegemata tühjakas riisuda, muutus nüüd korrapealt. Kui ta ilme ja liigutused alles weerand tundi tagasi avaldasid waid kartust ja segadust, siis nüüd ta otse jätendas hullumeelsest julgusest ja kindlusest.

Pöörates pealiskule selja, hüüdis ta teistele meestele:

„Kas olete inimesed või kuradid? Kas tahate tõesti küllma rahuga hukatusesse jaata süütu inimesed, naised ja lapsed? Kas teie ei kuule juba nende õudset hädakäija? Kas teil pole halastust jüdames?“

Ta waikis, suutmata edasi kõnelda.

Ka teised rõõmlid ei lausunud sõna. Neile näis see kohutav kuritegu, mis Cummingsil pani were tarretama joontes, päris igapäevase asjana. Beri ja oiged ei heidutanud neid, sest teiste inimeste kannatustest nad elasid. Nende amet nõudis julmuse ja toorust, sellepärast oli neile ka wõõras halastus.

Cummings seisis üsna lähedal awatud uksele. Taibates, et sõnad siin olid asjatud, pööras ta järsku kannalt ringi ja sööstis pimedusesse. Ta põgenemine toimus nii kiirelt ja ootamatult, et teised häärmastusest ei jõudnud end liigutada.

Sunnituseks komistas ta just ukse ees ja kukkus kápuli kõrgesse rohtu.

„Pea ta kinni, pealk!“ karjus Steeter. „See koer mängib kardetawat mängu — ta tahab meid ära anda!“

Kuid pealisk ei wajanud jeda soowitust. Weel enne, kui Steeter lõpetas oma jutu, haaras ta rewolwri ja sihtis. Riipea kui Cummings uuesti kargas jalule, wajutas ta päästikule. Üksteise järgi kõlasid mitu pauku.

Metjiku filjatusjega langes põgeneja kõhuli maha. Ta ei liigutanud end enam. Kolm kuuli olid tunginud ta selga.

Rahetümneesimene peatükk.

Ülal laskas kõlasid Maxwell Sanderson ja Barton Clark liikumatult. Ksja jündinud mõrtjufatöö toimus nii kiirelt ja ootamatult, et kumbki neist ei juutunud waejale Cummingsile. Kelle jüdametunnistus ärkas weel wiimisel filmapilgul, appi rutata. Olesks olnud ka lausa meeletus jõosta alla, sest ainult ühel neist oli rewolwer, ja mehed küünis olid kõik hästi relwastatud. Pealegi olid nad elukutselised mõrtjufad, kelle filmis inimelul polnud mingit wäärtust.

Kui alt kostsid paugud ning Cummingsi surmacelne filjatus, oli Clark wapustatult istukile karanud. Ta juust tungima wihase protestifarjatusse õnneks sumbutas wihma üksluine pladim. Rööwliid parajasti ka kõnlesid ägedalt läbijegi ja kollepärast et kuulnud nad midagi.

Sanderson surus hoiatawalt sõbra käsiwarr ja liiwendas siis juu tema kõrwale.

„Sumala pärast!“ kostitas ta ärritatult. „Die lasa. Aidata me niikuinii enam ei saa.“

Alt kõlasid waljud hääded. Rööwliid kättid oma pealiku lastmisostust ja kindlat kätt.

„Olen jeda alati rääkinud,“ wõiduröömutšes Steeter,“ et Brockist paremat lastmist ei leidu terwel maal. Cummingsile, ahwinärule, jutustasin ka selles, kuid tema, mait, omas rumaluses ei uskunud mu sõnu!“

Bealit irvitas üleolevalt. Ta pilgus helkis põrgulikku furjust.

„See loll armas, et Eedi Brodi on kerge petta! Siisje kukkus, kaabakas!“

„Niisugune memnepoeg kipub ka täismeeste jeltsi,“ mõnitas Steeter. „Noh, nüüd ta leidis ka õige otja. Kuid meil pole vaja kurvastada, on palju kasulikum igaihele, kui saak jagatakse wiie oja ajemel ainult nelja jalku.“

Üht rõõmliteist valdas äkki kartus.

„Kuulge, teie,“ ütles ta ehmunud. „Mis juhtub, kui keegi mõõras kuulis pauke ja nüüd ruttab siia!“

„Wiim on ka sinu pea pehmeks teinud,“ irvitas Brod tigidalt. „Siisjese wiimawalingu ajal ei kuule pauku kolme sommu kaugusele. Mõit arwad ja, et ma kergemeelselt panen kaalule ettemõtte, mis meile vähemalt wiiskümmend tuhat dollarit puhaskasu annab?“

Säbistatult langetas teine pea.

„Aga nüüd on aeg tööle minna,“ jatkas ta asjalikult. „Seletada mul enam miskit ei ole — ie ju teate, mis teha tuleb. Pidage meeles, et kõif käigu kähku — mingit wiivitamist! Ellujäänud ei tohi ärgata! Ja ärge te tühistele asjadele aega raijake — postifott rahadega tajub aujalt me waema!“

Siis lüskis ta Steeteri, kes nähtavasti oli ta paremaks käeks, veel kord pudeli lasta ringi käia. Kuna teised endale wiinast julgust hankisid, nuujutas Brod ise juurimal mõnutundel walget pulbrit, mille ta oli piisjeseft karbist walanud oma peopeale. Ta oli nimelt „lumelind“, — nii kutsutakse furjategijate seas kofainiste, — kes enne iga

otjustawat lahingut wajas jeda häwitawat mürki,
„et hoida pea selge“, nagu ta ise wäljendas.

Räbi wihma rabina kajas äkki kauge weduri-
wile. See tuli arwatawasti lähenewalt kohalikult
rongilt.

„Edasi“, käskis Brod lühidalt.

Taskulatern kustus ja küünile lastus piikane
pimedus. Warsti waikis ka eemalduwate sammude
müdin.

Barton Clark seisis ühe hüppega jalul ja ahmis
hingeldades õhku.

„Need pole enam inimesed!“ hüüdis ta. „Waid
lauja saatanad!“

„Sa koguni rumalad saatanad!“ wastas Mag-
well Sanderjon.“ Südsest weresaumast, mille nad
kawatsewad forraldada, ei saa nad vähematti kaju.
Postiwagun asetseb tawalikult ifka otse weduri ta-
ga — ja puruneb järelikult esimesena. Segi juhul,
kui wedurijuhil õnnestub weel wiimajel filmapilul
anda wastuauru, julgutwad usjed õhurõhumise sur-
wel nii kõwasti, et neli meest mingil tingimisel ei
suruda neid awada. Uga oletades, et nad siiski pü-
süwa waewa järgi pääsewad wagunisse, kulub neil
tunde, enne kui nad sealt segi paisatud jaadetiste
wirnast leiawad otstatawa postifoti. Kuid on enam-
wähem kindel, et paari tunni pärast on kõik lange-
nud tulerokaiks.“

Barton Clarki waimufilma ette terkisid rongi-
õnnetuse jubedad pildid, rusude alla maetud laibad
ja surijate prinast moonutatud näod.

„Sumala pärast, Mag!“ hüüdis ta ägeduses,
„meie ei tohi ometi siinuitid reisijaid, naisi ja lapsi
lasta hukkuda! Liiguta oma peaju, — peab ometi
leiduma mingi abinõu jelle kohutawa kuriteo talis-
tamiseks!“

„Loomulikult ei lasje meie seda jündida — jee on ju päewafelge,” Iaulus Maxwell Sanderfon rahulikult. „Ma peaaegu usun, et saatus ise on meid walinud oma tööriistadeks, sest oleme praegusel filmapilgul ainsad inimesed maailmal, kelle wõimuses seisab sadandete inimeste elu päästmine. See asi pole muudugi väga lihtne, eni igatahes teeme kõik, mis juudame.”

„Kõige rumalam on,” ütles nüüd Barton Clark juba weidi rahulikunil toonil, „et meil on kahe mehe peale ainult üks rewolwer. Aga ükskõik! Kui kaalul on inimeste elud, siis ei tohi kõhelda!”

„Waata, jee mulle juba meeldib,” sõnas Sanderfon. „Kui wõimne häda käes — siis unustad sinagi oma ettewaatlikkuse. Aga tule nüüd karmesti, meil pole minutitki laotada. Kas ei kostnud juba jälle wedurivile?”

Clark, kes sõbra kannul jookkis kiiniist wälja, komistas Cummingsi laibale ja seisatas tahtmatult. Ta tõmbas tikust tuld, ja kaitstes seda peoga tuule eest, põlvitas maha.

„See waene hing on juba kange. Lootsin siil, et jaame teda weel aidata. Ta tegi ju kõik, et takistada julma kuritegu —”

„Jäta matusekõne pidamine teiseks forrats!” hüüdis Sanderfon edasi tormates.

Rohalik rong, mis siit möödus ainult mõni minut enne postirongi, ilmus käänaku tagant nähtawale. Weduri wõimas latern heitis heleda walguisejoa ümbrüfewale wõsastikule ja pimestas hetkeks jooksjate silmi.

Sanderfon ja Clark filmasid teemeenes rööwite autot ja ruttasid selle juure.

„Kas meie ei awaks bensiniitangi forgi ja lafetšime ta tühjaks jooksta, Max? Siis ei pääse nad pärast põgenema?“

Sanderjoni üllatus, sest sama mõte oli wälgu-kiirusel läbinud ka tema pea. Aga siiski lausjus ta:

„Meie pole politseirühm, Bart! Kas need kaabakad pääsewad põgenema wõi mitte, jee ei puutu meisse. Meie ülesandeks on ainuüksi taristada katwatjetud rongiõnnetuse teostamisest.“

„Sul on wist õigus,“ nõustus Barton Clark, kuid lihas hiljem kaheldes: „Aga kas siiski poleks parem, kui need neli alatud rööwliit —“

Ent ta ei lõpetanud lauset, kuna järsku tal tuli meelde, et oli samasugune seaduserikkujärgi kui nemadki.

Tee ja raudteetammide wahel oli umbes saja meetri laiune tihe metsariba. Nähtawasti tundsid bandiidid ümbrust hästi ja leidisid pimedas kohe jalgraja, mis wiis raudteeni, kuid Sanderjoni ja Clarkil tuli tungida otse läbi padrikku. Kuivanud oksad raskusid ja pragisesid nende sammude all, ja wairjel õõl oleks nende edasiliikumist kuulnud kaugel. Kuid wihma jabin, tuule ulgumine ja aegajalt kostuw raske kõuemiirini jumbutajad kõik teised häälid.

Märjad oksad löid neile lastudes wastu nägu, roiskad hiskusid lõhki nende riided, kuid peatamata tormasid nad edasi.

Beel hulk maad oli neil minna, kui rong nende kohalt mööda wuhises, ahkides ja jädemeid pilbudes. Siis kaugenes rotaste ragin.

„Oleksime talitanud mõistlikumalt,“ ütles Barton Clark, „kui oleksime läinud mööda teed. Siit kaudu ei jõua me millalgi kohale.“

„Ära hädalda — näe seal ongi jalgrada,“ josis-
tas Sanderjon. „Olin weendumud, et juin kuskil
ikka leidub kitsas teeke. Aga nüüd taha, mu poeg,
muidu kumlemad nad meie lähenemist.“

Barsti jõusid nad metsaveerele ja nägid endi
ees musteneivat raudteetammi. Laterna nõrk kuma
tantsihüles märgadel roobastel. Nad kuulsid wafara
kõlemaid lööke — nähtawasti olid rööwolid juba ame-
tis kanguamas roopaid.

Rare hääl hiiudis:

„Mis te wahi- te seal? Tulge appi! Aruwid
on kõwasti kinni!“

Sanderjon tõmbas taskust rewolwri ja liikas
kaitse eest.

„Roodetawasti ajab ehmatuse nad põgenema,“
josis- tas ta. „Meie peame tegema nii juurt kisa,
nagu oleks rood sõdureid lähenemas. Seida pikali
maha, sest on üsna võimalik, et härrad awawad
ka meile tule. Mina loomulikult ei sihi otsekohe
kellelegisse, kuid neilt me sellist tähelepanu ei tohi
oodata.“

Clark lastus puie warju põlwili.

„Noh, nüüd võib lahing alata,“ josis- tas ta.

Brock hoidis laternat kõrgel ja walgusekumas
paistisid selgesti kõik neli meest, kellest kaks pikkade
kangidega püüdsid lahti murda roopaid, kuma Ske-
ter tagus wafaraga ühendawatele neetidele.

Sanderjonil oleks kerge olnud mõnd rööwolitest
surmawalt haawata, sest tal oli aega rahulikult
sihtimiseks. Ent tal polnud küllalt julmusest inimeste
tapmiseks, kes ei aimanud hädaohtu.

Kui hetkeks rauges pikse- miirin, kasutas Sander-
jon jeda liihikest wafust ja karjus terwest jõust:

„Wirake nad jisse! Rähku! Me peame nad
wangistama!“

Kiirelt kõlajid neli pauku üksteise järele. Runa Sanderson laskis jooksvult, tekkis mulje, nagu oleks neli meest korraga tulistanud.

Dotamatu riinast saadutas saotatud mõju: rõõvlid kaotasid ehmatuselt pea. Brod ühki juutis veel kainelt mõelda, ja ta esimeheks liigutuseks oli kustutada elektrilamp. Nüüd nägi vaenlased ainult pimedas jookslengid warje.

„Surnult või elusalt — aga me peame nad kätte saama!“ karjus Sanderson. „Edasi, poisid! Ärge laske neid põgeneda!“

„Kuulen, härra inspektor!“ vastas Clark nii waljusti kui jaksas. „Sae — minge teie kolmekesti üle tammi — neid wõllaroogasid ei ole ju rohkem kui neli!“

Bartoni kisa weenis rõõmleid täiesti waenlaste ülewõimius, pealegi kui Sanderson jälle uue kuulide-magasi oli pistnud rewolvrisse ja nüüd uuesti algas tulistamist.

Brod ja ta kaaslased mõtlesid, et keegi oli neid ära annud, teatades nende kawatsest politseile. Wandudes käskis pealisk mehi põgeneda, kes ka kobe kuulasid käsku. Ent esimese kabusirnu tuhina möödudes haarasid nad pistolid ja awasid waenlastele tule, ise kivist taganedes.

Wõlkiirete liigutustega liikas Sanderson rewolvrisse ikka uusi kuul, ja nagu hullumeelne edasi-tagasi joostes, paugutas ta sihtimata. Ka Barton Clark ei püüanud hetkegi paigal, terve aja kühades täiest kõrist.

Järsku aga heitis ta rohule pikali, sest waenlase kuul oli paari sentimeetri kaugusest wuhisenud ta peast mööda.

„Die ettewaatlik, Max!“ hoiatas ta oma sõpra. „Died kaubakatele heaks märklauaks.“

Ent ta hoiatus jäi kahjuks hiljaks, mida tõendas jumbutatud walukarje Sanderjoni juust. Ehmunult kargas Barton Clark piisti ja ruttas juure, kes taarudes langes ta käte wahele.

„Säh — wõta!“ oigas ta Clarkile pihku surudes rewolwri.

„Helde taewas! Kas oled raskesti haawatud?“

„Ära minu pärast muretse — sain ainult väikse kriimustuse. Pead neid weel natuke hirmutama! Ära kõhkle — lahe!“

Kuigi Barton ei uskunud, et Sanderjoni haaw oli kerge, täitis ta ometi wiivitamata käju, jattates lastmist.

Brock oli wahepeal oma jõugu liitmed, kes ehmatuses olid laiali jooksnud, jälle kogunud ja kästis neid nüüd ühiskult hiilida auto juure.

„Olge aga ettevaatlikud,“ manitses ta kaaslasti. „Wõib olla need pörgulised nihkijid ehk meie masina ülles ja maritsemad nüüd seal.“

Wõit neli meest jooksid raudteetammist alla, jõõksid metja ja hiilijid siis wargsi, üksteisest võimalikult kaugemale hoidudes, auto poole.

Maxwell Sanderjoni toetus seljaga vastu püüd, hingeldades ja wahel taha wiates. Ta surrus käe vastu rindu.

„Saaw on tõesti kerge,“ rahustas ta nõrgal häälel Barton Clarki kui see astus ta juure. „Arwatavasti põrkas kuul rinnakorwi vastu... Wuul on külm ja tunnen imelikku wärinat kehhas. Aga arwatavasti möödub see kohe. Kas sa ei aitaks mind tšipake?“

Barton siilitas tifu ja walgustas oma sõbra nägu. Kohe taipas ta, et Sanderjoniaga oli asi halb.

„Kust tabas sind kuul, Max?“ küsis ta murelikult.

„Siit — natuke allpool õlga. Õlga ära karda, see pole kardetav. Mõrkushoog möödub varsti. Kas ja ei seoks midagi haava ümber, et verejooksu seisma panna?“

See oli muudugi pinnedas väga raske toiming, eriti veel jelletõttu, et Barton Clarki sõrmed erutusest ja pingutusest värisesid kui haavalehed.“

Lõrm vaibus äkki, nagu oleks ta jõud lõppenud otja. Wihmatavaling muutus tahajeks jahinaks ja tumedate pilvede wähele tekkisid heledamad laigud.

Teiselt poolt metsatukka kostis mootori mürinat. Mõõvolid, weendunud, et auto läheduses ei varitse-
 nud waenlasi, istusid masinasse ja fihutasid minema, nii kiiresti, kui lubas äärmiselt wilets tee.

„Oleks meil ometi auto!“ hüüatas Barton Clark nufraalt. „Kuidas saan ju näiid toimetada warju alla?“

Raugelt lähenes tume mürin, siis kõlas läbitungiv wile. Käänaku tagant langes hele walgusjuga niiskelt läikivatele roobastele. Maa wäri-
 ses pöörasel kiirusel fihutawa rongi all. Siiglaslik wedur tormas neist mööda, liisudes end järgi pikka wagunite rida. Weduri juures, kes masinaruumist wälja waatas, ei aimanud, et wähe oleks puudunud ja see sõit oleks jäänud ta wiimseks.

Barton Clark nägi postiwagunis ametnikke korraldamas saadetisi, mis olid määratud järgmisele jaamale. Pinnedates magamiswagunites aga lebasid reisijad, rataste üksluisest raginast juigutatud sügawaasse unne. Nad ei saa ialgi teada, et waemu pääsesid hirmsast katastroofist, mis oleks nõudnud nende elu.

Sanderson jälgis pilguga seni pikka wagunite keed, kuni käänaku taha kadusid punased lõpptuled.

Ta walulijelt kofku furrutud hünled awanesid õnnelikuks naeratusjeks.

„Kõik need inimesed on päästetud,“ ütles ta rahulikult. „Me uilesanne on sooritatud! Niiid tulgu, mis tuleb! Olen ennegi tasunud teiste arweid!“

Rahetümneteine peatükk.

Ruigi jõber teda tublisti toetas, pidi Maxwell Sanderson jüiski pingutama terwest jõust, et saawutada porist teed, millel fõndimine muutus weel raskemaks.

Clark murdis asjata pead, mis niiid ette wõtta, kuid ta ei leidnud mingit pääseteed. Maxwell Sanderson komistas ja waarus igal sammul, ta waewu püüdis üldse weel jalul. Kuhu pidid nad minema? kust leidma warjupaiga?

„Max!“ ütles ta hingeldades, jest jõbra käed lasujid raskelt ta õlgadel. „Meie oleme mõlemad küll jääraised tobedad, kelle jarnaseid ei leidu terwel maal! Kui me niiid jatume politseinike küüsi, mis me jüis ütleme? Minus wõimalus on — kõnelda tött.“

Soolimata walutawast haawat ja pöörajest nõrkusest, oli Sandersoni pea küllalt weel selge, et märgata filmapiltjelt jelle ettepaneku kardetawat twiga.

„Ei, mu poeg,“ ütles ta tasa. „Seda meie ei tohi! Tõde tundub jageli juurima walena. Mõtke Cummingsi furnukehale. Ametiwõimud kahtlustasid meid tingimata tema tapmises.“

„Sul on õigus — jellele ma ei mõtelnud,“ oigas Barton Clark. „Jssjand taewas — jelle õnnetu unustasin ma täiesti.“

„Sa mul tuli ta alles praegu meelde. Puhkame weidi. La! ma mõtlen.“

Ta hää! rauges jorinaks ja raskelt laskus ta sõbra toetawale käsiwarrele.

„Midagi peab furnuga ette wõtma. Peame ta wiima metsa tihnikusse,“ ütles Barton Clark.

Sanderison oli wahpeal natuke toibunud ja jõudis nüüd jälle rääkida.

„Muidugi — sinna ei wõi ta jääda. Niipea ei tohi teda üldse leida, sest siis langeksime kõhe tahtluse alla.“

„Mõistan, mis sa soowid!“ Barton Clark raputas end mastikusest.

„Geatüll, lähen sinna ja sean asjad joonde. Aga enne pean ju wiima ulualla.“

Siis mõtiskles ta wiimu.

„Inimesed küsimad sinult tingimata, kes sind haawas. Kõige mõistlikum on wist, et seletame neile järgmist: kohtasime maanteel hulkurit, kellega rändasime koos edasi. Ta märkas, et meil oli raha kaajas ning tahtis seda öösel warastada. Kuid meie ärkasime ning takistasime teda. Wilahoos haaras ta rewolvri ja laskis. See kõlab launis ustawana, on ju?“

Kuid Sanderison ei wastanud. Ta wõpatas järsku, taarus ja wajus siis kõksi. Suure waewaga suutis Clark teda kinni hoida. Pikkamisi aetas ta siis minestusesse langenud sõbra murule pikali.

Meeleheitliku abituse tunne waldas Barton Clarki. Mis siis, kui Magwell Sanderison on nii raskesti haawatud, et ainult kiire arstiabi wõib ta päästa? Ja läheduses polnud elamut — ainustki tuld ei paistnud kuskilt. Kui palju maad oli linnani? Tal polnud aimugi. See oli ka lõpuks ükskõik, sest ainult paari kilomeetri kaugusele jõuaks ta

tasjida meelemärkujeta sõbra, kes kaalus vähemalt sada seitsekümmend naela.

Järsku kajas läbi öise vaikuse koera ulgumine. Barton Clark kuulatas pinewal tähelepanul: tööpoolest, koer haukus üsna ligidal. Noormehe rinnas tärkas lootuse jäde.

Kus leidub koeri, mõtles ta endamisi, seal peab ka ajuma inimesi. Wast leian ma maja, kuhu wõin wiia waele Mary!

Ja ta ruttas nii kärmesti kui lubas ta raste kändam, teed mööda edasi. Weidi aja pärast filmas ta mitte kaugele teest neljakandilist kahetordset talumaja, mille aknad olid pimedad.

Waenulikult urisedes tuli koer talle lagunenud lattaia juures wastu. Clark tõrjus koera maast haaratud malakaga tagasi ja ronis aia wahelt õuele. Koer ei julgenud teda puudutada, kuid haukus seda waljemalt.

Uken teisel korral kisti lahti, nähtawale ilmus mehe pea ja wihane hääl küsis:

„Kes seal kuradi pihta kolistab?“

„Ennetus on juhtunud,“ hüüdis Clark. „Üks mees sai haawata. Otsin talle abi. Wajan arsti.“

„Mina pole arst,“ kostis tige wastus. „Pealegi pole linn kaugele — sinna on waewalt kaks miili maad.“

„Siis lubage vähemalt tarwitada oma telefoni,“ ütles Clark jonnakalt, jolwatud mehe toorusest.

„Mul pole telefoni!“

„Aga kuulge ometi — mul on kaahas raskesti haawatu. Teie abita on mul wõimatu teda linna wiia.“ Ja lisas siis, äkilisele mõttejähwatusele järgides: „Muudugi tasun ma auwasti teie waewa.“

Niiid kostis wastuseks segast pominat. Nähtawasti taluperemees oli pööranud oma naise poole, küsides temalt nõu. Nagu Clark lootnud, mõjus tasu

paakumine. Ent siiski kestis igawitu, enne kui mees uuesti astus akna taha.

„Ma tulen alla ja lasen teid siise,“ ütles ta pahural häälel.

Tikuwalgus jähwatas pimedas, lamp süüdati põlema. Jälle kestis hulka aega, enne kui mees pani enda riidesse ja wõttis lambi. Gette's wajus mae jälle pimedusse ning siis wiimaks ilmus walguse kuma eesukse akna kohale.

Ettevaatlikult pilutati üks, kuid Clark, kes seda filmapiltu trepil oli oodanud, liiskas ukse pärani ja komberdas oma ranga koormaga üle läwe. Enam ei juutnud ta hoida sõbra rasket keha, sest ta jõud oli raugemas. Kuna ta ruumis ei filmanud jängi, ajetas ta minestanu paljale põrandale.

Paljajalu, manas näruses öösärgis ja fortjunud laiaades pükstes, millel tolkneseid rebenenud traafid, seisis taluni kehet ruumi, hoides kõrgel lambi. Ta oli paks laiaõlgne mees, kelle lõug polnud wist paar nädalat enam näinud habemenuga.

Warsti liipas ta ta naine lohijewates tuhwolites trepist alla, mana kõhetu naine, kelle räpasest pleekinud hommikufkleidist õhtus kõrbenud raswa haisu. Ta kitsjad, kõwasti kokkusurutud huuled awaldasid ihnsust ja tagedust.

„Tulehark!“ mõtles Barton Clark.

„Miks ja lastsid jääraseid hulguised siise?“ karjus ta kõledal häälel. „Kas ja ei näe, et nad on wõjawnennad, kelle koht pole aujas majas? Pealegi weel jüdaöö tunnil!“

Peremees oli nähtawasti harjunud naise sõna kuulama.

„See küll, kullake, — kui ja tahad, wistan nad kobe wälja.“

Clark, kes parajasti kummardus Sanderjoni kohale, pinewalt kuulatades kas ta veel hingab, protestis meesfikult.

„Vaadake ometi ise,“ karjus ta vihajelt. „Kas tahate tõesti surija heita ukse taha? Peate mu sõbrale jeni andma ulualust, kuni toon siia arsti!“

„Pole juttugi! Wiska need kaabakad wälja, Sneed. Neil santidel pole ju sentigi raha!“

Clark taipas kohe, et selle rahaahne naise inimlikule kaastundele oli asjata loota, sellepärast ta wõttis tarwitusele teise tooni.

„Teil on õigus, armas inimene,“ ütles ta. „Wälimuse järgi otjustades oleme päris pätid. Kuid me pole tawalikud hullurid, kes hädajunnil longiwad mööda maanteed. Ei, oleme oma löbu pärast teel, õigemini sõpradega sõlmitud kihlweo tõttu. Wõin teile rikkalikult tajuda kõik tüli ja waewa. Sähke — palun!“

Ta oli haaranud taskust puntra pangatähti ja ulatas selle nüüd naisele. Ammuli kui filmiõhkes teda jüdametu paar. Naise filmis süttis himur tuli.

„Wiiekümneist dollarist piisab wist alguseks,“ jatkas Barton Clark. „Siljem annan teile veel rohkem, sest ma tahan teile korralikult tajuda kulud, mis tekitab teile mu haige sõbra fiinolek.“

Proua Sneed haaras ahnelt oma kulliküünte taoliste pruunide kontsuz sõrmedega raha, mille talle sirutas Barton Clark. Igat ükssikut rahatähte filmiõhkes ta tähelepanelikult. Kuna senini ta kätte olid sattunud ainult määrdinud ja kortsunud paberrahad, waatles ta umbuslikult neid tuliuusi siledaid ja käikimaid pangatähti. Alles kui ta igat ükssikut oli hoidnud wastu lambiwalgust ja weendunud, et weemärkid olid õigel kohal, jäi ta rahule.

„Nad wõiwad siin peatuda, Sneed,“ ütles ta. Wähemalt nii kaua kui tuleb arst.“

Siis pöörates Clarki poole küsis ta kinnuval häälel:

„Mis tal wiga on? Kes teda haamas?“

Baari ebasõbralik käitumine sundis Clarki ette-
maatusjale, ja sellepärast pidas ta paremaks loobuda
igasugusest seletuse andmisest.

„Rahjuks pole mul nüüd aega jutlemiseks,“ was-
tas ta ärritatult. „Kõigepealt tuleb kutsuda arst.
Telefoni teil majas ei ole?“

„Ei — selle riistapuu jaoks pole meil raha. Aga
lähemas talus, umbes poole miili kaugusel siit, on
telefon. Kui te lähete teed mööda edasi, näete warsti
paremat kätt jeda maja,“ wastas peremees.

„Aga majarahwast pole täna kodus,“ seletas pere-
naine. „Sellepärast ei pääse te fiske. Ega teist teed
ei ole — peate ifka otsekohe linna minema.“

„Geatüll,“ ütles Barton Clark. „Aga minu jõbet
ei wõi ometi niikaua siin pörandal lehada! Teil
kindlasti ometi leidub mõni tühi jäng?“

Kuigi peremees ei lausunud sõna, jatkas Clari
lihtsalt.

„Andke lamp oma naise kätte ja aidake mind!“

Majas oli ainult üks magamistuba: ühes asus
abielupaari woodi ja teises magas poeg. Kui mehed
hakkasid Sandersoni trepist ülles tassima, ruttas naine
kärneste ees, et wabastada tema jaoks poja aset.
Poiss, pikakaswuga seitsemeteist-aastane jõnglane,
protestis kirudes, kuid oli lõpuks fiiski sunnitud joo-
jast jängist wälja ronima.

Clark ja Sneed asetasiid nüüd minestanud San-
dersoni õlgkatile. Kui perenaine nägi, et haawatu
keha järsku raputas warin ja ta käed ning jalad
kramplikult tõmblesid, karjatas ta ja kufkus sajata-
ma, et ta majja oli inimene toodud surema.

Barton Clark, pööramata tähelepanu naise halise-
misele, kästis haawatu jätta rahule.

Siis jooksis ta kärmesti trepist alla ja tormas linna poole viiwale maanteele.

Kumal, et ta ei juutnud arsti telefoni teel kohale kutsuda! Siis oleks Sanderson palju kiiremini jäänud abi ja — tema oleks võinud waheaga, enne arsti tulekut, kasutada Cummingsi laiba kõrwaletometamijeks.

Lee oli äärmiselt wilets. Pikkamisi jõudis ta edasi. Ühtelugu jäid ta kingad wintskesse porisse kinni ja iga samm tähendas määratut jõupingutust. Kui ta silmas teeweeres järgmist talumaja, mis wõimusest jättis palju parema mulje kui Sneed'ide foristamatu elamu, seisatas ta.

Wast on pererahwas siin ometi kodus, mõtles ta, wõimusest hingeldades. Ehk eksis proua Sneed wõi tahtis ta teda meelega jellest majast eemale hoida. Tollest nõiast wõis kõike uskuda! Aga ijegi, kui maja oleks tühi, ei teeks see ju kurja, kui ta kasutaks telefoni?

Ta käänas teelt kõrwale, sammus kiiresti trepini ja hakkas siis mõlema rusikaga taguma uksle. Keegi ei wastanud. Ta wajutas lingi alla, raputas — üks oli lukus.

„Sa kuigi mind jellepärast süüdistatakse sisse-murdmises,“ pomises ta, „tungin ma siiski majja“

Ta astus lähema akna juure, surus õla wastu ruutu ja wajutas selle sisse. Klaas klirises ja fillunes — aga nüüd oli tal wõimalik käre pista läbi tekkinud awause ja eest liukata aknariiki. Ühe hüppega oli ta toas.

Ta süüitas tiku ja waatas ringi. Selles ruumis ei olnud telefoni. Ta käis kõik toad läbi, alles esikus märkas ta wanamoodset seinaparati, millest ta ikka weel leidis maal.

Wäitelinnaades heidetatse wara magama. Kas feijjaamas ongi weel kedagi? mõttes Barton Clark, kui kõlistas pikalt ja waljult.

Uga wastus jaabus nii kiiresti, et isegi kannatamatu Clark üllatus.

„Siin on juhtunud õnnetus, armas preiii,“ ütles ta ametnikule. „Tahaksin saada arsti. Kes on teie linnas kõige parem tohter?“

„Meil on waid üks arst!“ wastas naisehää. „Doktor Redfield. Kas ühendan teid temaga?“

„Jah, palun.“

Paar minutit hiljem kuulis ta arsti mõtawat kuuldetoru.

„Siin doktor Redfield. Mis on lahti?“

Arsti unisest ja furjast häälest wõis järeldada, et ta on hirmus wihane õise jegamiise pärast, ja ei andesta jeda ial, kui teda tühiise põhjuse pärast tülitatatakse.

„Reegi maantee hullur haawas raskesti mu sõpra. Ta on meelemärkujeta. Kuul on nähtawasti tunginud sügawale. Wiisin ta Sneedi talusse. Millal jõuaksite sinna, härra doktor?“

„Kahetümne minuti pärast olen kohal. Sneedi talu, ütlesite? Jah, tean, kus ta asub!“

Clark oli rõõmus, et arst ei esitanud pikemaid küsimusi ja ial ei tarwitsemud juhtunu kohta anda jeketusi.

Ta oli juba majast wäljumas, kui ta järsku taipas, et oleks hädaohtlik siin ümbruses endale joetada maenlasi. Sellepärast tõmbas ta taskuraamatust lehe ja kirjutas tiklude wilkumal walgulsel pererahwale wabanduskirja, millele kirjast wiis dolbrit purustatud akna klaasi eest.

Siis ruttas ta jälle tulnud teed tagasi, möödus Sneedi talust ja lähenes pool-joostes mahajäetud füünile.

Kuigi see asi oli pööraselt vastik — tuli seda ometi toimetada, sest vastasel korral võidi ju teda ja Sanderjoni süüdistada mõrtsukatöös. Salajas siiski lootis ta, et röövlite jõuk oli Cummingi laiba oma autos kaasa viinud.

Kuid ta pettus. Surnukeha asus veel jamas paigas, kus ta oli lebanud tema lahkedes.

Auna Clarkil polnud taskulaternat, hakkas ta pimedas otsima kaevu. Viimaks avastas ta selle füüni taga madalas mõjastikus. Kaevurakmete ümber olid põimunud väetisaknad ja äärtele kasvanud rohi. Pea üliinimlikku jõupingutust nõudis Clarkilt sammeldanud kaane lahvikangutamine ja eest liikkamine.

Döötjutades väsimusest jookkis ta jurnu juure tagasi, kahmas ta kaenlasse ja viis kaevule. Sulpatades kadus laip vette.

Sette seisid Barton Clark liikumatu paigal kohkunud pilgul vahtides alla tumedasse sügavusse. Kuid siis toibus ta jälle, õigemini sundis end wabanema painavast tardumusest, ja liikkas pooleldi mädanenud kaane endisele kohale tagasi.

Süba paistis Sneedi maja tuled, kui Barton Clark järsku wõpatas ja ehmatusest peatus kehet teed. Talle meenus äkki, et ta oli teinud hirmia, parandamata mea.

„Teemandid“ oigas ta, jurudes rusikatega meelekohti. „Kaevane isa! — teemandid unustasin ma Mari tasku! Kui arst nad leiab enne kui jõuan kohale, on otjas kõik! Milline eejel ma olin!“

Rahakümnefolmas peatükk.

Magu hullumeelne jõostis Barton Clark niid maja poole. lootes siiski veel õigeks ajaks pävale jõuda.

Kuidas võis ta ometi unustada nii tähtsa asja? See oli kohutav hooletus, mis wiis nad mõlemad hukatusesse. Maxwell Sanderson, kes kõige kriitilisemal hetkel ei kaotanud külmatverd ega otsustusvõimet, poleks iialgi teinud jäärast juurt wiga!

Olgu kohalik poliitsei kui kohtlane tahes, naeruwäärne oleks olnud uskuda, et kahte närust hulluri poleks kahtlustatud nende teemantide warguses wõi koguni röövimises. „Kust te saite need kalliskivid?“ küsitakse temalt tingimata. Ja mis ta wastab? Deida seletust, mis enam-wähem usutatavana näiks, oli päris wõimatu. Barton Clark oli weendumud, et ijegi Maxwell Sanderson, kes ometi erines kõigest teistest inimestest oma haruldase leidlikkusega, poleks praegusel korral jutanud püümisest wälja rabeleda.

Pool tundi oli möödunud kõnelusest arstiga. Wähemalt kümme minutit kulub enne, kui ta jõuab Sneedi tallu — tõesti hulluks võis minna meeleheitest!

Juba kaugele paistjid maja ees seiswa auto tuled. Arst oli saabunud. Parajasti sel hetkel, kui Barton Clark astus trepile, kuulis ta kuskil lähedal ufse kääksumist. Wististi käis keegi tallis, sest minut hiljem kostis hobuse kappjade plaginat. Siis paistis maanteelt kiiresti eemalduma ratsaniku tume kogu.

Kes see oli? Doktor Steinfeld wististi alles talitas toas, järelikult tema see ei olnud. Aga

mispärast kihutas taluperemees nii hiltjel öö
tunnil linna?

Bastust oli kerge aimata, ent Barton Clark
oma juures ärrituses otjis peremehe sõidule kõige
kummaliskemaid seletusi. Bast pööras arst politsei
poole ainult sellepärast, et tahtis kiiresti selgitada
haatvamise lugu. Wõi — külmajudinat murasid
Clarki selga pidi alla — oli Sanderson juba surnud
ja kästjalg saadeti surnuwantrit tooma. Ebaukslik
naine ju ei tahtnud haamatutki pidada oma majas,
weel vähem foolnut.

Barton Clarki esimeheks mõtteks oli: kobe tor-
mata majja. Ent siis ta fundis end rahule, awas
tasahilju ukse ja astus kiviwarbul tuppa. Sgal
juhul oli parem enne tutvuda olukorraga, kui ette-
walmistamatult ilmuda tegevusväljale.

Kaminajamsil seisew suitsust tahmunud klaasiga
lamp walgustas hämaralt juurt ruumi. Teiselt
korralt kuuludus perenaise kummutat häält. Barton
Clark teritas kõrwu.

„Mina nõuan aga, et ta wiibimata wiidakš
majast wälja,“ kriiskas naine waljusti.

„Ma juba seletasin teile, proua Sneed, et haa-
watu tingimata peab kahels-kolmeš päewakš jääma
siia. Siis on ta niitõrd paranenud, et haiglasse
toimetamine ei tekita enam hädaohju. Praegu teda
liigutada — tähendakš mõrtsukatööd!“

„Tea, kel jäärasest hulgušest ka kahju on!“ siijes
naine wihajelt. „Kga kus peab siis minu poeg
magama? Kas annate talle uue woodi?“

„Kui teie pojale ei kõlba lasta heintel magada,
siis wõib ta ju paariks päewakš kolida naabrite
juure! Põetajale, kes warsti saabub, tooge tuppa
jületäis heinu, tema lepib wähešega. Widadagi pole
parata, proua Sneed, ärge asjatult waielge. Sai-

get meest ei tohi siit enne liigutada, kui olen annud jelleks käsu," lõpetas arst rahulikult, aga kindlalt.

"Lore! Ja kes maksab arve? Kas loodate, et ma mõrastele inimestele ilma rahata annan korterit ja jööki? Noormees, kes haavatu süüa tõi, ei näita enam oma nägu! Uskuge, härra doktor, tema ei tule tagasi! On ju võimalik, et ta ise koguni haavaski jeda meest!"

"Kõik on võimalik," pomises arst. "Muide, raha pärast ärge muretsege. Äärmisel korral tasun ise kõik kulud. Aga nüüd tulge alla. Tahan tingimata weidike suitsetada."

Clark hingas kergendatult. Asjad olid lahenenud paremini, kui ta julges loota. Nag elas veel, ta tervenemine oli ainult ajaküsimus ja ratsaniik, kes kihutas linna poole, läks ainult kutsuma põetajat!

Äärelikult pole teemante veel leitud! mõtles ta endamisi. Igatahes katjun karbidele kiiremas korras oma tasku poetada.

Kuid enne kui ta jõudis trepist üles lipata, kostis ülemistelt astmetelt juba arsti rasked sammud, ja Barton Clark jäi alla ootama.

Doktor Redfield oli laiaõlgne, oma vanuse kohta haruldaselt tugev ja terve näiv, kuuekümneme aastane härra. Kirglike suitsetaja andumusega toppis ta käies tubakat piipu ja mõttis siis taskust tikutoosi. Trepijala juures seisatas ta, jüütas piibu ja märkas Clarki alles siis kui juba mõnuledes lastis suust esimesi suitsupilvi.

"Mina olen see, kes telefoonis teile, härra doktor," ütles Barton Clark. "Eksisin pimedas õigelt teelt. Olen teile väga tänulik, et tulite nii kiiresti."

"See oli ju mu kohus. Võin teile rõõmustaval kombel teatada, et väike — nähtavasti teie sõber — varsti terveneb, kui mingisuguseid uusi häireid ei

teki. Tal näib olevat haruldaset tugev organism. Dast wigastas ta kopju, kuid õnneks kuul polnud tunginud sügavale ja ma sain ta ferge waewaga kätte. Kuidas see juhtus?"

Sellest küsimusest ei kõlanud kahtlust ega umbuskku, waid asti näis arsti humitawat ainult puhtinimlikust seisukohast. Ta ei teadnud, millisesse seltskonnaklassi paigutada oma uusi tuttawaid. Et nad polnud tawalikud hullurid, jeda oli ta märganud kohe.

"Keegi hullur haawas teda. Sieti peatfin küll üttema, et keegi t e i n e hullur, aga..."

"Seda ma juba armasin, et te pole „pesuehtjad!“ pomises arst, rahulikult imedes piipu.

"Me tahtsime tundmatu „maantee riitliga“ koos meeta öö lageda taewa all," jatkas Barton Clark, „et põhjalikult tundma õppida hullurite elu. Arwatawasti märkas tema kohe, et me pole „pesuehtjad“, nagu te tabawalt tähendasite, ja jellepärast tekkis tal arwamine, et meil on kaafas raha. Ta ei efsinud muidugi! Kui lastus pimedus, tungis ta meile kallale ja mõitluses sai mu sõber haawata."

"Midagi jelletaolist ma oletasin," arwas doktor Redfield ja wakis. Wiimu pärast küsis ta: „Kuidas on haige nimi?"

"Anderson," wastas Barton Clark kõhklemata, sest Sanderisonil oli harjumuseks mõõras kohas end itka esitleda jelle nimega.

"Noh — lähen parem trepile suitsetama," kaitsetas arst ootamatult kõneluse. „Mind sõimatakse alati, et pahwin nii koledat tubakat. Naine, näiteks, ei jalli kunagi, et suitsetan tema toas."

"Silmapilt weel, härra doktor! Kas tohin üles minna oma sõbra juure?"

„Ei. Teda ei tohi jégada. Duna teda waewasid wáhid, andsin talle wága kanget rohtu. Ta magab praegu. Mingil tingimisel ei tohi teda áratada.“

Wiimase lause ütles doktor jellisel toonil, mis igasuguse waidluse tegi wõimatuks. Ta astus ühtlasi Barton Clarkile üsna ligidale ja puudutas, náhtawasti üsna juhuslikult, ta kuuetasfut, milles oli Sandersoni rewolwer.

Nii osawasti sooritas ta selle liigutuse, et Barton Clarkil ei tekinud wáhematti tahtlust wanahárra heatahtluses.

„Palju tánu, hárra doktor,“ ütles ta rahulikult. „Dma sóbrale ei tahaks ma miski hinna eest kahju teha. Olen ka pööraselt wásinud ja pean tsipakeie buhkama.“

Ta ta lastus raskelt kõige lähemale toolile.

„Kas ei peaks kutsuma halastajaõe?“ küsis ta weel. „Ega ta wist liig juurt taju ei nõua?“

Ta tahtis awaldada muljet, nagu teeks talle rahatuimetus muret. Ta kartis nimelt, et wastasel forral arstis tárkaks umbust.

„Selle eest on juba hoolitsetud,“ wastas doktor Redfield. „Põetaja on juba teel — saatsin talle natukeise aja eest káitjala járele.“

„Palju tánu, hárra doktor! Olete tõesti wága lahke.“

Clark fulges silmad, nagu wallatud wásimusest. Rehaltiselt oli ta tõesti pööraselt roidunud, kuid ta mõte töötas erafordisel selgusel. Palawikulisel innul ootas ta wõimalust trepist üles jooksmiseks ja karde-tawa paki peitmiseks.

Ent õnnetuseks oli doktor Redfield, kes seisis nüüd wáljast trepil, ukse játnud lahti, nii et ta wabalt nági tuppa. Ka Barton Clark piilus teda sulatud laugude alt, kuid fordagi ei tulnud tal mõtet, et arst teda walwas.

Pittamisi wenis aeg — tundidena nägid minu-
tid. Waitides suitsetas doktor Redfield, koputas wa-
hel piibufolu tiihjaks, täitis ta uuesti ja juutas siis
jälle.

Wiimaks ometi kostis läheneva auto müra. Moo-
tor töötas terwel jõul, sest polnud kerge wintskes po-
ris edasi liikuda. Nähtawasti oli see tugew masin,
kuna nõrk ammu juba oleks jäänud mudasje finni.

„Sealt tuleb wist põetaja,“ ütles Clark kuula-
ta.

„Lähem talle wastu,“ ütles arst ja ruttas tee
poole.

Barton Clark wiiwitas weel hetke, tõusis siis, as-
tus läwele ja waatas pimedusesje. Gemalt paistis
arsti tume fogu.

Nüüd pean riskima, mõtles Barton Clark, keeras
kannalt ringi ja tormas, kolm astet korraga wõttes,
trepist uüles. Perenaine nähtawasti oli läinud oma
tuppa. Ka üks Sandersoni tuppa oli juletud.

Ettewaatlikult awas Barton Clark jelle ja astus
sisje. Üsna pisikejeks keeratud lambike walgustas
ähmaselt koristamata ruumi. Papiükki oli seatud
wastu lambikuplit nii, et Sandersoni pea oli päris
pimedas. Nähtawasti taheti taitsta ta filmi liig ere-
da walguje wastu.

Praegusel heffel igatahes olid ta filmad juletud.
Barton Clark wõpatus, kui nägi oma sõbra tuhk-
halli nägu, ta walulijelt kokkufurutud huuli ja libe-
daid jooni juumurgas. Waip, mis oli tõmmatud kae-
lani, tõusis ja langes waewalt märgatawalt. Saige
korijes taja.

Barton Clark waatas ringi. Rappi ei olnud
toas, kuid jängi wastas olewal seinal asetjes riide-
warn, mille küljes rippus ka Sandersoni ülikond.
Wärijewail sõrmil kobas Clark kõik taskud läbi —
teemantide pakke oli kadunud!

„Kindlasti tegi seda arsti“ hingeldas Barton Clark. „Sellepärast ei lubanud ta mind üles tulla! Muidugi ei kutsunud ta siia halastajaõde, maid politseil!“

Mis nüüd teha?

Ta astus amatud afna alla ja vaatas wälja. Kiiresti lähenes auto, pööras teelt kõrwale ja jäi siis arsti masina taha seisma. Selgihetitjate walguses ilmus nähtawale arsti laiaõlgne tüse fogu.

„Gallo — kas jee olete teie, doktor?“ küüsis torifew hää. l.

Clark eemaldus afnast, et wäljasolijad teda ei märkaks. Sõwakukses kostsid selgesti all kõneldud sõnad üles. Arst jutustas komisjarile teemantide leiust.

„Aga olge ettemaatlik, komisjar, — terwel mehel on taskus rewolwer!“

Wastufoes hoiatusete pomises politseiniit midagi arusaamatut, kuid küüsis siis wiüwu päraft waljemini:

„Jah — kas peate neid kive siis ehtsaks, doktor? Siis nad oleksid ju wäärt peaaegu —“

Jälle ei kuulnud Barton Clark lause lõppu, ja muti ei saanud ta aru ka sellest, mida rääkis naisehää, kes nüüd jegas end kõnelusesse. Nähtawasti oli politseiniituga kõepoolest kaasa tulnud halastajaõde.

Sgatahes taipas nüüd Barton Clark, et ta pidi kiiremas korras põgenema! Kui ta enne politseiniitu tупpa tulemist jõuab trepist alla jooksta, siis pääseb ta kõõgiuufe kaudu tagumisele õuele ja sealt otsekohe metsa tihnikusse.

Ta hiilis kumardudes fängi juure ja julges end alles seal sirgu ajada, sest siit ei wõinud ta wari paista alla. Sanderson magas.

Ent niipea kui Barton Clarki küüsi puudutas ta juukseid, awas ta filmad. Mõrk naeratuise wine tõendas, et ta tundis jõbra ära.

„Nii näib olevat halvem, kui ma oletasin,“ jostas ta waewalt kuuldawalt.

Clark kummardus tema kohale.

„Halvem, kui juudad aimata, May! Oleme ta-
dunud. Mina, eesjel, unustasin teemandid sinu tasku
ja arst leidis need.“

„See on igatahes hull, Bart,“ wastas Sanderson.

Ent etteheite wiibetki ei kostnud ta häälest. Ta
oli harjunud alistuma saatusele ja ei protestinud
üalgi paratamatuje wastu.

„Praegu saabus komisjar!“

Sanderson waatas hetke tõsisel ilmel sõbra näkku
ja ütles siis:

„Sa pead põgenema, Bart — kärmesti! — wõi
on juba hilja?“

„See on küll alatu minust jätta sind hätta, —
aga teist pääseteed ei ole.“

„Muidugi mitte. Oles ju mõttetu meil mõle-
mal minna wangi. Niikaua, kui üks meist wiibib wa-
baduses, pole weel kõi kadunud. Aga mine nüüd,
Bart!“

Pisarad läikisid Barton Clarki filmis, kui ta tu-
gewasti surus sõbra kätt. See oli jumalagajätt
kauaks, kauaks ajaks. Wõibolla üldse wiimne kohta-
mine. Ta kõri tibeles — sõnagi ei suutnud ta lau-
juda. Aga wainne käepigistus wõib weel paremini
aastada tundeid, kui sõnad, eriti kui wahetawad
seda kaks trund sõpra.

Kui Clark nüüd jõudis trepi ülemisele astmele,
usutus, et ta oli wiivitanud liiga kaua: parajasti
astus keegi välisuksest tuppa.

Komisjar polnud nähtawasti mees, kes jessisel
põgul oles lubanud arstil ees minna. Lastewalmis
revolver käes ohtis ta pill meest, keda ta tahtis wan-
stistada. Weel ei näinud ta Bartoni, kes seisis pi-
medas. Kuid see teadis, et tal põgenemistee oli ju-

letud, kuna kuulis komisjari awaldatawat üllatust, et toas ei leidumat kedagi.

Rähku pööras Barton Clark ringi ja ruttas Sanderjoni tuppa tagasi. Paari pika sammuga oli ta akna juures.

„Mad on juba siin, Max,“ sõjistas ta. „Mul pole teist pääseteed.“

Ja ta kargas aknalauale.

„Omn kaasa!“ hüüdis Maxwell Sanderjon nõrgal häälel.

Clark miipas weel korra käega, mõttis siis hoogu ja hüppas alla. Teise korra aken ei ajunud wäga kõrgel — waewalt kahetja jalga maast, — kuid Clark kukkus kuiwanud kibuwitšapõõsasse. Oksad raskusid ja pragisid. Sõwakukses kuuldus jeda kaugele ja paar minutit hiljem ilmus wälisuksele komisjar.

„Seiske! Muidu ma lasen!“ karjus politseinik, rewolwri kõrgele tõstes.

Barton Clark jooksis parajasti keset lagedat wälja.

Waistulise liigutusega libises ta käsi tasku ja sõrmed klammerdufid rewolwri pära ümber. Kuid karmesti tõmbas ta käe jälle taskust.

Kui ma lasen, mõtles ta, halwendan ainult waeje Maxi seisukorda. Tal on muresid aga niikuinii juba palju!

Umber kahetümne meetri kaugusel tema ees kerksid mõned suured puud. Ringutades wiimast jõunatusest, tormas ta nende poole, lootes oksste alt leida warju, sest tuul ajas pilwed laiali ja siin-seal wendasid juba tähed taewas.

Komisjar lastis mitu pauku. Clark kuulis kuule oma pea kohal wuhisemat ja siis lastudes tungimat puutiwedesse. Kuid juba oli ta jõudnud warju.

Seeford oli ta jälle päästetud!

Ta tormas edasi. Pääsemise wõidurõõmu ajendas warsti jünge meeoleolu. Ta näis endale argpüksina, wäejooksfikuna, kes ainult hoolitjes oma heaolueest, jõbra jättes hätta.

Kord langes tema lõksu, kuid siis Sanderson oli wabaduses. Talle tuli meelde, millise osawa wõttega sõber oli ta siis aidanud põgeneda.

„Bean ta tingimata päästma!“ lausus ta waljusti. „Sa kuigi ma ise hukkusin!“

Kahekümneneljas peatükk.

Runa linnakehes ei olnud wangla haigemaja, jäeti Sanderson tuueks päewaks Sneedi talu halastajaõe hoole alla, ja saadeti alles siis Sommerjeti wangimajja.

Õhimesel kahekümneneljal tunnil oli haawatu seijuford olnud väga kriitiline, sest haawas tekkinud mäda põhjustas kõrge palawiku. Ent Sandersoni tugew loomus sai haiguselt warsti wõitu, ja doktor Redfield jälgis üllatusjega ta kiiret toibumist.

Romissarile, kohujetruule ja jugugi mitte rumalale mehele, kelle nimi oli Norcross, tegi wahialune aga juurt muret. Ta pidas teda kardetawamaks ja tähtsamaks kõigist kurjategijast, kellega ta oli kokku puutunud oma kahesja aastat kestnud politseiteenistuse ajal. Criti kartis ta, et wangistatu põgenema pääsenud sõber ühel ilujal päewal oma sellidega kihutab autodel kohale, piirab Sneedi talu ümber ja wäimuga wabastab haawatu. Sellepärast jaatis ta oma julgema kordniku sinna walwama, andes talle kaasa, peale kahe rewolvri, ka püüsi.

Doktor Redfield oli tungiwalt soowitanud üleskuulamist alata wast siis, kui haawatu on juba wiidud linna. Norcross polnud sellise ajawiitmisega küll rahul, alistus aga siiski porisedes. Waheajal aga fir-

jutas ta kõigile naabruskonna politseiülematele, lootuses kuulda neilt midagi lähemat jalapäraste haawatu ja ta teemantide kohta, mis kohaliku kuldsepa hindamise järgi, maksid vähemalt üheksakümmendwiis tuhat dollarit.

Norcross arwas, et jäärasest tähtsast kalliskiwide wargusest oli tingimata teatatud politseiwõimudese. Ent tema suurimaks peetumuseks ei teadnud sellest keegi midagi.

Romishar Norcross polnud mees, kes kergelt loobus oma kawatjustest. Sellepärast jurus ta oma tubast pruunistunud hambad risti ja wandus pühakult, et kergitab kummaliselt jaladuselt kätte!

Sanderfon, weel ikka kahwatu ja nõrk, wiidi finnis autos Sneedi talust Sommerjeti wanglasse. Kõidetud kätega wangi walwasid kaks hambuni relwastatud politseinikku, kellest üks istus tema kõrwal, ja teine seljataga.

Sommerjeti wangla oli uus moodne ehitus, alles hiljuti püstitatud kahe aasta eest mahapõlenud wana arestimaja asemele. Päris kindlusena tundus mitmekordne hoone, mille kitsad tressitatud kongiatnad algasid wast teisel korral, kuna allpool haigutas file müür.

Sanderfoni tuju langes koe, kui ta filmas jeda wõimast ehitist. Ta oli lootnud leida eest tawaliku wäikelinna wangla, millest põgenemine temataolisele mehele ei tekitanud ilalgi raskusi. Ent siit oli wõimatu wälja pääseda. Wast ainult Barton Clarki abiaga, kui tema aga õigeks ajaks saabub kohale...

Wiimastel päewadel Sneedi talus, kui ta mõistus jälle töötas selgelt ja kainelt, oli ta jageli, lebedas kitsas ehamugawas sängis ja filmitsedes tahmast lage, mõtisklenud oma wõimatu olukorra üle. Oli kõige hullem see, et ta ei suutnud leiutada mingit

ujutawat jeketust teemantide päritolu kohta, sest ametiõimud nõudsid täpseid andmeid.

Wahialune ei saanud oma kongis wiibida rohkem kui weerand tundi, kui ta juba kutsuti komisjari büroosse ülekuulamisele.

McCroyst wabastas ise Sanderjoni käed ahelast, saatis mõlemad walmurid ukse taha, ja palus teda siis istet wõtta mugawas kiigetoolis, milles ta talikult pidas oma lõunauinakut. Siis istus ta wahialuse wastu.

„Nii!“ ütles ta naerunäol. „Nüüd ajame siis oma jutud maha!“

Maxwell Sanderjon, temale omase külmawerelju fega, waatles komisjari hetke waitides.

„Olen teie käsutuses, mu härra!“ wastas ta wiisakalt ja nii ükskõiksest, et komisjar hoobilt kaotas oma rahu. Ta läks näost tulipunaseks ja lõikas endale närwilike sõrmedega tiiki närimistubakat.

„Mäite olemat wäga ijeteadew! Kas loodate sellega pääseda kimbatuselt? Kardan wäga, et peate warsti wõtma tarwitusele hoopis alandlikuma tooni!“

Sanderjon toetas pea wastu õõtsuwat toolituge, jurus oma sihwakate sõrmede otsad wastamiisi ja ootas kannatlikult küsimuste rahe algust.

„Teid haawati teemantide margusel, härra Sanderjon, wõi kuidas te nimi on, — jelles ei kahkle ma põrmugi!“

„Õffite, härra komisjar! Teemantidel pole lastmisega mingit iihendust.“

„Nii? Noh, siis jutustage mulle, kes teid haawas ja mispärast. Palun, hakake peale!“

„See o. asjatu. Jah — tõepoolest. Kui ma räägiksin teile tõtt, ei ujuks te kindlasti ainuiski sõna.“

„Smelik — tehke siiski proowi! Kust saite need teemandid?“

„Kui ma teile ütleksin, et ostsin nad puhta raha eest...“

„Kas peate mind idioodiks?“ Tarkestas teda komisjar ägedalt.

„Ma ei lubaks endale kunagi teie waimliji wõimeid hakata armustama.“

Korerojs hingeldas.

„Slus --- räägime mõistlikku juttu! Ütelge mulle nüüd, millal, misjugusest ärast wõi milliselt eraijitult te ostsite need kalliskivid?“

„Kui ma teile nüüd wastaksin, et leidisin selle pafese umbrohu jeeft raudteekraawist, — mis siis?“

Kuna see oli lõesti õigus, mõjus Sandersoni piltsaw naeratus nii ehtsana, et waene komisjar tundis higi tekkivat otsmikule. Tsegi ta kaelamusklid paisusid.

„Kas arwate, et kutsusin teid jüa nalja tegema?“ Täratas ta wihajelt. „Sõiatan teid wiimast korda: jätke rumalusjed ja wastake korralikult! Kõigepealt: kuidas te nimi on ja mis ametit te peate?“

„Nagu ma juba tähendasin, on jäärajesid küsimused täiesti otstarbetud. Teie tahate tingimata kuulda, et ma warastades teemante jain haawata, efs ole? Kuid mul pole wähematki huwi enda peale walelada. Pealegi, mis alust on teil oletamisjeks, et need teemandid on warastatud?“

„Tegaiks teab, et hulkurid ei kanna harilikult lah-tijelt põuetaskus teemante sajatuhande dollari wäär-tuses! Teie kaaslane põgenes. Misparast? Kas see pole küllaldane tõendus, et ta kartis politseid?“

„Olen nõus, härra komisjar, et kõik need asja-olud wõiwad tekitada kahtlust, ent tõendused pole nad kaugelstki mitte. Nagu te teate, on mul meie põhi-jeaduse alusel õigus keelduda wastamast esitatud küsi-mustele. Kuid ma palun ühtlasi mulle seletada, mil-

les mind jüüdistatakse ja millise seaduse põhjal mind siin kinni peetakse?"

„Teemandid siin annavad mulle õiguse teie vangistamiseks!“ karjus Norcross maruühiselt. „Minu kohus on teid nii kaua kinni pidada, kuni selle patiteise õige omanik on leitud!“

„Sellisel juhul,“ vastas Sanderson pilkaval mailgel, mis komisjari viha aina suurendas, „teete oma maksumaksjatele kaastodanikele asjatult kulusid. „Ütlen teile avameelselt ja ausalt, et neid teemante ei tule nõudma ainuski elus olewus.“

„Ah nii — tähendab õige omanik on furnud? Wõi olla taprite ta ise?“

„Rahjuks ei saa ma teid takistada selliste solwamate wäidete awaldamises,“ vastas Sanderson õlgu kehitates.

Norcross märkas pikkamisi, et tal oli wõimata hirmutada oma wangi. See mees ei kartnud teda põrmugi! Kas see tõendas tema jüütust? Wõi olid tal ainult haruldaselt head närwid?

Sgal juhul ei loobunud komisjar veel ülekuulamisest. Ta uskus kindlasti, et wahjalune pikapeale wärsib ja kogemata jüiski ütleb mõne sõna, millest wõiks kinni haarata.

Wäris küsimuste rahe jadas nüüd Maxwell Sandersonile, kuid ta ei wastanud ainsalegi, wõi õigemini õrritas oma sapiste märkustega politseiniku veel suuremale wihale. Kui Norcross lõpuks weendus, et wahjaluse ikskõikset irooniat oli wõimatu murda, offustas ta ülekuulamise seeford katkestada.

Wibutades rusikat Sandersoni nina all, karjus ta meeletus wihahoos:

„Kui teie poleks haige ja wilets, ma folgiks teid läbi. Aga oodate — küll ma teid veel panen rääkima!“

„Kardan, et raiskate asjata oma jõudu, härra komisjar,“ vastas Maxwell Sanderson jahedalt kujukal mõhkite jeda ehk paremini kajutada.“

Thorcross kõusis püsti ja avas raudukse, mille tagant algav trepp viis ülemisele korrale, kus asusid bangide kongid.

„Edasi!“ kätatas ta tooreit. „Taltjutasin end äna ainult jellepärast, et mul on piinlik puudutada vaamatut meest. Kuid kaua ma enam ei kannata, — pidage jeda meeles! Mida kiiremini te wõtate mõisuse pähe, jeda parem!“

Sandersoni jõud oli raugemas. Pittamisi ajas ta enda jalule ja järgnes siis, hingeldades ja taarudes, komisjarile trepist üles.

„Siin on teil aega aru pähe wõtmitseks,“ ütles Thorcross ja tõukas Sandersoni kongi. Terasuks langetas müriinal luffu. Hetke tõstsid weel politseimitu asemaldumad sammud ja siis walitses waites.

„Nii. Istun siis nüüd trellide taga,“ pomises Maxwell Sanderson endamisi. „Dieta oleksin juba ammu pidanud siia sattuma... Aga seekord siiski pehmud ma teeninud karistust! Saatusse tujud on imetlitud. Ent olgu! Tuleb neelata ka jeda fibedat rohku ja — kannatada!“

Kuid jeda oli kergem öelda, kui teostada. Sandersoni tuju langes. Kuigi ta warein jageli oli arwestanud wanglasje sattumise wõimalusega, ei kujutunud ta jeda siiski nii õudseks.

Kui raske oli siin kitsas ruumis hingata! Kui külmad olid müürid... Ja siis see wastikult lehtaw waip seal naril! Sumal ise teab, misugune lurjus jelle all wiimati magas. Sandersoni waldas pöörane wastikustunne, kuigi kong oli wõrdlemisi puhas ja korralik.

Kas alaline närwide pinge ja hädaohuga mängimise weetlus oli wäärt jeda hinda, mida ta nüüd pidi

maisma? Muidugi mitte — otsustas ta, kuigi teadis hästi, et ta vabaduses tingimata oleks jatkanud endist elu. Ei, kahju tal polnud! Slegi meeletu mõitluse raudteeröömlitega oleks ta veel teist kordagi mõtnud ette.

Sanderjoni juunis oma mõtteid jälle olewituks. Teemantide kohta ei tohtinud ta mingil tingimisel anda lähemaid teateid. Nende saamiseloost pidi ta waitima.

Kuid Ameerika teadused ei lubanud inimest palja tahtluse pärast hoida kinni. Tegelusmänglas mõis pidada ainult seda, kelle vastu oli ehitada süüdistusi. Ent kes tõendab, et teemandid olid warastatud?

Enne tema kätte jattumist olid need kallistumised kinnunud kellegile Kanada wargusewastumõitjale. Kuid too oli wahepeal jurnud. Muidugi olid teemandid warastatud, aga mitte ühendustidest. Pariisi poliitsei ei teadnud aimatagi, et sealt rööwitud teemandid olid wiidud ookeani taha. Pealegi oli wargus toimunud juba paar aastat tagasi.

Da Sanderjoni ise ei teadnud, et teemandid olid mõetud jurnud naise kaelast, ja et nad siiani omal nifele olid toonud ainult õnnetust. Kuid ta oleks teadnud selle sätawa tee ajalugu, poleks ta seda nähtsi prindutanud.

Ent praegusel filmapilgul huwitab teda ainult kikkas, kõrge aken, mille ees seisid tugewad trellid. See terasjaega oleks üsna terge olnud neid läbi jagida.

Noh, lootusetu mu seisuford just ei ole, mõtles Sanderjoni. Kuid mind süüdistuse pindusel wõhki alt ei wabastata, siis päästab mu Barton Clark.

Ta oli weendumud, et sõber teda hätta ei jaha ja kõik rattad käima paneb, et teda jälle wabadusesse

aidata. Settegi ei kahelnud ta Barton Clarki truuduses, uskudes, et too juba praegusel minutilgi wiibib Sommerjetis ja ainult ootab wõimalust, et tema- ga astuda ühendusesse.

Aga kuidas seda teha? Maxwell Sanderson mõtiskles. Jah — Barton Clarki ülesanne polnud julgugi lihtne. Aken oli vastu õue, mida eraldas uulitsast kõrge müür. See oli juurimaiks taistujeks, kuna wahtide nägemata oli sellest wõimatu üle ronida. Ja müüri tagant jia kõrgele kirja üles wisata oli wõimatu, samuti nagu pika ridwa külge tinnitatud pakkigi.

Maxwell Sanderson wigas.

„Siit ma wiist enam küll ei pääse,“ jostistas ta aukralt, sest ta taipas, et Barton Clarkil ei jatkunud jõudu kõikide tökete ületamiseks. Mis puutus ootusesse, et teda jüüdistuse puudusel lastakse wafaks, siis ei uskunud ta isegi, et selline õnn talle lan- geb osaks.

Rahelõimne wiies peatükk.

Domisjar Norcrossi parimaid jõprou oli Arthur Kemp, kes ise pidas end wäga tähtsaks meheks, ja alati hädaldas, et temataoline andetas ja silmapaistew inimene peab wirelema naeruwäärjes Sommerjeti linnakeses. Ta oli kohaliku nädallehe „Lipu“ wäljaandja ning omanik, kes oma häälekandja weergudel jutustas peamiselt Sommerjeti „kõrge- ma seisuse“ elust ja toimingutest, taotledes jagada kätt igale tunnuimale tegelasele, kuid jalkwates kurjalt isikuid, kes temale ei osutunud küllaldasel määral lugupidamist.

Arthur Kemp polnud mitte alati tihkjadest juttu- dest tunnud huwi ega tegutsenud peatoimetajana,

Iadujana ja trüffijana, nagu praegu, sest „Dipu“ väite lewit ei lubanud tal palgata ainuisti abilist peale jooksupoisi, kes lehed linnas kandis laiali. Waremil aegadel oli ta Philadelphias töötanud reporterina, kirjeldanud juuri tulikahjusid, politseijaoskondadest hankinud andmeid ja pikalt-laialt jutustanud tapmistest ja röövimistest. Selliste elamuste järgi tundus talle loomulikult elu Sommerjetis kitsana ja igatvana. Kuid aimult sõprade ringis kõneles ta sellest, kuna muudu armastas teletada:

„Suured ajalehed on nagu sidrunipressid, sinust pigistatakse välja wiimne mahlatilgake ja visatakse siis armutult nurka... Pealegi meeldib mulle rahulik elu wäikelinnas rohkem kui suurlinna igawene askeldus!“

Süngel ilmel wäljus komisjar Norcross wanglahoonest ja jammus linnatähe peatänawat mööda alla. Ta oli üpris pahas tujus, sest nii jultumult polnud teda ükski wahialune kohelnud jeni, kui see häbemata teemantide waras Anderson! Wõlgutades kättematju mõtteid, astus komisjar „Dipu“ toimetusse.

Täna trüfiti lehte, nagu ilmes kõrwalruumist kostwast miirast. Norcross liikkas uste pärani ja nägi niidiid oma sõpra tõsisel asjatundlikul näol askeldamas wanamoodse trüffimafina kallal. Kuna tubli politseiniitil polnud vähematti ainu trüfitehnikast, waatles ta imetewal pilgul Arthur Kempil kärmeid ja ojatwaid liigutusi.

„Weel katkestumend wiis tüüri!“ hüüdis Kemp talle. „Sits olen walmis. Waata tänase lehe esilülge — sealt wõid ja lugeda, milline tähtis härra ja oled! Sel nädalal ei tohi ma karta — niisugust karta karta karta!“

Tal oli õigus, sest tavaliselt täitis ta oma „Sipu“ ainult igapäevase tihja-tähjaga.

Romissjar võttis triikimustast veel niiske lehe ja libistas pilgu üle kolmemeerulise artikli, milles ladusalt ja tema juuri teeneid rõhutades, jutustati jalapäraste maantehulkuri vangistamisest. Arthur Kemp oli isegi Norcrossi pildi paigutanud hiigla-juure pealkirja alla. Rahjuks oli see päevapilt wana, pärit weel neilt päevilt, kui romissjar wast algas oma atvalikku tegevust, ent see polnud ju tähtis. Sgouks märkas esimesel pilgul kohe jar-nadust.

Wiimaks ometi waihus masina kõrwolustusaw müirin ja Kemp ronis plattvormilt alla. Ta hõõrus käeseljaga ninaotja.

„Lont teab,“ porises ta naerdes, „miks mu nina just siis hakkab jügelema, kui mu käpad on mustemad kui pörjal! Ruunal harjumus! — Aga mis ja arwad minu artiklist?“

„Suurepärane. Wäga ladusalt kirjutatud.“

„Mgul kawatsejin küll triikimisega oodata jeni, kuni teada on ka ülekuulamise tulemused, kuid siis ei oleks leht homseks jaanud walmis. Ja pole rahwale niipalju uudist forraga wajagi! Eks nad tulewal nädalal loe! Aga wõta ometi istet ja jutusta nüüd, mis wahapeal juhtunud?“

Kemp lastus tugitooli ja hakkas siis laualt pa-berite wahelt otsima piipu. Kui ta wiimaks leidis selle, kulus weel hull aega enne kui ta laekast kolude seast tõmbas wälja tubakaõti.

„Noh, hakka peale!“ ütles ta, mõnuseses imedes piipu, pea toetanud tooliseljale ja jalad asetanud lauaplaadile.

Romissjar Norcross raputas mõttisult pead.

„Rahjuks, pole mul midagi jutustada. See Anderson, kindlasti on ta õige nimi teistlugune, on kogenenud kurjategija — külmavereline ja kaval! Ei saa temalt ainult mõistlikku vastust. Veel rohkem — tal piirab häbematuft nalja tegemisest!”

„Moi nii? Aga mida ta jebetab teemantide kohta?”

„See ongi kõige hullem, et ta jebetustesse üldse ei lasku! Ta waitib ainult ja naeratab. Mõtke, ometi, Arthur, — ta naeratab!”

„Semp wangutas tõsijel ämel pead.

„Noh, tema arwab wist, et wäikelinlastega wõib mängida! Aga ära teda rahule jäta, esita talle igapäew küsimusi. Wimmaks hakkab ta ikka lobi-jema. Säarafeid tiiupe ma tunnen!”

„Rahhlen wäga. Teisi temataolisi pole üldse olemas. Ta kuulub kõrgemasse klassi, ütlen ma sulle! Mina ei pea end ka just mitte rumalaks, aga — usu, kui kõnelen temaga, siis on mul tunne, nagu jehatfin koolijüubina õpetaja ees!”

„Sust jääraised iseteadwad kaabakad langetwad kõige kergemini lõhju,” kindlitas peatoimetaja weendunult. „Kord jalgub ometi, kust need teemandid on pärit, sest me teame ju, et nad on warastatud!”

„Lont wõtaks — ma tean palju asju, kuid see weel ei tähenda, et wõin neid tõestada,” kurjustas Morcroys ägedalt. „Näiteks, tean kindlasti, et Sam Breed warastab wana Jenkinji raha, — aga on mul tõendus? Andersonil on jeaduslik õigus waitida, kui ta ei soowi kõnelda, — palun, ära unusta seda!”

„Aga see noorimees, kes ta tõi Sneedi tallu, — kas teda pole weel tabatud?”

„Muidugi mitte. Sa ütled, Arthur, et pean ta ikka unesti jälle käpile wõtma. Kuid — kama

see peab kestma? Võpüks jai ju tema haavata, järelilikult on ta ohver, aga mitte seaduserikkuja. Kas tohin teda sellepärast kinni pidada?"

„Kuid mõtle teemantidele! Loomulik mõistus tõendab ju, et ta neid pole hankinud aujal teel!“

„Wilistan ju loomulikule mõistusele, Arthur! Kuidas võin ma tema vastu tõsta siidistuse, kui ma ei tea, kas kiivid on varastatud või mitte? Olen juba loendamatuile poliitseiastutistele kirjutanud selle pärast, kuid ükski kurivaim pole kuulnud wargusest! Muudugi on Anderson kurjategija, — jelles ei kahtle maa põrmugi! Aga, hoolimata oma arvamijest, pean ta lastma wabadusesse. Võin wõedada kühla, et paari päewa pärast ilmub jüa mõni tuntud advokaat ja nõuab ameerika põhiseaduse alusel Andersoni wabastamist! Ja ma olen kohustatud ta joomi täitma!“

„Aga milleks on meie linnas lugupeetud rahukohtunik Dinsh?“ tähendas ajalinjani näeratades. „Kas ta mõistab jellele Andersonile ometi hukkamise pärast kuuskümmend päewa wangistust!“

„Meest, kel kaasas on rohkem warandust, kui Sommerjeti pangas, ei saa hukkamise ja terjamise pärast wangistada, kallid Arthur! Ei, see on wõimatu! Sa ei tunne seadusi, armas sõber, kuigi oled muudu tark mees. Mul on waid üks wõimalus, tõstada, et teemandid on warastatud! Aga kuidas jeda teha?“

Arthur Kemp'i otsmik tõmbus sügawatesse kort-
ludesse. Mõõlikult imes ta armu kustunud piipu, ja trummeldas sõrmedega tooli täppurle.

Särstu lastis ta jabad suure kolmaga lauast-
tuda pörandale.

„Kuid on ta mul käes!“ hüüdis ta wõidu-
wõimust.

Norcrofs, kes muide väga hindas sõbra leidlikkust, silmitses teda pinewal hümil.

„Sa usud —?“

„Kindlasti ma ju lubada ei wõi — aga proowima peame jeda igal juhul. Teen ettepaneku kasutada suurimat wõimu, mis seisab demokraatliku rahwa teenistuses, ja nimelt: trükkimusta! Wõi peenemalt väljendades awalikku arvamist.“

„Rahjuks ei saanud ma põrmugi targemaks!“ lausus komisjar pahuralt ja pettunult.

„Mähtawasti pole ju kirjad, lugupeetud härra komisjar, sattunud õigele aadressile. Teemandid on warastatud — jelles ei kahtle me kumbki, on ju? Kuid sama selge on, et ükski inimene, kellest näpati saja tuhande dollari wäärtuses kalliskive, ei lepi selle kaotusega, waid otsib wõimalust neid jälle tagasi saada. Järelikult peame teate teemantide leiust läkitama isikule, kellele nad kuulusid warem. Kuidas jeda aga teostada? Wäga lihtsalt — aja kirjanduse kaudu. Peame loost kirjutama kõigile osariigi ajalehetele. Teemandid — saladuslik wargus — gentleman-bandiit, kes mängib „maantee-rüütli“ — usu, see on weisi igale ajaleheweskile! Teen ilusti pipardatud artikli ja saadan jelle ühes salapärase kurjategija pildiga igale toimetusele. Tunahomme loewad jeda siis kõik suurima hümiga. Aga, sina, mine otse nüüd Bill Haley üles ja saada ta kohe wanglasse fotografeerima Andersoni. Kulud maksjad muidugi politseikasjast!“

Kemp oli rääkinud nii kiiresti, et ta nüüd pidi weidi puhkama, enne kui suutis küsida:

„Noh, — kuidas sulle meeldib mu ettepanek?“

„Proowida ju wõiks,“ lausus Norcrofs kaunis ükskõikselt. „Kuid juuri lootusi ma jellele ette wõttele ei pane, kuna ringfond, jeda ja õnnestad

oma artifliga, on ju siiski üsna piiratud. Kui röövimine toimus kuskil riigi kaugemas kohas, et ulatu teade siit sinna."

"Igaüks jeda muidugi ei loe," seletas Kemp asjatundlikult, „aga sellest hoolimata, tahan sulle warsti tõestada, kui suur on ajakirjanduse võim!"

Kempi wastuses kõlas weidi fibedust. Teda haawas sõbra ükskõiksus.

Morcross, märgates, et oli pahandanud ajakirjanikku, lausus nüüd lepitawalt:

„See küll, teeme katset. Wast saawutame edu! Lähen kohe Bill Haley juure ja wiin ta wanglasje."

„Ja mina forraldan weel paar pisikest asja ning hakkan siis wiivitamata koostama artiklit!" tähendas Arthur Kemp juba lahkemal toonil.

Pool tundi hiljem pildistas kohalik fotograaf Maxwell Sanderjoni, kelle näos ainuski lihas ei awaldanud feesmist ärritust. Ent niipea kui Bill Haley komisjari saatel wäljus kongist, peitis Sanderjon näo kättesse. Otsas! oigas ta. Nüüd pole enam lootust, et mind lastakse wabaks!

Minult Barton Clark võib weel aidata, aga — mil wiisil?

Kahetkümneteuues peatükk.

Kaks nädalat peale saatuslikku kohtamist „rahakapi eriteadlasega" oli Peter Blodgett weetnud täielikus inim põlgamises. Ta ei jallinud ennast ja weel vähem teisi. Minult Sanderjoni wastu kaswas ta lugupidamine. Milline geniaalne mees! Ei, temataolistega polnud era-salapolitseinik Peter Blodgett juuteline mõistlema! Mida rohkem ta imetles Sanderjoni osatust, jeda enam ta firus oma kohmatust. Lõpuks ta koguni leidis, et mõttetu

on jatkata endist tegevust ja otustas oma büroo sulgeda.

Ent pillamisi hajus ta meeleheide ja ta hakkas jällegi huvi tundma oma ülesannete vastu, jufel-
dudes täiel innul töösse.

Sel hallil kolmapäeva hommikul astus Peter Blodgett, kes oli wanapoiss ja elas hotellis, üpris pahuras tujus juurde söögisaali einetama. Nagu tavalikult firus ta jälle kelnerit, kes toitvat teda wanade munadega ja kohwiga, mis ei wääritwat jeda õilist nimegi.

Waewalt oli ta neelanud wiimse juutäie, kui ta tundis kõhus walusaid pisteid. Mgab jälle mõtles ta walust moondunud näol, sest ta kannatas wiimasel ajal närwiliku kõhufatarri all.

Wihasena inimestele ja jumalatele, lahkus ta hotellist, ruttas Broadway'le ja laskus allmaa raudtee jaama, et sõita oma büroosse, mis ajus pankade linnajaos.

Teel oli ta ostnud hommikulehe, ent jek kellaajal oli wagun nii täis tiilutud rahwast, et ta waewu juurtis hingata, kõnelemata lugemisest. Wallstreetil wäljus ta rongist, ronis ähkides trepist üles uulitsale ja sammus siis oma büroo poole.

Muidu tundis ta igaford headmeelt, kui astus oma uhkesti sifustatud bürooruumidesse, kuid täna oli ta nii tige ilmaelule, et waewalt jumatses ametnike terwitustele wastata, ja uñje oma erakabinetti sellise hooga finni tõukas, et mahagonisein, mis jeda pühamat paika eraldas teistest tubadest, weel kaua dega wabises.

Peter Blodgetil oli harjumuseks igal hommikul, enne jookswate küsimuste kallale ajumist, lugeda ajalehte. Päewaundistega tubwumine kuulus ju

ta otsekohestest ülesannete hulka ja sütt ta hankis endale sageli vajalikke andmeid.

Ka täna libises ta pill kohusetruult üle esimese lehekülje weergude. Järsku wõpatus ta ja ajas end sirgu. Ta ümarikud kullisilmad ahwardasid peast wälja tungida.

„Luhat ja tulinel!“ hüüatas ta waljul häälel.
„See on ju —“

Ta käed wärisesid nii, et ta waetu suutis hoida lehte, mille esiküljel kõmuline pealkiri kuulutas:

Saawatud „maantee-rüütli“ saladus. — Saja-
tuhande dollari wäärtuses teemante hulluri-
tasus. — Wahialune waike ja — naeratab.

Arthur Kempil oli olnud õigus, kui ta ütles oma sõbrale, et mitte ainult prowintsi, waid ka pealinna ajakirjandus ta artifli wõimuga wõtab vastu. Kriti ajaleht, millist Peter Blodgett praegu luges, oli sõnumist jattunud waimustusesse. Mitte ainult „Sipu“ toimetaja kirjelduse polnud ta käre pimata awaldanud ja telegraafiteel hankinud täiendawaid andmeid, waid ka oma kirjasaatja oli ta läkitanud kiiremas korras Sommerjeti linnatesesse.

„Anderson on kaabaka nimi? Paneme „S“ tähelele ette ja mu armas sõber Sanderson on walmis,“ irwitab Peter Blodgett kahjurõõmsalt.

„Uuemad teated neljandal leheküljel,“ seisib wiimase weeru lõpul.

Wahisewate sõrmedega pööras ta wastatwa lehekülje — ja silmas Maxwell Sandersoni pilti, mille Sommerjeti fotograaf Bill Haley oli mananud plaadile.

„Tema see on!“ mõirgas Peter Blodgett nii waljusti, et seinad põrusid. „Hurraa — tema see ongi!“

„Hurra Blodgett on hulluks läinud,“ lausub kõr-

waltoas assistent kirjutajale. „Seda ma kartsin ammugi.“

Sanderfon, kes väga hästi teadis, milliseks otsarbeits ta pilti wajati, oli püüdnud uueswõtmise hetkel oma näole anda wõõrast ilmet. Kuid Peter Blodgetti ei juutnud ta petta, see tundis oma weriwaenlase koha.

Salapolitseinik kolistas, haaras siis telegrammi blanketi ja kritseldas sellele komisjar Norcrossi aadressi.

„Anderson, wõi õigemini Sanderfon,“ kirjutas ta, „on Ameerika kõige kardetawam kalliskiwidewaras. Saabun järgmise rongiga. Walwake wahialust hooljasti, kuna põgenemine on tema eriala.“

Kui ta parojasti allkirjaks pani „Rush, politseimetnik“, astus ta naissekretär kabinetti.

„Andke filmapilt see telegramm telefoniteel edasi,“ kirjutas ta ärritusest punetawal näol. „Sa waadake järgi, millal läheb järgmine Erie-liini rong.“

Chmunud noor neiu kadus karmesti toast, kuid ilmus paari minuti pärast uuesti ja teatas, et järgmine rong wäljub jaamast juba kaheksännemehi minuti pärast.

„Suurepärane!“ kirjutas Blodgett. „Urge unustage telegrammi! Müüid on ta mul peos! Müüid ta enam ei pääse!“

Wagu hullumeelne jõostis ta trepist alla ja tormas lähema autode seisukoha juure.

„Erie-jaama!“ mõirgas ta jahmatanud autojuhile weel enne, kui oli oma tiijeda koha muljunud läbi kassa ukse. „Edasi! Täisaur! Urge hoidke benjiini!“

Wis tundi hiljem astus härra Peter Blodgett Sommerjeti komisjari kabinetti, kus teda peate Norc-

rossi ootas ka „Dipu“ toimetaja, kes tahtis isiklikult weenduda oma ettevõtte hiilgavas teostumises.

New-Yorgi era- jalapolitseinik oli jumalikult mee- leolus. Wäga jüdamlikult jurus ta mõlemi härra käsi, pakkus neile sigareid ja pistis ka ühe oma lai- ade hammaste wahele.

„Teie olete kinni püüdnud tõesti haruldase linnu, austatud härra komisjar!“ algas ta lahelt. „Kui ma telegrammis ütlesin, et Maxwell Sanderson on kõige kardetavam kalliskivide waras Ameerikas, ei liialdanud ma põrmugi. Ta on nimelt kuulus „rahakapi eriteadlane“, kelle erafordsetest tegudest te muidugi olete kuulnud. Kõige tugewama teraskapi awab ta wiieistkümmne minuti kestel — elektri puu- riga wõi, hädakorral, ka lihtsa traaditükiga! Mul kuluks nädalaid, kui peaksin teile jutustama kõigist tema tempudest. Tal on filmapaistwalt tark pea ja raudsed närwid!“

„Seda märkasin kohe, niipea kui algasin temaga kõnelust“, wastas komisjar Norcross. „Kuid mind üllatab, et New-Yorgi politsei ei tundnud teda „An- dersoni“ nime all ära! Rahtlus oleks ju otsetohe pidanud langema Sandersonile“.

Müüd teletas Peter Blodgett imestunud meestele, et Maxwell Sanderson oma pikal ja seiklusrikkal te- gemise ajal polnud fordagi sattunud politsei kätte ja praegu esimest puhku istus treltide taga. Selle- pärast oli ta nimi politsei arhiivides hoopis tund- matu.

„Ka mina ei jälgi teda ametliku isikuna,“ lisas ta sigari lükkates ühest suunurgast teise, „waid era- jalapolitseinikuna. Miljonär Adam Decker, kelle nimi teile muidugi on tuttaw, tegi mulle ulesandeks Sandersoni tabada ja tema wastu süütdendusi esita- da, sest „rahakapi eriteadlane“ oli see, kes riisus temalt hulga kalliskive ja mittukümmend tuhat dol-

larit sularahas. Kuritegu toimus Deckeri jahil, kümne miili kaugusel rannast. Kuidas Sanderson sealt põgenes, on senini lahendamatu mõistatus!"

Ja siis jutustas Peter Blodgett, kuidas ta juure waewaga sattunud Maxwell Sandersoni jälile, avastanud rea tema kuritegusid ja hankinud niivõrd palju süüdistusmaterjali, et kõige pehmemaga südamega kohtunik ei saaks talle mõista vähem kui viisteist aastat sunnitööd. Edasi rääkis ta juhuslikult kohtamisest Chicago rongis ja aheldatud Sandersoni hulljulgest põgenemisest, püüdmata end asetada paremasse walgusesse, kui ta jeda wääris.

"See on wast mees!"

Komisjar Morcrossi häälest kostis tõstet imetlust.

"Jah — aga kes teda siis haawas?" küsis Arthur Kemp, kes Blodgeti jutustust oli kuulanud pinewa hütiga, nautides jeda nagu kriminaalromaani. "Kindlasti mitte ta sõber. Ent miks riietus ta rābalatesse, kui ta taskus kandis ometi nii hiiglasuurt warandust?"

"Tunni aja eest oleksin ma wastanud: pole aimugi!" seletas Blodgett. "Aga sõidul siia ma arutasin kõik weel põhjalikult läbi ja nüüd ma tean, milleks ta wajas jäärast maskeraadi!"

Ta toetas selja wastu tooli tuge, pistis põidlad mesti kaenlaaukudesse, sirutas jalad wälja ja hakkas siis arendama oma teooriat, mis üldiselt tõesti watas tõele.

"Pagana päralt!" kätkestas tema kõneluse järsku komisjar Morcross ja lõi rusikaga lauale, "siis ei walestanud ta, kui ütles mulle, et leidis teemandid raudteefraatwift!"

"Nii? Ütles ta jeda? Koh, näete, kui õieti ma arvasin!" rõõmustas Peter Blodgett.

"Dlete wāga terawmeelne, jelles pole kahtlust," tähendas komisjar kiitvalt, kuid lūgas siis weidi aja

pärast: „Aga kuna teie ei seisja ametliku poliitsei teenistuses, on mul võimatu Sanderjoni...“

„... mulle üleanda? Kuid jeda ma ei nõuagi. Kuigi kaua teda siin vangishoida ei saa. Kuna teemandid pole warastatud jellest osariigist, ei ole teil seaduslikku võimu Sanderjoni veel kauem pida-da wanglas. Kui ta wabatahtlikult tuleks New-Yorki kaasa — aga ei, jeda ei maksa lootagi, jett ta tunneb õigusteadlikke konkse paremini, kui mõni ad-wofaat. Järelikult ei jää üle muud kui oodata seni, kuni saabub New-Yorgi poliitseiwalisuselt ta wäl-jaandmise käsk.“

Komisjar noogutas mõtlisult pead, Blodgett aga tõusis püsti.

„Siiski tahaksin ma meeleldi, kui teil pole midagi selle vastu,“ ütles ta, „weidi kõnelda Sanderjoni-ga. Täname päew jääb mulle meelde, kuigi ma ise sõrme ei liigutanud „rahakapi eriteadlase“ tabamiseks. Aga olen nii pöörajelt rõõmus, et ta ometi kord on kindlas kohas.“

Norcroys wõttis seinalt wõtme ja avas ukse, mis wiis trepini.

„Maide, härra komisjar,“ tähendas Peter Blod-gett kabinetist wäljudes. „Dotab teid Sanderjoni wangistamise eest üsna ilus tasu.“

„Poole jellest saab igal juhul mu sõber Arthur Kemp,“ wastas Norcroys. „Tema tuli mõttele jellest loost teatada ajalehtedele. Minu pärast oleksite wõinud praegu veel istuda New-Yorgis.“

Maxwell Sanderjon seisis oma kongis aäna all ja wahtis igatsenal pilgul wälja, lootuses filmata mõnd märki Barton Clarkist, kellest ta senini polnud saanud mingit teadet. Kuuldes lähenewad samme, astus ta kärmesti tagasi ja istus siis nari weerele, langetades pea ja pannes käed risti.

Uks avati, Sanderfon nägi pörandal tantstille. wat kohmatat warju, ja tõstis pea. Ta polnud ju- gugi wäga üllatunud kui filmas enda ees jektim. meest, kes teda ammu juba jälginud.

„Mind te wist küll ei oodanud, Sanderfon?“

Peter Blodgett irwitab pilkawalt.

„Wastupidi, ootasin teid juba muu päewa,“ was- tas Sanderfon jahedalt.

„Noh, jeeford istute pigis! Ei saa teie mind enam kawala kaubaga sisse wedada, kalla sõber! Näiud wiitakse teid New-Yorki kahe Gambini rekwas- tatud politseiniku jaatel!“

„Rahju — oleksin heameelega jõinud teiega koos!“

Sanderfoni rahuliku häälest kostis terget pilget.

„Teie pärast olen ma küll meelitsult palju waewa näinud,“ rääkis Peter Blodgett awameelset, „aga- tont teab mispärast! ma ei saa teie peale wihane olla. Siegi jeda ei pane ma pahaks et te käerai- dadega mu kolba peaaegu sisse löitel!“

„Wäga lahke teist! Kardan ainult, et teie tuju on waid jellepärast nii ülew, et ma istun siin luku ja riivi taga.“

„Jah — olete jooksnud ummikusse, mu armas! Aga lõpuks pidite ju sellega alati arwestama!“

„Ummikusse — jah, see on õige sõna — umb- joppi, kust ei pääse enam wäljal. Kuid ma ei kahetse — mäng wääris jeda!“

„Tähendab, tunnistate enda kaotajaks pooleks. Tore! Siis ei tarwitse mul ka oodata New-Yorgi politsei wäljaandmise nõudmist, waid woin teid otse- kohe kaasa wõtta. Wäga mõistlik teist, et loobute asjatulist sekkedusist.“

Maxwell Sanderfon naeratas.

„Rahjuks ei saa ma teie meelitusete samal wiisil wastata, sest, omawahel öeldud, teie kõnelus teraw-

meelsusega ei hülga! Te peaksite mind ju hästi tundma, lugupeetud härra, ja teadma, et kirjline õnnemängija, nagu mina, ei tunnista end kaotajaks enne, kui kõik kaardid antud käest!

Blodgett, kes märkas, et ta katse oli nurjunud, muigas pillkavalt, ütles: „Magemiseni, Sanderjon!“ ja väljus kongist.

„Komisjar,“ ütles ta Norcrossile, kui nad jälle istujid all tema kabinetis, „olge ettevaatlik! Sanderjon on saatana kaval pois! Kindlasti haudub ta juba põgenemise katsetusi — ja kuna ta kaaslane viitab vabaduses, siis on üsna võimalik, et nad midagi võtavad ette. Kuna ma tunni aja pärast pean, väljaandmise käsu pärast, New-Yorki tagasi sõitma, palun teid jüdamise: walvake teda hoolikasti!“

Norcrossi naeratas üleolevalt.

„Olge mureta, härra Blodgett! Kui ta teie käest ka põgenes — minu juurest ei pääse ta kuski! Aga, et teid rahustada, saadan kordnitu ta ukse taha vahiti pidama.“

„Tehke seda tingimata!“ ütles Peter Blodgett, kergendatult hingates. „Sialgi ei võiäärastega olla küllalt ettevaatlik — ja mis kindel, see kindel!“

Rahetümneiseitsmes peatükk.

Mõni päew varem oli Sommerseti ilmunud rändav kaupmees, kes asus elama linna ainsasse wõõrastemajja, mis ei hülanud ei puhtuse ega mõnusesega. Kuid „Elmer Tibbet Scrantonist Pennsylvanias“, nii kirjutas ta oma nime küllalisteraamatusse, ei nõudnud erilisi mugavusi. Ta oli waene kirjastusäri agent, kes koputas igale uksele ja, wõrisedes päheõpitud lauseid, soowitas osta mõi tellida pakku pildirohket teost, mille pealkirjaks oli: „Jenny kofaraamat — parim nõuandja igale perenaisele.“

Sommituist hõlise pealeõunani rändas ta majast majja, tõmbas igat uksetella ja ootas rahulikult, kuni ilmus keegi avama. Siis palus ta kutsuda perenaise, teretas wiisakalt ja hakkas tasasel weenwal häälel seletama „Zenny kotaraamatu“ juurest kasu majapidamisele. Kõneledes waatas ta läbi patjude sarnaprillide oma ohwile truusiudamiskult otja, ja kõigile oli selge, et ta ise uskus igat sõna, mida kõneles.

Shtuil tegi ta pitti jalutuskaite, itta iitsi ja mõtteisse süwenenult. Sommerjeti elanikud wangu-tajid päid: kas ta päewal weel küllalt ei saa wiibida wabas õhus! Oli üldse imelik mees, see raamatukaupmees! Ei tundud mingit hawwi päewa-uudiste wastu, ei kuulnud keegi kordagi, et ta oleks efitanud küsimusi wangistatud hukkuri kohta, kellest nii meeljahti kõneles linnatäse iga kotanik, ja ometi teist jäärast wangi, kellel warandust oli rohkem kui Sommerjeti pangal, ei leidunud ternel laial Amerikamaal!

Särta Elmer Libbet polnud loomulikult keegi muu, kui Barton Clark. Raamatute agendi oja oli walinud ta waid selleks, et põhjendada oma Sommerjetis wiibimist. Tema ainsaks sihiks oli aga leida wõimalusi Maxwell Sandersoniga ühendusesse astumiseks, et teda kiiremas korras wangist wabastada.

Sel ööl, kui ta põgenes Sneedi talust, oli Barton Clark hiilinnud läbi metsa raudteetammini ja seal oodanud mööduwa kaubarongi saabumist. Pimeduse katte all oli tal õnnestunud hüpata tühja looma-wagunisse ja saada sel moel priitüüdi kuni Philadelphiani. Seal oli ta koge rutanud juuksuri juure, oli lastnud pügada oma lõuga ja juukseid, ostnud siis weidi korralikumad riided ja asunud jepitsema plaani, kuidas aidata oma sõpra. Ta tea-

dis kindlasti, et Maxwell Sanderjon paigutatasse, vähepa kui ta natuke toibub, Sommerjeti wanglasse. Tõelikult pidi ta võimalkult kiiresti sõitma sinna.

Aga väikses maaes äratab iga võõras koha üldist rõõglepanu, eriti veel kilmaline, kes teadmata põhjuste järsku saabub sinna. Sama tema ettevõtte mõis kinnistada vaid juhul, kui ta millegiga ei tekita elanike uudishimu, oli Barton Clark üpris võõrus, kui luges ajalehest kuulutust, milles otsiti agente „Jenny kotaraamatu“ müütamiseks. Ta astus wassatava kirjastusäriga wiiwitamata ühendusesse, sai hulga raamatuid ja tellimislehti ning reisis Sommerjetti.

Enne äraõitu oli ta weel muretšenud parima piffilma, pika õhufese, kuid tugewa, traatkõie ja terasjae, kuue wahetuslehega kõige kallimast jordist.

Temale oli suureks hõlbustuseks, et Sommerjetis kõigjal räägiti salapärasest wahialusest ja tal sellepärast ei tarwitsenud liig uudishimulike küsimustega tõmmata endale kohalike elanike kahtlust. Tal tarwitses maid tähelepanelikult kuulutada ja alati oli ta täpselt asjaga kursis.

Nii tihti, kui wähegi võimalik, liikus Barton Clark wangla süngete müüride all ja wahkis igatsewal pilgul trellitatud aknaid. Ent ainult korra filmas ta oma sõbra kurba nägu. Snnetuseks ei pööranud ta aga pilku Barton Clarkile, kes seisis liikumatult paigal, wõimetu andma talle märku.

Päewal, mil Arthur Kemp teostas oma hiilgawa mõtte ja Sommerjeti salapärasest wahialusest teatas terwele ilmale, kuulis Barton Clark juhustlikult fabe tähtjama linnakodaniku kõnelust, millest ta ammutas jälle uut lootust.

„Warsti nad peawad ta niikini wabastama.“
 itles rauakaupmees finoomanikule. „Domisjar ise

ütles mulle, et tõenduste puudusel ei saa ta Andersoni kauem enam kinni pidada."

Weel samal öhtul sõitis Barton Clark Philadelphiasse ja külastas advokaati, keda tunti osava ja tubli mehena. See lubas kohe astuda vajalikke samme wangi wabastamiseks.

Ent kui Clark järgmisel hommikul jõudis Sommergetti, kuulis ta juba jaamas, et Sandersoni saladus oli avastatud, ja et paari tunni pärast saabub New-Yorgist kuulus salapolitseinik teda ülekuulama.

Barton Clark taipas kohe, et tulija on Peter Blodgett. Sellepärast weetis ta terve päewa omas ioas, kartes uulitsal kogemata wastamisi sattuda era-salapolitseinikuga, kes teda hästi tundis. Kui ta pealeõunul läbi piffilma nägi Peter Blodgetti wanglahoonest wäljuwat ja jaama poole ruttawat, teadis ta, et otustaw filmapill oli tulnud.

Settegi ei kahelnud ta, et salapolitseinik sõidab New-Yorki politseiwaltitsusest Sandersoni wäljaandmise käsku nõutama. Kui Maxwell Sanderson wiiakse Sommergetti ära — siis on kõik ohas! Barton Clark närwitses. Minult mõni tund oli tal veel tegutsemiseks aega. Kuid mis pidi ta ette wõtma!

"Isjand taewas!" pomises ta, ahastuses kõndides tuba mööda edasi-tagasi. „Kuidas saan ma talle wiia jae? Kuidas pääsen ma üle müüri?"

Jäta jälle tõstis ta piffilma ja uuris tähelepanelikult halli müüri, milles mustenesid kitsad lõngide aknad.

Järsku wõpatus ta. See oli ju Maxwell Sanderson, kes jurus oma kahwatu nöö wõtmise trelle. Piffilma tugewad läätsad tõid ta nii lähedale, et Barton Clark peaaegu sattus kiujatusesse temaga kokku neelama hakata. Aga ometi Max. waenekene, ei

manudki, et sõber viibis linnas ja asjatult otjis võimalust tema wabastamiseks.

„Kui me sõjad oleksid wahetatud,“ jostistas Barton Clark meeleheites, „kui ja seisaksid siin ja mina seal treltide taga, Max, — siis ja kindlasti leiaksid abinõu minu päästmiseks. Piha taewas! — Kui me waid üheks tunniks saaksime wahetada oma ajud!“

Ja taewas wiist wõttis kuulda ta palwet, sest jamal hetkel fähwatas tal läbi pea idee, mis töötas kujuneda päästmiswahendiks. Tol hetkel nimelt ta esmafordsest märkas tugewat telefoni kaablit, mis lõikas pikkfilma waatevälja pooleks.

Kui kaugelt see kaabel wõis mööduda wangla-seinast? Waewalt pool meetrit — hindas ta asjatundlikul pilgul. Ta jälgis tugewat traati ühe posti juurest teiseni. Wanglaõue kohal rippus ta wabalt ja lastus selle tõttu weidi madalamale.

Barton Clarki süda tuksus metsikul kiirusel.

„Jah, seda ma teen,“ pomises ta ärritatult. „Tõepoolest — nii on kõige parem. Minult siipake õnne on waja!“

Ta wõtkis püüsihima ja proowis selle tugewust ja wastupidawust.

See on muidugi ainult kaitseabinõuks hädakorral, ütles ta endale. Suurema töö peate tegema teie mõlemad!

Ja ta waatles arwustawalt oma käsi.

— — —

Sommerjeti linnatšes algas õõ waratult. Kella künneks olid tawalikult kõik elanikud juba kobilud jäangi. Siis kustutati tuled — ja pikkane pimedus walitjes nii majades kui ka uulitsail.

Kaks aastat tagasi oli juhtunud hirmus õnnetus: rööwlikud olid tühjaks riisunud Sommerjeti suurema pudukaupluse, Omanit, linnanõutogu liige ja ka

muidu tähtis tegelane, oli kiire korras matresse-
 küll uue kraami, kuid ühtlasi linnawalitsusest nõud-
 nud ööwahi ametisse seadmist. Paar nädalat kestnud
 waidluste järgi oli lõpuks otsustatud määrata kuus-
 kümme dollarit kuus „linna walweametniku“ pal-
 gaks ja talle walmistatud ühte munder. Kuna teisi
 kohasoowijaid ei ilmunud, pandi ametisse Ken Wil-
 liams, wana abitu mehike, kes senini elatus juhusli-
 kust maalritööst. Oma tähtsaid kohustusi ei wõtnud
 Ken Williams kuigi tõsiselt ja terve Sommerset rää-
 kis, et kellelgi teisel elanikul polewat nii head und
 kui ööwahi. Oli teada, et Ken Williams harwa
 peale kehkööd ilmus mulitsaile, kuna tal palju muga-
 wam oli lebada jaama ootesaalis pingil ja — nor-
 jata.

Barton Clark istus fängiserwal oma wähenõudli-
 kus katusekambris ja ootas. Kell üksteist kümme mi-
 nutit läbis Sommerseti õine kiirrong ja kuna wahete-
 wahel itka juhtus, et mõni kodanikest jeda kajutas,
 siis wõis enam kui kindel olla, et Ken Williams oli
 weel ärkweel.

Terassjaag wahetuslehtedega asetjes, piisikesesje
 paffi seotult, laual, et parajal minutil kaduda Bar-
 ton Clarki kuuehõlma alla, samuti kui teisedki kum-
 malised esemed, mis ta oli walmis seadnud. Seal
 oli nimelt weel raske sepawajar ja kaks tosinat tuge-
 waid naelt, milliseid, nende erafordset pikkust ar-
 wesse wõttes, oleks wabalt wõinud nimetada ka wäi-
 kesteks „piirideks“.

Barton Clark astus akna alla. Laewas oli pil-
 wes, ainusti tähte ei siranud, — oli jumalik pime öö.

Etis wiskistas wedur. Mõneminutilise hilinemi-
 sega sõitis kiirrong jaama, kust ta lühikesje peatusje
 järgi jälle edasi kihutas.

Reiktöö paiku asus Barton Clark teele. Tasa hii-
lis ta nagisewast trepist alla, awas pikkamisi ja ette-
maatlikult mõõrastemaja ukse ja lippas wälja häma-
ralt walgustatud uulitsale. Kuna ta kandis kummi-
talbadega kingi, ei tekitanud ta sammud wäiksematti
miira.

Ta pööras ümber nurga ja ruttas üksikult seiswa
hoone poole, mis warem olnud hobustetalliks, kuid
nüüd leidis kajutamist autokuurina. Suure kahepoo-
lega ukse ees rippus hiiglaslik tabalukk, kuid kruitid,
milledega raudpulk oli finnitatud pehtinud puusse,
olid roostetanud ja logisefid.

Barton Clark oli pealelõimal põhjalikult tutmu-
nud seadeldisega ja teadis, et ukse atwamine ei nõua
kuigi juurt waewa Tuleb waid wasaraga kruitid
wälja koputada, ja uks ongi lahti.

„Auhu siis teie nii hilisel tunnil weel ruttate?“
Barton Clark mõpatas iillatuselt, kuuldes mõõ-
rast häält oma selja taga. Ta keeras kannalt ringi
ja nägi nüüd Ken Williami oma toredas mundris
seiswat enda ees. Milline õnnetus! Just täna pidi
ta lonkima linnas, kuni ammu oli juba magamise
aeg.

Clark oli nii ehmunud, et ei oskanud lausuda
ainustki sõna. „Sinna wahweametriki“ tõmbas tas-
kust elektrilaterna ja järgmisel sekundil langes hele
walguse juga Barton Clarki näle.

„Näe, hullul! Wõi raamatukaupleja ise! Noh,
miks teie ei wasta, kui teilt küsitakse?“

Nüüd polnud wastamiseks enam aega, sest ükski
seletus poleks rahuldanud ametnikku, kes haistis
midagi seadusewastast. Barton Clark tõstis wasara,
mida hoidis pihus, ja lõi sellega Ken Williamile
wastu kõhtu. Rõõkawa häälitusega kukkus mees sel-

jalil ja latern libijes tal kääst. Barton Clark lastus kinnestli põlvili ja jurus ta olad vastu maad.

Williams karjatas — ja nüüd ei jäänud Barton Clarkil üle muud kui wirutada mehele tugev rufi-fahoop vastu kufalt! Kohe waitis Williams ja ta keha tõmbus firgu.

„Kõige wägewam — ega ma oneti jeda waest hinge ära ei tapnud!“ jofistat Barton Clark hirmunult.

Ent õnneks Ken Williams polnud surmud, waid aimult jügawas minestuses, ja seega wõitluswõime-tu. Barton Clark kargas piisti, jooksis autokuuri juure ja muukis ufje lahti. Siis tormas ta tagasi, haaras meelemärkujetu mehe kaenlasse ja wedas ta pimedasje hoonesse. Elektrilaterna wõttis ta igats juhiks endale.

Ruum oli täidetud igasuguse kolaga, kuid see ei huwitanud Clarki. Tema tähelepanu wõitis waid tugewajõuline tõldauto, mis seisis wõimja raske-weoauto kõrwal.

Kõigepealt wõttis Barton Clark tolmunud paff-fastilt peotäie puuwilla, tõmbas siis Williamji taskust taskurätiku, mähtis jelle puuwilla ümber ja pistis nuustiku oma ohwrile suhu. Siis sidus ta kõiega ööwahi jalad ja käed kinni, ning lohistas ta kuuri kaugemasje nurka.

Silmates lähedal bensüinikannu, tühjendas Barton Clark jelle siju auto tanki ja liikkas siis masina liikitamata mootori, kuurist wälja mulitjale.

Nüüd, ettewalmistused lõpetanud, sammus ta kiirelt wangla poole. Müüri kõrwal, mis eraldas wanglaõue wälisilmast, kerkis telefonipost, mille kõrgus oli vähemalt kolmkümmend jalga.

Barton Clark wõttis nüüd taskust ennist muret-jetud raudnaelad, lõi ühe wafara abil purusse, asetas jellele jala, lõi teise naela kõrgemale, ronis siis

tollele ja kordas seda seni, kuni oli teinud endale trepi, mis ulatas põikpuudeni traatide all. Siis wallandas ta püksirihma, heitis selle üle telefoni kaabli ja sidus siis kaenla alt finni. Nüüd teda wähemalt ei ähwarda enam allakukkumise hädasoht, kuigi käed wast ei jõua enam traadist finni hoida.

Ta pigistas huuled kõwasti kokku ja hakkas, ilma ühe käega teise ette haarates, pikkamisi kaablit mööda edasi nihkuma.

Asi oli rängem, kui ta oletanud, sest teharaskuse all lõikas traat walusalt peopesadesse.

Kuigi aknani, mille taga ta teadis asuwat oma sõbra, oli waewalt wiiskümmend jalga maad, kestis tema meelest igawiku, enne kui ta jõudis õigele kohale.

„May!“ hüüdis ta summutatud häälel.

Kuna wastust ei tulnud, kordas ta hüüdu kolm-neli korda weidi waljemal häälel.

Kõik jäi waifeks.

Järsku ärkas Maywell Sanderson ja arwas, et oli näinud und. Keegi oli hüüdnud ta nime. Sme-lik! Ta kuulatas. Ei — see polnud unenägu: kuskilt lähedalt kostis jälle üsna selgesti tutaw hääle. „May!“ kajas tasane hüüud läbi ööwaikuse.

Sanderson heitis warba põrandale, laregas piisti ja ruttas akna juure, mille ta ettewaatlikult awas.

Wäljas walitses pillkane pimedus ja ta ei näinud kedagi. Siis kumardus ta ettepoole ja ütles nii tawaja, et walmur koridoris ei kuulnud:

„Bart?“

„Kähku, May“, wastas Barton Clark sojistades, „jäh, siin on pakk — jelles on saag wahetuslehtedega. Ja wõta, siin on traat — see end jellega kaabli külge. Said aru?“

Sanderson mõtiskles wiituu.

„See ei lähe, Bart“, vastas ta siis taja, „walwur on koridoris. Ta kuulab kui hakkab wiitima trelle“.

„See ometi katjet — see on wiimne päästeabi nõu!“

„Ei Bart; jellega wiifjin hädaohtu ka sinu. Taja!“

Walwur, kes teiselpool koridori otjas istus toolil ja tuffus, wirgus äkki. Maxwell Sanderjon eemaldus kärmesti afnast ja ronis ajemele tagasi. Särkmisel silmapilgul tungis läbi ukseawauje walgušejuga fongi pörandale.

„Kas jonite — mis? Wõi ei saa magada — mis? Ja, jah — see on see halb jiidametunnistus!“

„Wõib olla“, vastas Sanderjon unisel häälel.

Walwur irwitas pilkawalt, wiitwitas hetke ja läks siis kõmijawal sammul jälle endisele kohale tagasi.

Kuigi Maxwell Sanderjon jõbraga meeleldi weel oleks wahetanud paar jona, ei jõbandanud ta jiski uuesti läheneda afnale, kartes äratada waltwuri tähelepanu. Barton saab jellest muidugi aru ja kaob fiiresti.

Barton Clark ootas weel paar minutit, ent kui fongist ei kostnud enam häätt, taipas ta, et ta ettewõte oli nurjunud. Piisarak tungisid talle filmi ja rinnus tuikas walu. Polnud parata — ta pidi fiirres forras Sommerjetist lahkuma, sest kokkupõrge jõwahiga tegi talle edaspidise linna jäämije wõimatuks.

Tagasi ronimine õhus rippudes nõudis weel juuremat pingutust, kui ernist minek, sest siis fiimustas teda lootus. Wäsinult ja murtult seisatas ta posti juures.

Ei, see ei lähe! — pomises ta wiisajelt, raputas des walutawaid käsiwarji. Minu kawa oli hea —

aga see neetud walmur! Misjagune õiglusetus! Ma peaaegu joomiksin, et oleksin rongi lastnud kraawi jookska.

Siis tormas ta hingeldades autofuurini. Mestatud juba jala auto serwalavale, peatus ta äkki.

„Ei — ma ei juuda jeda!“ hiiatas ta waljusti. „Mär leiaks kindlasti pääsetee, kui mina oleksin tema asemel. Kas siis tõesti ei ole enam mingit võimalust?“

Ta istus autofertvale ja süwenes mõtiskellu.

Särsku tuli talle hulljulge, otse pöörane mõte. Talle meenus nimelt, et oli autofuuri nurgas filmanud suurt tugetwa traadikaabli pundart.

„Bast on see küllalt pikk“, jostistas ta ja ruttas hoonesse. Ta astus pimedasse ruumi, süütas elektrilaterna ja waatles siis arwustatwal pilgul jämedat kaablit, mis nagu hiiglamadu oli tõmbunud keerdu. Milleks jeda siin küll tarwitati?

Runa pundar oli nii raske, et üks mees jeda ei jõudnud tõsta, lõi kas Barton Clark õhufese, keerde koos hoidwa, traadi katki, haaras kaabli otsa pihku ja wäljus fuurist. Kiiresti sammus ta edasi, lohistades rasket kaablit enda järele.

Kui ta poleks olnud nii õnnetu, nii majendatud meeleheitest, oleks ta kindlasti loobunud oma pöörase katwatjuse teostamisest. Aga nüüd ei hoolinud ta tulewikust, wallatud waid käesolewa filmapilgu ülesandest. Tirides kõigest jõust, tõugates ja wedides, tõmbas ta kohutatwalt rasket traatkõit ikka lähemale wanglamüürile.

Siis kostis läbi õise waiwuse kõuefärgatus, walgud jähwisid taemas ja piksemürin aina tugetwesa. Wihma woolas ojadena, kuid Barton Clark ei märganud jeda hoopiski.

Viimaks ometi jõudis ta uuesti telefoniposti juure. Löötsutades wäsimusest, kuid wiitmata minutitki, mäsšis ta ümber kaabliotja kerge traatkõie mille ta hommikul Philadephiast kaasa toonud, ja sidus selle siis endale wööna ümber. Siis rebis ta taskuraamatust kaks lehte, kirjutas rutuliselt mõlemale jama teate, sidus need kiwide külge ja pistis siis tasku.

Jälle ronis ta posti otja, jälle finnitask ta end rihmaga telefonitraadi külge, ja jälle alustas ta kardawat õhureisu. Ta käed olid rakkus ja werised, ent ta ei hoolinud sellest. Ei tundnudki valu. Ta pidi oma sõbra päästma, — kõik muu polnud tähtis.

Taas seisis ta Sandersoni kongi kohal, mille aken õnneks oli jäänud lahti. Ta wõttis taskust ühe kivi, mille külge ta oli sidunud kirja ja wiskas afna juurmas. Kivi sattus wastu trelli ja kukkus alla õuele. Kui hea, et tal weel teine kivi oli waruks walmis! Seeford tabas ta paremini. Kivi langes kolkjudes põrandale ja Sanderson, kes oli weel ärkweel, kuulis selle kukkumist.

Ta põlwitas maha ja tõstis kivi. Litu wõis ta siiddata suurimal rahul, sest walwur teadis, et ta suitsetas palju, ja sellepärast ei aratanud see mingit kahlust. Wilkuwa tule walgel luges ta pliiatiga kriiteldatud korratuid ridu:

„Ei julgenud uuesti kõnelema hakata. On weel wiimne võimalus. Saara finni kõiest, mille sulle wiskan. Siis tiri seni, kuni kaabel on sul käes. Mäsši see nii kõwasti ümber trellide, et neid tugewa surwe all saab müürist lahti kangutada. Siis oota. Jumala-pärast ära lase traati lahti!“

Sanderson hiilis afna alla.

„Sa hullumeelne hea armas pois“, jostistas ta.
„Mida ja katvatjed teha?“

„Säh — piüia!“ vastas Clarf taja ja wistas talle traatköie otja, mille ta lahti oli jolminud oma puujade ümbert. Gette köikus köis edasi tagasi, kuid siis juutis Sanderon, kes oli käed pistnud trellide wahelt wälja, otjast haarata finni. Rohe alustas Barton Clarf jälle ohtlikku tagajirännakut.

Rindlale maale jõudnud, puhkas ta wiiru. Ta wärijes wäjumusest ja ärritusest. Järgmistel minutitel pidi selguma, kas õnnestub ta katwatjus woi mitte.

Juba tormas ta jälle kuuri, jõöstis weoauto juure ja ajus jeda käima panema. Ent see polnud kerge ülesanne, kuna masin oli ehituselt üsna wanamoodne.

Wiimaks ometi töötas mootor ja Barton Clarf istus juhi kohale. „Hea, et müristab“, pomijes ta, jöites kuurist wälja. Mootor tegi tõesti jäärast õudjet pörinat, et waikeel ööl kõik linnaelanikud oleksid ehmudes ärganud.

Barton Clarf ajas weoauto otje manglamüüri weerde, pööras siis jõiduki ringi ja peatus. Kuid mootoril laskis ta edasi käia. Etis kargas ta maha ja haaras kaabliotja, mis rippus telefonitraadilt lüdwalt alla.

Kuigi pidewat üksteisele järgnewad kõuefärgatuded tunduwalt jumbutajid mootori pörinat, kuulis walmour koridoris siiski imelikku müra. Ta kargas oma toolilt üles ja jõöstis Sanderjoni kongi poole. Ent kui ta, liikanud waateklapi eest, nägi, et wahi-alune rahulikult seisjis seljaga wastu akent ja juitjetas sigaretti, rahunes ta köhe.

„Mis pörgulärmi jealt wäljast kostab?“ küjis ta.

„Kui lohin avaldada oma arvamist“, tähendas Sanderson naeratades, „siis ütlesin, et see on raskeauto, mis seal nii kohutavalt müristab“.

„On küll võimalik...“ valvur ei jõudnud lõpetada lauset, sest juhtus midagi täiesti ootamatut.

Maginal ja friginal paindufid kongiastna trellid äkki väljaspoole, pörandale weeres müüritükke — ja siis oli aken korraga vaba: trellid olid kui pühitud eest.

Beoauto mootori viiskümmend hobusejõudu olid teinud oma töö hästi. Barton Clarki hulljulge ettevõtte esimene samm oli õnnestunud hüljgavalt.

Müüid tuli tegutseda pöörasel tiirusel.

Sanderson kargas kõrgele aknalauale: ta mängis oma elu kõige kardetavamast mängu ja hüppas pimedusesse, teadmata, kas saavutab vabaduse või — hukub! Ühe käega haaras ta telefonitraadist finni — ja rippus nii õudselts pika hetke tumeda sügaviku kohal.

Sämmastunud valvur tõmbas taskust revolveri, aga ta jäi hiljaks: vahialune oli juba kadunud õõpimedusesse. Raske kahetordne kongiüks seisis tema ja põgeneja vahel. Ürrituselt wabisewail jõrmil otsis ta mõtmeimbuist sobivat mõtit. Kui ta selle wiimaks leidis, tabas teda uus üllatus. Sanderson oli nimelt tinalusika warre murdnud tükkideks ja need toppinud lufuauku.

Ühe käega teise ette haarates, libises Maxwell Sanderson telefoniposti poole. Runa ta ei olnud seotud traadi külge, tähendas iga ettevaatamata liigutus kindlat surma sillutatud wanglaõuel. Traat lõikas talle jõrmedesse ja mitu korda näis talle, kui ähwardaksid käed tal lahti rebeneda kehast... Suure walu pärast oleks ta meeleldi karjunud...

Kuid walmuri meeleheitlik kolistamine kongiusse taga andis talle jälle uut julgust.

Kui ta ufje awab, olen ma siiski kadunud! See mõte sundis teda, piinast hoolimata, ikka edasi riihima.

Silmapiisgul, kui ta jõudis postile ja weidi aeglasemalt hakkas piki naelredelit alla ronima, kõlas pauk. Kuul wuhises üle ta pea. Weel wiis lastu kihutas walmur talle järele, ent kuna ta oli sihtjoonest juba madalamal, walmur nimelt ei näinud pimeduse tõttu teda hoopiski, ei tabanud teda ükski neist.

Wiimaks ometi tundis ta kindlat maad oma jalge all! Ent nüüd oli ta jõud nii otjas, et ta oleks rammestusest kuffunud, kui Barton Clark poleks ta haaranud käte wahela.

„Sumal tänatud, et oled siin, Max! Kas suudad weel natuke käia? Auto seisab siinsamas lähedal.“

„Seis pole ju enam kaju,“ hingeldas Maxwell Sanderson. „Rohe juletakse kõik uulitsad!“

„Tule, tule! Siin ongi auto. Küll me pääsime!“

Barajasti, kui auto nihkus paigast, hakkas wanglakatusel undama häiresireen, kuulutades uinuwaatele kodanikele, et wang oli põgenenud.

„Ei tee wiga,“ ütles Barton Clark ja liilitas kompressori. „Wähemalt weerand tundi kestab, enne kui nad jõuavad jälginisele asuda. Selle ajaga oleme juba kangel.“

Metssikul kiirusel kihutasid nad läbi tühjade uulitsate linnast välja.

„Ma ei suuda weel selgesti mõelda,“ ütles Sanderson wäsinult. „Aga kui jul kaafas on inimene, kes kordasaatnud sellise wägiteo, nagu härro

Barton Clark täna ööjel, ei ole ju tarviski wae-
wata end mõtlemisega."

Sõitnud wiis miili piki maanteed, käänas ta järsku porisele kõrwalteele. Aga jelt lahkus ta warsti ja kihutas otse üle lageda wälja edasi, ifka andijel kiirusel. Auto hüples ja tõukles nii, et Sander-
son waewu suutis end finni hoida.

"Meie läheme wist otseteed pörgusse, Bart," üt-
les ta, tugewasti haarates istmest finni. "See on
ju pöörane sõit."

"Kannata weel weidi, warsti peatame masina
ja läheme jala edasi."

Sander-son hingas kergendatult, kui auto wi-
maks jäi seisma. Nende ümber lautus heinamaa.

"Läheme otse edasi, kuni jõuame kohale raudtee-
tammil, kus laks liini ristlõwad," seletas Barton
Clark. "Nagu tead, peawad jäärastel sõlmpunktidel
kõik rongid minuti seisma."

"Tore! Nüüd on mul asi selgel!"

Weerand tundi hiljem saabusid põgenikud raud-
teetammile. Waewalt olid nad seal istunud mõne
minuti, kui kaugele kostis lähenewa rongi müra.

Barton Clark kuulatas.

"Kui ma ei ekfi, on see kaubarong," ütles ta.
"Üles, May! Meil pole aega wiitwitada. Enne,
kui ta jälle edasi liigub, peame istuma oma lukus-
tupees!"

Lõputu pika rongi pidurid ragise-
sid — ja siis seisatas ta. Otse mõlema sõbra ette sattus tühja
loomawaguni awatud uks.

"Tõhhi ma paluda," ütles Barton Clark, käewi-
pega andes Sander-sonile eesõiguse esimesena wagu-
nise ronimiseks. Siis hüppas ta ise tema kõrwale.

Wedur wiliistas, pidurid andsid järgi ja rong
wuras edasi.

Wimpu istusid mõlemad waitides, kuulatahes raste üksluiset müra, mis neile tundus wõluma mausifikana.

„Nüüd oleme siis jälle hulkurid,“ lausus wiimaks Barton Clark mõblifult. „Sgatahes jajatuhande dollari wõrra waesemad, kui taks nädalat tagasi! Siiski olen uudishimulik, mis saab neist kuuljast teemantidest!“

Sanderson tõmbas tihust tuld ja sülitas siis sigareti. Setteks langes walgus ta näole ja Barton Clark märkas, et ta naeratas rahulolles.

„Sul on õigus, Bart, — oleme waesemad kui enne,“ ütles ta. „Aga jadatuhat dollarit iularahas on ju alles. Sellest piisab ka mõneks ajaks. Pealegi, oli meil üsna rohkesti patufesi hingel ja arwan, et taewas neist vähemalt pooled on nüüd tõmmatud maha — tasuta päästetud reisijate eest!“

„Muidugi, Max,“ hiiatas Barton Clark waimustuses. „On neetud meeldiw tunne, kui oled kellelegi teinud head!“

Jälle waitisid nad, süwenenud mõtiskellu.

Ent siis puhkes Barton Clark järsku naerma.

„Mis sul wiga?“ küsis Maxwell Sanderson ülalatumult.

„Andesta, et segasin ju tõjast meeleolu, aga mul tuli äkki meelde härra Peter Blodgett! Kujutie, mis näo ta teeb, kui kuuleb homme hommikul, et puur jälle on tühi! Temal, waesefesel, pole tõesti õnne!“